



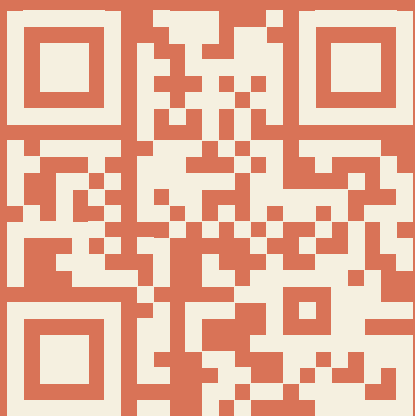
Ajuntament
de Benifaió

Benifaió

FESTES 2023



#fempoble



Descarrega't

EL LLIBRE

La recaptació de la venda d'aquest Llibre de festes 2023
va destinada íntegrament a les associacions locals SOM I ESTEM,
AFABALS i Junta Local contra el Càncer.
L'Ajuntament de Benifaió agraeix als veïns i veïnes així com
a les entitats locals la seua col·laboració en el Llibre de Festes 2023

Edita

Ajuntament de Benifaió

Coordinació

Gabinet de Comunicació

Fotos oficials

Miguel Romero

Disseny i impressió

Imag Impressions, S.L.

Tirada

2.500 exemplars

Dipòsit legal

V-2385-2023

Sumari

Salutació de l'alcaldeessa	2
Salutació de la regidora de Festes	3
Salutació Pàrroc.....	4
Reina i Dames.....	5
Clavariesses Mare de Deu d'Agost 2023	8
Clavaris de la Divina Aurora 2023.....	16
Clavariesses de Sant Gaietà.....	22
Festerets i festeretes de Sant Roc	22
Programació de festes	23
Els nostres veïns i veïnes col·laboren	31
Una mirada al passat.....	47
Les entitats locals feliciten les festes	83

Alcaldessa

MARTA ORTIZ MARTÍNEZ



Veïns i veïnes de Benifaió.

Gent que ens visiteu aquests dies de festa.

Amb l'espai que se m'ofereix en aquest llibre de festes aprofiteu per a saludar-vos i desitjar que tots i totes gaudim d'unes bones festes patronals.

Quant al calendari el mes d'agost és el protagonista, Benifaió es prepara per a viure de forma intensa les nostres festes, una programació intensa que recull des de totes les seues vessants multitud d'esdeveniments per a totes les edats.

Des de l'actual equip de govern, tal com portem fent des de fa huit anys, apostem per la tradició

dels actes, treballem per impulsar noves ofertes d'oci, considerem que els nostres joves han de tindre un paper molt important a les nostres festes i saben que també els nostres majors han de tindre els seus dies de festa.

Per tot això, la programació que oferim per a aquestes festes 2023, seguint la línia de la nostra política festiva, no és altra que una programació cuidada i treballada al detall per la regidoria de festes i tradicions amb la meua companya Mer Añó al capdavant. Tots els sectors d'edat tenen actes, tots els nostres veïns i veïnes trobaran ofertes d'oci interessants.

El foc, la pólvora i la música, ingredients identificatius de la nostra terra, d'un sentiment mediterrani festiu tenen com sempre un paper rellevant. La processó del foc, amb els títols reconeguts, de nou es llançarà als carrers la nit del 20 de març per honrar a la divina Aurora, com també les diferents processons en honor a la Mare de Déu d'Agost, Sant Roc, Sant Gaietà i Sant Isidre, culminat el 22 d'agost amb la festa gra dedicada a la nostra patrona Santa Bàrbara.

Un programa on Micaela i les seues cinc amigues tindran l'honor de protagonitzar com a Reina i dames, vivint en primera persona cada acte, enhorabona xiques i gaudir de la festa.

Una festa també ben merecuda per als col·lectius de Clavaris de la Divina Aurora i Clavariesses de la Mare de Déu d'Agost, amb els seus respectius claviari i claviariessa d'honor. Heu treballat de valent tot l'any i ara sí, les festes del 2023, les vostres, ja estan a punt per a gaudir-les. Avant!

Poble de Benifaió, les festes del 2023 ja estan ací, cal gaudir-les al màxim!

Regidora de Festes

MER AÑÓ ALBUIXECH



Les festes del 2023 estan a punt!

De nou teniu a les vostres mans el Llibre de festes i amb ell al detall tota la programació festiva que amb il·lusió hem treballat des de la regidoria de festes i tradicions.

Com a regidora, és per a mi un orgull continuar de nou en aquest càrrec i poder treballar un any més el programa festiu del nostre poble on la tradició té un valor important. Oferim un programa de festes pensant sempre en els nostres veïns i veïnes at-

nent a tots els sectors d'edat. Si al davant tenim dies de descans amb horaris flexibles també hem de ser conscients que l'oferta lúdica ha de tindre diferents atractius perquè tot i totes tinguem opció de gaudir d'elles. I així ho hem fet.

He de destacar el treball intens realitzat pels joves collectius de Clavaris i Clavariesses, la responsabilitat per oferir una gran festa al nostre poble és clau i durant tot l'any han demostrat aquests collectius no sols responsabilitat sinó a més il·lusió, esforç i treball. Ara sí que tenen per davant els seus dies grans. Com també després de tot un any de treball els collectius dels festerets i festeretes de Sant Roc i les Clavariesses de sant Gaietà, a més de la junta rectora de la nostra Cooperativa tindran els seus dies de festa. Viviu-les tots i totes intensament!

Des d'ací donar l'enhorabona a la Reina de les festes Micaela i les seues dames d'honor, desitjant també que aquests dies on seran les protagonistes en cada acte les visquen amb la il·lusió que estan demostrant des del mateix moment de l'acte de nomenament.

Com a regidora de festes, junt amb el meu equip de govern i de treball, no podria tindre major satisfacció que vore com participeu en cada acte com així ho heu demostrat els últims anys. Som un poble fester, som un poble que participa activament als actes, som un poble fidel a les tradicions.

Gaudiu de les festes, però també d'aquest llibre, per davant teniu més de 90 fulles plenes de cultura, d'històries, de mirades al passat, d'imatges i de felicitacions.

Pàrroc

D. FÉLIX DUART BOLUDA

Queridos amigos:

Nos disponemos a celebrar nuestras **Fiestas Patronales del año 2023**. Como sabéis muy bien, las fiestas deben ser **tiempo de descanso** de las tareas habituales; de **realización de actividades extraordinarias y tradicionales**, que durante el curso no podemos hacer; también de **intensificar la convivencia con personas** que durante el año no solemos realizar; de **disfrutar de las relaciones familiares, entre los amigos, con los vecinos, con los visitantes**, que estos días conviven con nosotros...

También sabéis muy bien que nuestras **Fiestas Patronales** tienen una **importante dimensión religiosa**, que hemos recibido de nuestros antepasados y que debemos mantener, incrementar y ofrecer a las futuras generaciones. En **Benifaió** celebremos nuestras **Fiestas Patronales** dedicadas a la **Asunción de la Virgen María**, el 15 de agosto; a **San Roque**, el 16 de agosto; a **San Cayetano**, el 17 de agosto; a **San Isidro Labrador**, el 18 de agosto; a la **Divina Aurora**, el 20 de agosto; y a nuestra **Patrona, Santa Bárbara**, el 22 de agosto.

Cada uno de estos días de fiesta, se **celebra principalmente la Eucaristía**, que debe ser la **cumbre y la fuente de toda vida cristiana**, y por lo tanto también de toda fiesta religiosa. La **Eucaristía** es la acción más importante que los cristianos podamos hacer. Porque la **Eucaristía** es "**acción de gracias**", por todos los bienes que el Señor nos ha concedido este año; es "**memorial de la Pasión, Muerte y Resurrección del Señor**", centro de nuestra vida cristiana; y

Santa Bárbara, patrona de Benifaió



"**Presencia del Señor Resucitado**", mediante su **Espíritu, su Palabra y su Cuerpo y Sangre**.

Además, **por la tarde tenemos cada día la procesión**, que debe ser una **manifestación de fe**, **acompañando la imagen del Santo**, cuya fiesta celebramos y que camina con nosotros, y **ofreciendo el ejemplo de su vida a todo nuestro Pueblo de Benifaió**.

Teniendo en cuenta lo dicho anteriormente, os deseo a todos **¡unas felices Fiestas Patronales de Benifaió del año 2023!**

Reina DE LES FESTES i Dames 2023



Dames

FESTES

2023

Emma
ALCAÑIZ ARGENTE



Paula
CAMARASA FERRER



Paloma
MARTÍ MACIÁN



Neus
ALEIXOS ADAME



Marta
VICENTE CAMBRES



Reina

DE LES FESTES
DE BENIFAIÓ
2023

Micaela

GARCÍA ANGULO



Clavariesses

MARE DE DÉU
D'AGOST 2023



Clavariesses

MARE DE DÉU D'AGOST 2023



Dirigisc aquest missatge, per a tots vosaltres, en nom del col·lectiu de les Clavariesses de la Mare de Déu d'Agost 2023, un grup de 28 joves de Benifaió plenes d'il·lusió i amb moltes ganes de treballar per continuar aquesta festa.

En primer lloc, vull expressar el nostre agraïment a tots vosaltres els quals, ens heu ajudat comprant rifes i loteries, així com donant-nos suport en cada acte que hem realitzat. També volem agrair a l'església per recolzar-nos i ensenyar-nos els aspectes necessaris per a ser unes bones Clavariesses en honor a la Mare de Déu d'Agost. Igualment, agraïm a l'ajuntament el qual, ha estat disposat a escoltar tots els nostres precis, i sempre ha tingut una solució per a tots aquells. A més agrair la participació activa en tot allò que hem organitzat. No podem oblidar-nos dels comerços que ens han patrocinat, confiant en nosaltres i donant-nos suport en aquesta festivitat.

Volem expressar el nostre agraïment en especial a Belén, la nostra Clavariessa d'Ho-

nor, per no dubtar ni un segon a contestar que volies compartir aquesta nova aventura amb nosaltres.

Com sabeu, aquest no ha sigut un any fàcil, hem hagut de superar molts reptes i hem tingut infinites reunions per decidir les activitats que podríem dur a terme durant l'any. Però ara podem afirmar amb fermesa que les nostres festes ja estan ací. Amb això, convidem a tots i totes a gaudir d'aquestes festes al nostre costat, amb molta il·lusió i alegria. També volem felicitar a la Reina de les Festes, Micaela, i les seues dames, desitjant que gaudisquen d'aquest mes d'agost al nostre costat.

Finalment, ens dirigim als nostres Clavaris de la Divina Aurora, que han treballat molt intensament durant tot l'any perquè puguem gaudir junts d'unes festes magnífiques a Benifaió.

Eva Forner Esparza
Presidenta CMDA 2023



CLAVARIESSA D'HONOR
Belén
MARTÍNEZ BOLUDA



PRESIDENTA
Eva
FORNER ESPARZA



VICEPRESIDENTA
Isabel
HEREDIA RUEDA



VICEPRESIDENTA
Sara
RAMÓN PÉREZ-GIL



TRESORERA
Ana
RIVERO ESPUIG



TRESORERA
María
ESTARELLES RODRÍGUEZ



TRESORERA
Imma
CASTELLETTS TOMÀS



SECRETÀRIA
Raquel
PERALES ARTOLA



SECRETÀRIA
María
ALÒS CLÉRIGUES



XARXES SOCIALS
Paula
ESTEVE GRAU



XARXES SOCIALS
Andrea
ABAD HENARES



XARXES SOCIALS
Sandra
ALEMANY PEDRÓN



XARXES SOCIALS
Lorea
GRAU BALLESTER



LOTERIES
María
ROYUELA CLÉRIGUES



LOTERIES
Selenia
RÓDENAS MORENO



Àngels
ABAD GARCÍA



Gemma
BELTRÁN CERVERA



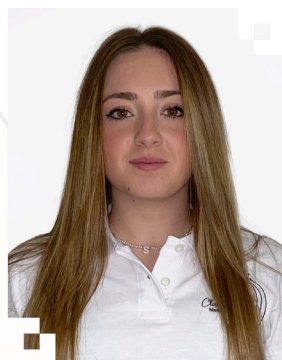
Paula
BELTRÁN CERVERA



Mabel
CASCALES ÉCIJA



Paula
FERRER GIMENO



Paula
GARCÍA GARCÍA



María
NOGUERA CABANES



Cristina
NOVERQUES MOYA



Ana
PERALES ARTOLA



Lara
REGAL I GINER



Rosa
ROIG SANTONJA



Sara
ROVIRA ESTEVE



Marta
SEGARRA CAMPOS

Clavariesses

MARE DE DÉU
D'AGOST 2023



Belén



Sara



Ana R



María E



María A

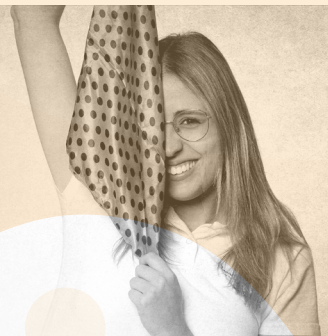


Paula E



Andrea





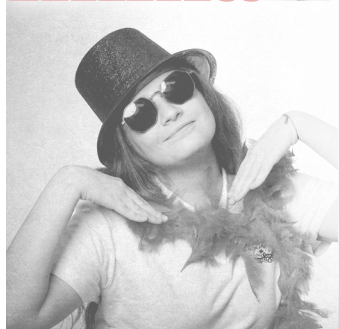
Eva



Isabel



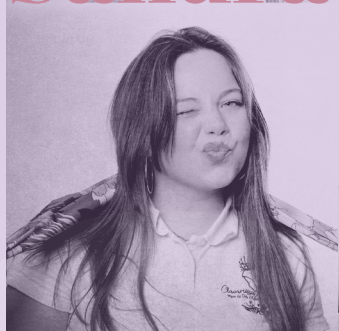
Imma



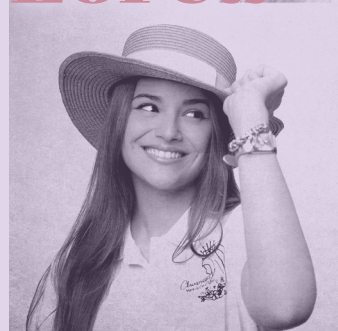
Raquel



Sandra

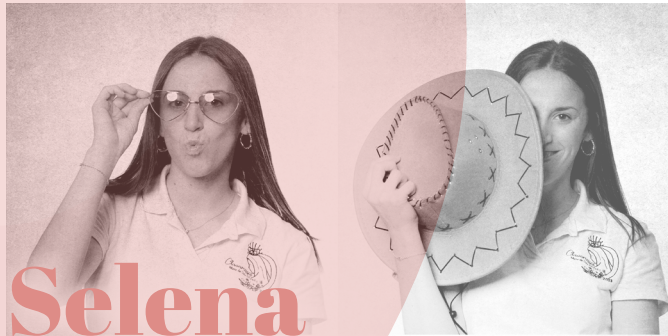


Lorea





María R



Selena



Àngels



Mabel



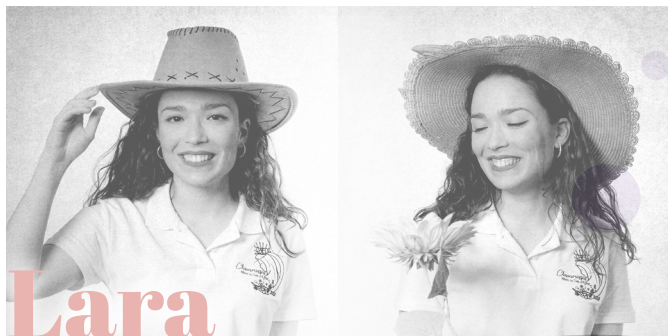
Paula F



Paula G



Ana P



Lara



Rosa





Gemma



Paula B



María N



Cristina



Sara



Marta

Clavaris

DIVINA AURORA 2023



La paraula "grafiti" és una forma d'art de carrer, sovint una barreja de missatges escrits o imatges pintades i el seu origen es remunta a l'antic Egipte o l'Imperi Romà. Normalment, l'art urbà sol tindre un rerefons de contingut polític o religiós, però, també hi ha casos que tenen motivacions artístiques, culturals i socials, i aquest és un clar exemple d'ells.

En el que es troba a les nostres esquenes, la combinació dels colors blanc i negre predominen en una paret de grans dimensions. Una barreja de colors que a la vegada és simple i complexa, amb una forta càrrega expressiva en l'art. Per una banda, el blanc, color que ací simbolitza la vida, la joventut, la innocència i la llum; en contraposició al negre, representant la incertesa, nerviosisme i tensió que hem viscut en alguns moments al llarg de l'any. En resum, una combinació que és capaç d'impactar i alterar els nostres sentits, de la mateixa forma que ser Clavaris de la Divina Aurora ha impactat i alterat les nostres vides.

A ambdós costats, trobem dos dels edificis més emblemàtics que tenim a Benifaió: la torre Mus-sa i l'església Sant Pere Apòstol. Aquesta, junt a l'Ajuntament, han sigut dos pilars fonamentals al llarg d'aquest any. Des d'aquestes línies agraïm a la corporació municipal, tècnics de l'ajuntament, gabinet de comunicació, agents de seguretat, junta parroquial i membres de la parròquia, la seua col·laboració en tot el que els hem necessitat.

Dos monuments de gran importància amb els que hem volgut representar a Benifaió i tots els sectors implicats en la nostra festa. Volem donar les gràcies a totes les entitats falleres, penyes i col·lectius festers que d'una forma o altra han ajudat al nostre col·lectiu. En especial donem l'enhorabona a les CMDA23. Xiques, aquest any heu treballat també de valent i ara toca gaudir del mes d'agost tan esperat. A Micaela i les seues dames, desitjar-los que gaudisquen de les festes tan intensament com nosaltres. Tampoc podem oblidar-nos de tots els comerços i negocis que han sigut de gran ajuda i que hem treballat colze a colze amb ells dins de les nostres possibilitats, apostant sempre pel comerç local.

Com no, al grafiti també trobem referències a la Processó del Foc en honor a la Divina Aurora. Una desfilada amb caràcter cultural i religiós, però també amb una vessant intergeneracional, integradora, participativa, emocionant i que, amb la recent incorporació de la dona, és més que multitudinària. Característiques que l'han dut a ser declarada recentment BIC i posteriorment BIRL, que posen en valor el gran patrimoni cultural que posseeix el nostre poble. I no podem estar més orgullosos de ser enguany els seus representants.

Per altra banda, els focs artificials, que il·luminaran Benifaió la nit del 20 d'agost per donar el nostre any per finalitzat. Uns focs d'artifici que representen la llum i la calor que ens han donat els nostres pares, familiars, amics i sobretot les nostres acompanyants. Tots ells i elles han fet que aquesta experiència haja sigut possible.

I presidint el grafiti, rodejat pels nostres noms, trobem l'ànec: segell indiscutible de les festes patronals de Benifaió. Just davant d'ell, i entre nosaltres, trobem la persona que havia de portar-nos sempre pel bon camí, la que ens ha donat consells valuosos quan no trobàvem el camí correcte, la que ha sabut donar-li vida a moltes ocurrències i la que ha treballat tant per aquest col·lectiu. Sempre ens has dit que els protagonistes érem nosaltres, però tu no podies ser-ho menys i t'ho mereixes. Gràcies infinites Berna per tot. Noe i Saray, vosaltres sou part d'aquesta aventura i junt a Berna, heu sigut el motor de tot. Vos estimem moltíssim!

Poble de Benifaió, les festes ja estan al carrer i són per a vosaltres. GRÀCIES en majúscules per haver col·laborat amb el nostre col·lectiu al llarg de l'any. És hora de que prengueu les places i els carrers, vos retrobeu amb els vostres amics i familiars, i gaudiu tots junts dels esdeveniments que hem organitzat: cucanyes, patos, paelles, entrà de la Murta, processons i discomòbils. Volem que participeu activament i col·laboreu a mantenir vives les tradicions del nostre poble. Estem segurs que així ho fareu!

Nosaltres ja hem deixat una empremta a una paret del nostre poble... i en aquest mes d'agost la deixarem en les nostres festes. Ens acompanyeu?

Visca Benifaió

I ELS CLAVARIS DIVINA AURORA 2023!

El col·lectiu

Clavaris

DIVINA AURORA 2023



CLAVARI D'HONOR
Berna
CABALLERO BOLUDA



PRESIDENT
Oscar
TERRÉS MARTÍNEZ



TRESORER
Carlos
FORT DUART



TRESORER
Nacho
GRAU GONZÁLEZ



SECRETARI
Daniel
MAÑÓ HERRERO



SECRETARI
Héctor
LINARES DUART



VICEPRESIDENT 1r
Carlos
LLÀCER SANZ



VICEPRESIDENT 2n
David
CÉSPEDES CAMPOS



XARXES SOCIALS
Jorge
VICENTE SALVADOR



COORDINADOR INDUMENTÀRIA
D.Alejandro
MÚJICA GÓMEZ



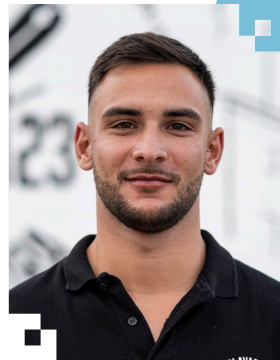
Víctor
AGUSTÍ GONZÁLEZ



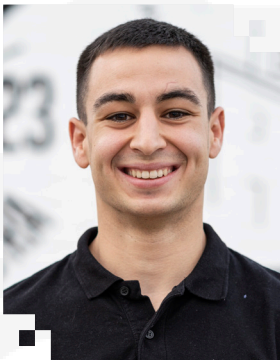
Vicent
ARBONA CLÉRIGUES



Carlos
ARTÉS BELTRAN



Joseki
BARBERÀ GIRONA



Guillermo
CAMPOS RAMOS



Àngel
LLORET VILLALBA



Fran
MARTÍNEZ DONAT



Rafa
ROVIRA DOMINGO



Dani
SANTONJA MARTÍNEZ



Juanvi
SANTONJA MARTÍNEZ

Clavaris

DIVINA AURORA 2023





FESTERETS I FESTERETES DE 2023 **Sant Roc**



HELENA Alemany Canto
OLIVIA Alfonso Cañas
CARLOS Aparici Salvador
MARTA Carmona Úbeda
GISELLE Casanoves Ferrer
JOAN Clérigues Gadea
HECTOR Contreras Esplugues
EDURNE Escorihuela Perez
PABLO Fernández Romay
LAURA Grau García
BÁRBARA Jabaloyas Iborra
SOFÍA Martí Moriano
MARIO Martínez Madrid
SAMUEL Mínguez Giménez
RICARD Mira Santacruz
GUILLEM Moreno Monrabal
DANIEL Nogales Ausina
OLIVIA Rovira Castello
ELENA Osca Canel
PABLO Perpiña Garces
VEGA Requena Doria
BAUTI Rosa Alepuz
JOSEP Rosa Pla
ICIAR Rosado Campos
PAULA Rovira Alós
ÀNGELS Rovira Piles
CHLOE Vioque Ros

CLAVARIESSES DE 2023 **Sant Gaietà**

YOLANDA Escribá Blasco
ROSA MARÍA Cerveró Chiral
MARÍA JOSÉ Moya Solano
VERÓNICA Villalba Alcañiz
ANA CRISTINA Molina Fort
MARÍA JOSÉ Mínguez Pardo
MERCEDES Añó Albuixech
VICEN Ruiz de la Osa
PURI Ruiz de la Osa
ROSA Clérigues Ballester
ALICIA Sanchis Llácer
LAURA Eugena Giménez
PAQUI Rodríguez Hernández
ENCARNA Crespo Antich
ALBA Llorca Fernández
CARMEN Villajos Pons





Progra mació

FESTES 2023

24 al 28 DE JULIOL

6é Torneig Local de Frontenis a la pista de Frontenis Municipal.

DISSABTE 29 DE JULIOL



8.30h

Volta Popular 6K Festes 2023.

COHOCA COOP. V

Inscripcions: Web cronorunner (5€, inclou samarreta) i a partir de les 07.30h lloc eixida. Eixida i Meta: Mercat Municipal. Eixida categoria general 08.30h. (dutxes disponibles per als participants en acabar cada volta al pavelló municipal)

Organitza: Ajuntament de Benifaió. Col·labora: Gómez Madrid Kangurs Benifaió i COHOCA Benifaió

21.00h

Sopar de Quintes al Col·legi Santa Bàrbara. Organitza Falla La Verge

DIUMENGE 30 DE JULIOL



22.30h

Al Col·legi Santa Bàrbara. L'associació **Amics de la Música de Benifaió**, amb la col·laboració de L'Ajuntament, organitza el **Gran Concert Disney** amb interpretacions de temes de bandes sonores de les pel·lícules tan famoses com el rei lleó, Frozen, Pocahontas... i moltes sorpreses més. Concert dedicat des dels més infants als més adults. Vine i gaudeix amb nosaltres de la Música DISNEY. No t'ho pots perdre. T'esperem.



1 a l'11 D'AGOST

XXVII edició Obert Frontenis d'Estiu a la pista de Frontenis Municipal. Organitza Club Frontenis Benifaió

DIVENDRES

4 D'AGOST

12.00h

Obertura **Exposició fotogràfica "30 aniversari agermanament Benifaió-Valmontone"** a la planta Baixa Ajuntament de Benifaió.

21.00h

Arreplega Reina de les Festes 2019, dames i Reina de les Festes 2023.

23.00h

Presentació Reina de les Festes 2023 i Dames a la Plaça Major. A continuació Espectacle "The Talent" El Musical.



DISSABTE

5 D'AGOST



23.00h

Presentació Clavariesses Mare de Déu d'Agost i Clavaris Divina Aurora 2023 a la Pl. Major.

A continuació **Discomòbil** a càrrec dels Clavaris i Clavariesses en el Col·legi Santa Bàrbara.

DIUMENGE

6 D'AGOST



22.30h Col·legi Santa Bàrbara

Concert de Festes 2023. Botifarra a Banda. Pep Gimeno "Botifarra" i la seua Rondalla amb la **Banda de la Societat Artística Musical de Benifaió**, dirigida per José Vicente Leal Mora, junt amb el Grup "Benifaió en Dansa". Una vetlada de música popular i tradicional valenciana, endinsant-se en històries, dites i romanços dels nostres avantpassats.

DILLUNS 7 D'AGOST

12.00h Cucanyes a la Plaça Major.
A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

13.00h Pato a la Font de la Carrasca.
A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

22.30h
IV CONCURS DE MANTÓ DE MANILA amb l'actuació d'un duo musical. (Apertura de portes 21:30h) Col·legi Sta Bàrbara. **ENTRADA LLIURE**
Es sortejarà un mantó de manila patrocinat per l'Ajuntament de Benifaió entre tot els participants.
A més, s'obsequiarà amb un val de 200€ per a compres en Indumentària Valenciana Álvaro Moliner (patrocinat per aquesta empresa) al Millor Mantó 2023 a criteri del jurat especialitzat en indumentària valenciana.



DIMARTS 8 D'AGOST

10.00h
ESMORZAR POPULAR Festes 2023
Carrer Nou (Entrada per la Plaça Major a partir de les 9:30h).
PREU Tiquet 3€. Inclou picaeta, beguda i coca de cansalà amb embotit.

 **Informació venda de tiquets pàg 30**

12.00h
Cucanyes a la Plaça Major.
A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

13.00h
Pato a la Font de la Carrasca.
A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

19.00h
Jocs tradicionals i Taller de Fanalets amb cercavila. Plaça Major. Eixida cercavila 20.00h.



COHOCA COOP. V

21.30h
SOPAR SOLIDARI CONTRA EL CÀNCER al Col·legi Santa Bàrbara.
PREU Tiquet 10€. Inclou picadeta i beguda, caldrà dur l'entrepà. En finalitzar, discomòbil.



Junta Local
Contra el Càncer
Benifaió



 **Informació venda de tiquets pàg 30**
Organitza Junta Local contra el Càncer.

DIMECRES 9 D'AGOST

12.00h
Cucanyes a la Plaça Major.
A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

13.00h
Pato a la Font de la Carrasca.
A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

19.00h
Activitat Infantil "La Terreta" a la Plaça Major. Amb jocs d'habilitat i cooperatius de gran format, tematitzats amb propostes que formen part de la nostra cultura, entorn i oci. Llançadores, puzles gegants 3D, memory i originals jocs com a reciclatge de platges. Demostra la teua habilitat!

19.00h
Taller de danses al Col·legi Trullàs. Al Taller es farà l'assaig per a participar en les danses del 14 d'agost. Organitza "Grup Benifaió en dansa".





21.00h

SOPAR HOMENATGE ALS NOSTRES

MAJORS amb l'espectacle musical "GRANDES VOCES" al col·legi Santa Bàrbara. Obertura de portes a les 20h.

Arreplega de tiquets al Centre Cultural Enric Valor: Del 31 de juliol al 3 d'agost, d'11 a 13h i de 19 a 21h

23.00h

Xarrem a la fresca: visites comentades en torn al nostre patrimoni cultural. Amb Enric Marí, Cronista Oficial de Benifaió. Lloc de quedada: Plaça del Progrés.

Places limitades a 25 persones per grup.

Informació i inscripcions pàg 30

DIJOS 10 D'AGOST

12.00h

Cucanyes a la Plaça Major.

A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

13.00h

Pato a la Font de la Carrasca.

A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

18.00h

Concurs de Tractor i remolque a les instal·lacions de COHOCA.

Organitza Consell rector Cohoca. **COHOCA COOP. V**



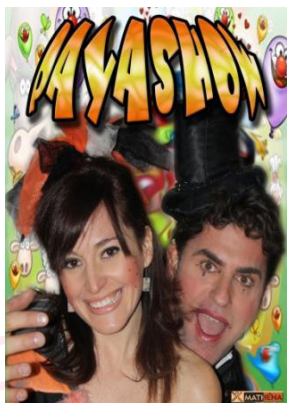
19.00h

Espectacle infantil "Payashow" a la Plaça Major. Un espectacle replet de riures, amb paròdia i jocs per a totes les edats.

19.00h

Taller de danses al Col·legi Trullàs. Al Taller es farà l'assaig per a participar en les danses del 14 d'agost.

Organitza "Grup Benifaió en dansa".



20.00h

Xerrada: La Processó del Foc, Bé Immaterial de Rellevància Local. Oportunitats, reptes i compromisos de futur. Al Consell Agrari Municipal. Per Enric Marí, Cronista Oficial de Benifaió. **ENTRADA LLIURE.**

22.00h

Serenata a la Reina de les Festes i les seues dames d'honor al domicili de la Reina de les Festes, Av. Germanies, 29.

A càrrec de la Rondalla de Benifaió.

23.00h

Xarrem a la fresca: visites comentades en torn al nostre patrimoni cultural. Amb Enric Marí, Cronista Oficial de Benifaió. Lloc de quedada: Plaça del Progrés.

Places limitades a 25 persones per grup.

Informació i inscripcions pàg 30

DIVENDRES 11 D'AGOST

12.00h

Cucanyes a la Plaça Major.

A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

13.00h

Pato a la Font de la Carrasca.

A càrrec dels Clavaris Divina Aurora.

18.00h

Concurs de cavalleries a les instal·lacions de COHOCA.

Organitza Consell rector Cohoca. **COHOCA COOP. V**



19.00h

"Espectacle de màgia Magic Show"

a la Plaça Major. Un show molt divertit i participatiu amb efectes tan sorprenents com increïbles. No te'l pots perdre!



23.00h

Xarrem a la fresca: visites comentades en torn al nostre patrimoni cultural. Amb Enric Marí, Cronista Oficial de Benifaió. Lloc de quedada: Plaça del Progrés. Places limitades a 25 persones per grup.

 **Informació i inscripcions pàg 30**



00:00h

NIT DE CORREFOCS amb els Dimonis Enroscats de l'Alcúdia. Eixida des de la Plaça Progrés.

01:00h

Discomòbil al Col·legi Santa Bàrbara. Organitza Ajuntament de Benifaió.

DISSABTE
12
D'AGOST

11.00h a 14.00h

Gincana i jocs d'aigua a la Piscina Municipal d'estiu.



20.00h

NIT DE PAELLES amb discomòbil. Carrer Nou /Col·legi Santa Bàrbara. Organitzen Clavaris Divina Aurora.

PREU DEL TÍQUET: 24€ Cada 8 persones Inclou: tauler, cadires, llenya, arena i 1kg d'arròs

 Venda de tickets: dies 1,2,7,8,9 i 11 d'agost a la Pl. Major (de 18.30h a 20.30h)

DIUMENGE
13
D'AGOST



22.00h

Nit d'artistes Locals al col·legi Santa Bàrbara. Obertura a partir de les 21.00h. Entrada lliure. A càrrec de l'Associació d'Artistes Locals de Benifaió.

DILLUNS
14
D'AGOST

18.00h **Entrà de la Murta** a càrrec dels Clavaris Divina Aurora 2023.

22.00h

Danses en honor a Santa Bàrbara amb el Grup "Benifaió en dansa". Des de "Rotonda Tropicana" fins a la Plaça Major. Després de les danses... Repartiment gratuït d'Aigua de València a la Pl. Major. Col·laboren Clavaris Divina Aurora 25 i 50 aniversari.

23.00h

Nit de Rock en valecià amb els grups STRON i B13 al Col·legi Santa Bàrbara. Patrocina Ajuntament de Benifaió.



DIMARTS
15
Festivitat Mare de Déu d'Agost
D'AGOST

9.30h

Campionat de Petanca Festes 2023 al Parc Valmontone. Organitza CD Petanca Benifaió.

9.30h

Torneig d'Escacs Festes 2023 a la seu del club carrer Sant Josep de Calasanç. Organitza Club Escacs Benifaió.

17.00h

Arreplega Clavariesses de la Mare de Déu d'agost.

20.00h

Missa en honor a la Mare de Déu d'Agost a l'Església Parroquial. A continuació **processó i focs d'artifici** a la Plaça del Progrés. Organitzen Clavariesses MDA 2023.

00.00h

Discomòbil al Col·legi Santa Bàrbara. Organitzen Clavariesses MDA 2023.

DIMECRES

16 Festivitat Sant Roc D'AGOST

19.30h

Eixida dels festerets i festeretes de Sant Roc des de la rotonda de Tropicana fins l'església amb la música del tabal i la dolçaina. *Patrocina Ajuntament de Benifaió.*

20.00h

Missa en honor a Sant Roc a l'Església Parroquial.
A continuació **processó i focs d'artifici** a la Plaça del Progrés.
Organitzen Festerets i Festeretes de Sant Roc.

22.00h

Teatre Sainet valencià "Als Bous de Castelló" representat pel Quadre Artístic de Vilamarxant al col·legi Santa Bàrbara. Entrada lliure.
Organitza Ajuntament de Benifaió.

DIJOUS

17 Festivitat Sant Gaietà D'AGOST

20.00h

Missa en honor a Sant Gaietà a l'Església Parroquial.
A continuació **processó i focs d'artifici** a la Plaça del Progrés.
Organitzen Clavariesses Sant Gaietà 2023.



00.00h

Tribut Estopa al col·legi Santa Bàrbara. Entrada lliure. En acabar, **discomòbil**.
Organitza Ajuntament de Benifaió.

DIVENDRES

18 Festivitat Sant Isidre D'AGOST

12.00h

Entrega Trofeus Concursos Cohoca i Consell Agrari a les instal·lacions Cohoca Benifaió.
Organitza COHOCA Benifaió.

20.00h

Missa en honor a Sant Isidre a l'Església Parroquial.
A continuació **processó i focs d'artifici** a la Plaça del Progrés.
Organitza COHOCA Benifaió.



COHOCA COOP. V

21.00h

SOPAR DE FESTES 2023 al col·legi Santa Bàrbara. (Obertura portes a partir de les 20.00h)
Amb **orquestra Séptima Avenida**.
PREU TÍQUET 2,50€. Inclou picadeta, beguda i gelat.

 **Informació venda de tiquets pàg 30**



DISSABTE

19 D'AGOST

18.00h

Partit festes equip femení CD Benifaió al Camp de Futbol Benifaió.

18.00h

Arreplega Clavaris Divina Aurora 2023.

20.00h

Missa en honor als difunts Clavaris 25 i 50 anys a l'Església Parroquial.

21.00h

Ofrena de flors a la Divina Aurora a càrrec dels seus Clavaris a l'Església Parroquial.

00.00h

Cordà Infantil a la Plaça Major.

 **Inscripcions i normativa pàg 30**

Coordinen Penya El Coet i Penya El Xiflec.

00.00h

Nit Jove amb música al col·legi Santa Bàrbara.

Organitza Ajuntament de Benifaió.

DIUMENGE **20** Festivitat
Divina Aurora
D'AGOST

10.00h

Arreplega Clavaris Divina Aurora 2023.

12.00h

Missa en honor a la Divina Aurora amb la participació del Cor Parroquial a l'Església Parroquial. *Organitza Clavaris Divina Aurora 2023.*

14.00h

Mascletà en honor a la Divina Aurora a la Plaça del Progrés. Pirotècnia Hnos. Caballer. *Patrocina Clavaris Divina Aurora 2023.*

21.00h

PROCESSÓ DEL FOC en honor a la Divina Aurora. (inscripcions i normativa pàg. 30)
Eixida des de l'Església Parroquial.
En acabar, **Castell de focs** a la Plaça del Progrés. Pirotècnia Hnos. Caballer. A càrrec dels Clavaris de la Divina Aurora 2023.

De 02.00 a 04.00h

Cordà Clavaris Divina Aurora a la Plaça Major

 **Inscripcions i normativa pàg 30**

Coordinen Penya El Coet i Penya El Xiflec.



DILLUNS **21**
D'AGOST

19.00h

Partit de Festes CD Benifaió-Almussafes CF al Camp de Futbol Benifaió.

23.00h

BALL DE FESTES 2023 al col·legi Santa Bàrbara. Amb l'orquestra "EVASIÓ".

PREU TQUET 3€. Inclou Inclou Aigua de València i dolços.

 **Informació venda de tiquets pàg 30**



DIMARTS **22** Festivitat
Santa Bàrbara
D'AGOST

10.30h

Arreplega Reina de les Festes 2023 i Dames.

12.00h

Missa en honor a la patrona Santa Bàrbara a l'Església Parroquial.
Amb actuació del Cor Madrigal Benifaió.

14.00h

Mascletà Pirotècnia Hnos. Caballer a la Plaça del Progrés. *Organitza Ajuntament de Benifaió.*

21.00h

Processó en honor a la patrona Santa Bàrbara.
Precedida per "La Nova Muixeranga" d'Algemesí, gegants, bastonets i el grup "Benifaió en dansa".
Eixida des de l'església parroquial amb la Banda de la Societat Artística Musical de Benifaió.
En acabar, **Castell de focs d'artifici** a la Plaça del Progrés. Pirotècnia Hnos. Caballer.
Patrocina Ajuntament de Benifaió.

De 02.30 a 04.30h

CORDÀ

 **Inscripcions i normativa pàg 30**

Coordinen Penya El Coet i Penya El Xiflec.



Informació Venda

TIQUETS DE FESTES

Del 31 de juliol al 4 d'agost
Centre Cultural Enric Valor Benifaió
Matí d'11h a 14h
Vesprada de 19h a 21h



Inscripcions

CORDAES I PROCESSÓ DEL FOC

RETÉN POLICIA LOCAL BENIFAIÓ:
del 7 al 17 d'agost de 9h a 14h (de dilluns a divendres).
Caldrà portar DNI i carnet CRE (la documentació pot ser entregada per una persona delegada amb delegació signada)



Inscripcions

XARREM A LA FRESCA: VISITES COMENTADES EN TORN AL NOSTRE PATRIMONI CULTURAL

Ajuntament de Benifaió
de l'1 al 4 d'agost
de 10:30h a 13:00h

Normativa CORDAES

- ▶ Organitzades per la regidoria de festes de l'Ajuntament de Benifaió amb la col·laboració de les Penyes El Coet i El Xiflec.
- ▶ Tindre carnet CRE (Consumidor Reconegut com a expert)
- ▶ Queden prohibits els coets d'una eixida així com llançar-ne fora del coetòdrom.
- ▶ Les destrosses personals i materials serán responsabilitat de l'infractor.
- ▶ És obligatòria una vestimenta adequada.
- ▶ Queda totalment prohibit el consum d'alcohol.

Normativa PROCESSÓ DEL FOC

- ▶ Tindre carnet CRE (Consumidor Reconegut com a expert)
- ▶ Els coets hauran d'anar subjecte durant tot el recorregut. Cal obeir les instruccions de la policia Local i Protecció civil
- ▶ Es delimita a un màxim de 15 dotzenes de coets per caixa participant (es recomana que la caixa siga de material de fusta)
- ▶ Queden prohibits els coets d'una eixida així com llançar-ne fora del recorregut oficial.
- ▶ Les destrosses personals i materials serán responsabilitat de l'infractor.
- ▶ Queda totalment prohibit el consum d'alcohol.
- ▶ Si no es compleixen les normes establides no es continuarà participants en la processó.
- ▶ En aplegar a la Plaça Major serà obligatori deixar les caixes dins del coetòdrom.
- ▶ La processó estarà coordinada per les Penyes El Coet i El Xiflec

ELS NOSTRES VEÏNS I VEÏNES
Col·laboren

El Jutjat de Pau i el Registre Civil

DE BENIFAIÓ

Per Enric Marí Garcia.
Cronista Oficial de Benifaió.
Doctor en Història Moderna

Maruja Alcaide, jutgessa de pau de Benifaió,
al seu despatx.



Són elegits pels ajuntaments per majoria absoluta del ple de la corporació, per un període de quatre anys. No se'ls exigix la carrera judicial (és a dir, són llecs), però sí estar domiciliats al municipi on han d'exercir. Se'ls pressuposa la capacitat d'escoltar a la ciutadania, així com la de mediació, de conciliació a través del sentit comú, per a dirimir malentesos o conflictes de convivència entre els veïns. Els jutges i jutgesses de pau són també els responsables del registre civil de la localitat de la seua competència.

Hui està en tràmit l'avantprojecte de la "Llei Orgànica d'Eficiència Organitzativa del Servei Públic de Justícia" que proposa la creació d'oficines jurídiques municipals" dins les quals la figura dels jutjats de pau podrien desaparèixer i la seua gestió professionalitzar-se.¹

Parlem amb **Maruja Alcaide**, jutgessa de pau de Benifaió qui ens presenta també a les funcionàries del seu equip, que inclou a la secretària del jutjat, **Vicenta Barrios Roig**, funcionària que treballa des de 1999 al Jutjat de Pau de Benifaió, així com i les funcionàries del Registre Civil de Benifaió: **María Victoria Pla Sanfèlix**, funcionària des de 1983, i amb plaça continuada a Benifaió des de 2013, i **Victoria Garcés Goig**, funcionària també des de 1984, i presa de possessió a Benifaió en 1994. Totes tres són funcionàries de l'Administració de Justícia.

Els jutjats de pau van nàixer a Espanya en 1855, essent el primer esglaó de l'Administració de Justícia i, per tant, el primer contacte del ciutadà en el món judicial. Dins l'àmbit de la justícia local, hui els jutges i jutgesses de pau es troben a cada municipi on no existeixen jutjats de primera instància.

¹ Amb la recent dissolució de les Cort Generals d'Espanya i la convocatòria d'eleccions generals, l'esmentat avantprojecte ha desaparegut, i la seua tramitació dependrà de la voluntat de l'executiu resultant de les eleccions del 23 de juliol. Tanmateix, mantenim la referència atenent a la publicació de diferents informes, articles i manifestos d'associacions de jutges de pau sobre el també publicat avantprojecte. Algunes referències: *Anteproyecto de Ley Orgánica de Eficiencia Organizativa del Servicio Público de Justicia, por la que se modifica la Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial, para la implantación de los Tribunales de Instancia y las Oficinas de Justicia en los municipios*, <https://www.mjusticia.gob.es/es/AreaTematica/ActividadLegislativa/Documents/APLO.pdf> (consultat el 5-6-2023); *Informe sobre el anteproyecto de Ley Orgánica del Poder Judicial*, <https://www.lamoncloa.gob.es/consejodeminstros/paginas/enlaces/040414-EnlacePoderJudicial.aspx> (consultat el 5-6-2023); *Principales novedades del Anteproyecto de Ley Orgánica de Eficiencia Organizativa del Servicio Público de Justicia*, Noticias Jurídicas, 23/4/2021, <https://noticias.juridicas.com/actualidad/noticias/16192-principales-novedades-del-anteproyecto-de-ley-organica-de-eficiencia-organizativa-del-servicio-publico-de-justicia/> (consultat el 5-6-2023).

Maruja ens conta que va accedir a la plaça de jutgessa de pau de Benifaió en 2017, amb circumstàncies familiars molt adverses, però amb la ferma voluntat de treballar pel poble. És així que li pregunte, dins la discreció que cal, pels assumptes que solen presentar-se al seu despatx:

(MA) La meua experiència com a jutgessa de pau m'ha portat a la conclusió que es pot desenvolupar amb el diàleg i el sentit comú. Normalment són problemes de convivència entre veïns, altres entre inquilins i arrendadors... M'he trobat amb moltes i diferents consultes i peticions, i sovint són temes molt diversos. Això sí, és una feina primerament que requereix saber escoltar, i sovint encarar el problema amb un assessorament pertinent... De vegades, son consultes que podem derivar a serveis socials, d'altres a urbanisme...

(P) Es a dir, des del jutjat de pau també feu la tasca d'assessorament?

(MA) Efectivament, amb la mediació del jutjat, podem obrir solucions prou senzillament. Això sí, si cal, convoquem a les parts d'un conflicte veïnal i cal presentar-se davant els litigants amb autoritat. D'altres vegades hem d'estar atents al signes que podrien estar darrere de problemes com violència de gènere o maltractaments, problemes amb custòdies, malentesos veïnals, etc., i ens hem de fer càrrec de la necessitat de denunciar, i en això també els informem i en la mesura d'allò possible, seguim els processos que el veí ha de continuar, i amb això he comptat sempre amb l'assessorament de la secretària.

(P) i finalment, quina és la teua visió sobre la reforma judicial que es presenta?

(MA) Resulta obvi que estarem a allò que ens diga la llei. Potser que, essent la primera dona de Benifaió que ocupa la plaça de jutgessa de pau, siga també l'última. Però allò que ens pot preocupar més és el fet que la professionalització de les Oficines Judicials Municipals que es volen crear aboquen a un tracte més llunyà al ciutadà. No debades, el càrrec de jutge/jutgessa de pau requereix una proximitat al veïnat que podria vorese compromesa.

(P) Seguim parlant amb la secretària del Jutjat de Pau de Benifaió, Vicenta Barrios, que ens acompanya, per aprofundir amb les tasques que es desenvolupen, li demane primerament els antecedents

històrics del jutjat de pau, i me facilita la informació que com a bona secretària, me documenta detalladament:

(VB) Benifaió va tindre diverses etapes amb diferents tipus de jutjats... com a jutjat municipal després de la Guerra, després un ample període com a jutjat comarcal, durant uns pocs anys vam ser també jutjat de districte i finalment jutjat de pau.

(P) I quins són els precedents del càrrec?

(VB) Jo vaig substituir al secretari José Miguel González Boscà, i com a jutges de pau han estat nomenats -busca a l'ordinador un minut i continua- Andrés Beltran Capsir ("el del mimbre") que va prendre possessió el 28 de desembre de 1989; Francisco Duart Más ("Paco l'Amada"), el 28 de juny de 2001; Manuel Martínez Galve (de Blamar) el 3 d'agost de 2005 i finalment Maruja Alcaide, que va prendre possessió el 7 de juliol de 2017 i va estar renovada en 2021.

(P) Quede sorprès i agraït per la informació i novament li pregunte ara sobre les tasques dels registres civils:

(VB) A més de la secretaria del jutjat de pau, el registre civil és un servici públic on es registren oficialment els naixements, les defuncions i els matrimonis, i les seues circumstàncies (emancipacions, divorcis...). D'altra banda, tenim una important tasca de col·laboració amb altres instàncies judicials, complint amb les peticions de comunicació, citacions, notificacions, exhortos civils i penals...

Prenc nota de tot. Espere que les notes desordenades puguen complir la finalitat de redactar de forma mínimament ordenada este article. Passem a la sala on treballen les companyes M^a Victòria Pla i Victoria Garcés i ens fem unes quantes fotografies davant alguna de les estanteries on es conserven els registres. I aviat em ve al cap la Guerra Civil i la destrucció dels arxius municipals, dels que ja s'ha escrit alguna cosa recentment, al voltant de l'article que ens parlava de Costa "el del jutjat", agent judicial de grata memòria.

Efectivament, tal com m'expliquen, la tasca més complicada després de la guerra va ser la reconstrucció del registre civil, cremat els primers dies de l'alçament franquista, i me mostren el volum 1-R, registre de la secció de naixements, de l'expedient general de restitució del Registre Civil de Benifaió.

Diligència:

El presente libro n.º 1-R de la Sección de Nacimientos, corresponde al Expediente General de Reconstitución de este Registro Civil, lo que hago constar cumpliendo lo ordenado en Auto de fecha 21 de Abril de 1971, recaído en dicho expediente.-

Benifayó a 22 de Abril de 1971

V.º B.º

El Encargado:

El Secretario

[Signature]

[Signature]

Veig algun dels registres, manuscrits de l'època, i quede amb Victoria Garcés per què puguem fer una ullada al despatx on es conserva l'arxiu històric del jutjat.



Algunes carpetes de l'arxiu històric del Jutjat de Benifaió

En passar uns dies, torne una vesprada amb Victoria Garcés, qui amablement em permet fer una ullada. Diversos estants farcits de carpetes de documentació diversa, notificacions, causes menors, multes... corresponents al Jutjat Municipal, al Jutjat Comarcal i al Jutjat de Districte de Benifaió, amb dates a partir de 1936.

M'interesse pels registres i la feina del dia a dia. Amablement, Victoria Garcés me mostra per exemple, el Diari del Registre Civil, els exhortos civils i pe-

nals, les actes de conciliació, les fitxes nominals, m'interesse per exemple sobre com es formalitza un expedient com el del meu matrimoni, el trasllat d'expedient de València, on visc, a Benifaió, on me cassí. Mentrestant, vaig preguntant-li pels detalls de la seua dilatada feina.



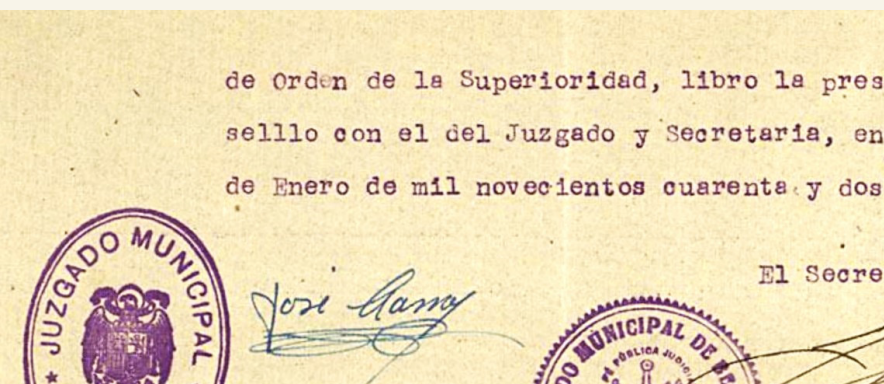
Victoria Garcés, davant alguns volums del Registre Civil de Benifaió.

(VG) Les meues primeres inscripcions en este registre civil, de naixements, matrimonis o defuncions son dels anys 1984-1985. Després vaig estar destinada als jutjats de Sant Andreu (Barcelona), Jutjat de Primera Instància n.º 2 d'Alzira, Jutjats de Silla, d'Alginet, d'Almussafes, i finalment vaig prendre possessió a Benifaió en 1994, on actualment treballo en citacions, notificacions, requeriments, emplaçaments, fes de vida i fes d'estat, certificacions plurilingües...

Un autèntic deixat de saviesa jurídica les de les dones del nostre registre civil. Tant Victòria Pla com Victoria Garcés fan (o estan a punt de fer) quaranta anys de feina. Torne a casa una mica aclaparat per l'amabilitat i l'experiència acumulada, i preocupat per què en nom de la professionalitat, l'eficiència i la transformació digital, arribem a perdre la proximitat, la voluntat de servici públic i la saviesa en forma d'experiència que representen aquestes dones.

SABIAS QUE...

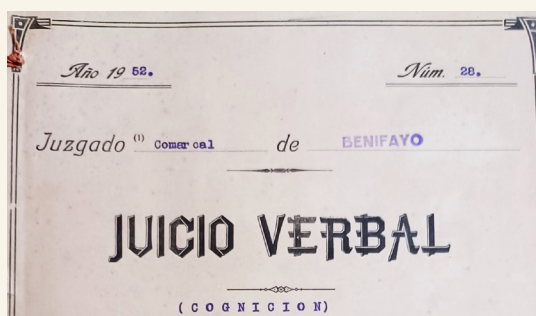
En Benifaió el Juzgado de Paz es una figura muy reciente. Hasta 1872, el régimen señorial que ostentaban los barones de Benifaió les permitía el nombramiento de “escribanos-juzgadores” bajo la llamada “jurisdicción alfonsina”, anacronismo que llevó al ayuntamiento constitucional de Benifaió a plantear prolongados pleitos contra los Falcó.



▲
Diligència del llavors "Jutjat Municipal de Benifayó" en la "Causa General", 1942, amb la firma de José Parra i el secretari Burillo. Font: AHN, FC-Causa General, 1372, exp. 7.

Después de la Guerra Civil, en Benifaió se constituyó la figura del **Juez Municipal**, en la persona de **José Parra Duarte**, cuyo nombre aparece citado en la "Causa General" como "juez municipal y encargado del Registro Civil de la villa de Benifayó" a partir de 1941, asistido por los secretarios Federico Burillo (1941) y Miguel Aparicio (1942).

Expedient de l'arxiu històric del Jutjat Comarcal de Benifaió de 1952. ▶



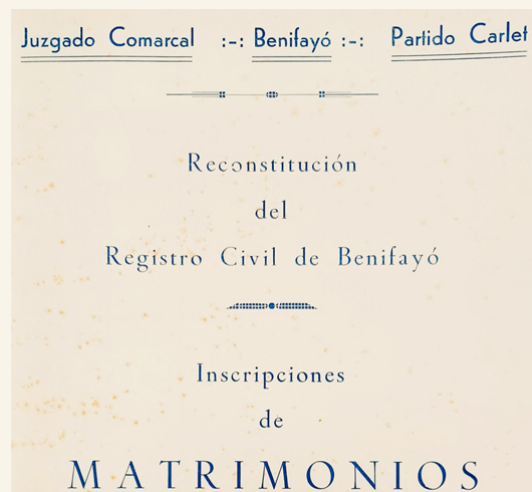
Posteriormente Benifaió fue sede de un **Juzgado Comarcal** entre cuyos titulares encontramos la firma de **Miguel Adlert Noguerol** (1953), nuevamente **José Parra Duarte** (1957), **Vicente Riba-**

rocha Viaplana (1963), **Salvador Martínez Ros** (1970), **Salvador Gustavo Solar Lita** (1974).

Ya en democracia, se constituye el **Juzgado de Distrito**, con titulares o sustitutos como **Mariano Tomás y Benítez** (1979), **Pilar Cerdán Villalba** (1983), **Andrés Beltrán Capsir** (1985) **José Alberto Marín Morales** (1985) o **M^a Carmen García Neila** (1986).

Tras la adscripción de Benifaió al Partido Judicial de Carlet, y una nueva reforma de la administración de justicia, en Benifaió queda constituido el nuevo Juzgado de Paz, del que han sido titulares: **Andrés Beltrán Capsir** (1989), **Francisco Duart Más** (2001), y **Manuel Martínez Galve** (2005). En mayo de 2017 fue nombrada la primera mujer para el cargo de Jueza de Paz de Benifaió: **María Concepción (Maruja) Alcaide Moner**, y como sustituta, **Concepción Duart Pascual**. Estos cargos se renovaron en 2021.

Aunque los jueces y juezas de paz no integren la carrera judicial, mientras ocupan el cargo son miembros integrantes del Poder Judicial español y están sometidos al Estatuto Personal de cualquier otro juez o magistrado de carrera, por lo tanto son personas aforadas y disfrutan, dentro de su jurisdicción, del tratamiento y prerrogativas que se reconoce, en la suya, a los jueces de primera instancia e instrucción. Los jueces y juezas de paz son la segunda autoridad de la población después del alcalde o alcaldesa.



▲
Portada d'un Llibre de Reconstrucció del Registre Civil de Benifaió. Inscripcions de Matrimonis, del Jutjat Comarcal de Benifaió.

Gent d'ací

CRÓNICAS, VIVENCIAS... HOMBRES Y MUJERES DE NUESTRO PUEBLO

La música



Per M^a Dolores Gómez Machí

Benifaió, es un pueblo que colabora y respeta a la Banda Musical, porque no se puede entender la fiesta sin música. La música tiene la facultad de cambiar nuestros sentimientos, tanto para exaltarlos como para serenarlos. La Banda hace pueblo, y el pueblo la apoya, porque muchos músicos de nuestra localidad, dirigidos por un maestro o director, tocan unidos en grupo y constituyen ese puntal de desarrollo económico - cultural de nuestra tierra. Los músicos, con su esfuerzo cotidiano, se preparan e instruyen, acuden a los ensayos, conciertos, certámenes, etc.

Dice el periodista A.C.R.: *"La música es una necesidad que te impulsa a conversar con tu soledad. Eso es para mí la guitarra"*. Y Miliki dijo - *"La música nos ayuda mucho a vivir."*

Son nuestras Bandas: la de la "Societat Artística Musical (S.A.M.)" que fue fundada en 1926, y la de "l'Associació Amics de la Música" en 2012.

La Federación de Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana/ FSMCV, su objeto es promocionar y apoyar las sociedades musicales.

La tradición musical popular valenciana, materializada por las Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana, el 25/Mayo/2018 fue declarada como Bien de Interés Cultural Inmaterial, mediante el Decreto 68/2018 del Consell, BOE- A-2018-8943

Desde el 28 Julio 2020 las Bandas de Música de la Comunidad Valenciana están reconocidas como Bien Patrimonial.

Cada cierto tiempo las bandas musicales cambian la Junta Directiva. La primera presidenta que hubo en la Sociedad Artística Musical/S.A.M. fue la **Sra. D^a. Tina Campos Molina**, gran aficionada a la música, y con amabilidad, desde este espacio nos comenta:

"Gracias a mi padre, quien me inculcó la inclinación y amor a la música desde mi niñez. Ya de mayor y compagi-



nando con mi trabajo, fui involucrándome en la S.A.M. Primero, siendo miembro de la Junta; después, preparando las partituras para los ensayos de conciertos, etc., siempre bajo la supervisión de los sucesivos maestros; hasta que llegué a la presidencia. En la actualidad he dejado todas las obligaciones que tenía con la S.A.M. (Las nuevas tecnologías las manejan mejor los jóvenes.). Siempre me ha gustado el ambiente de la Banda, y como dice el refrán: Nunca es tarde si la dicha es buena.

He decidido probar con el solfeo. Sin dejar de asistir a todos los conciertos, audiciones, final de curso, etc.

En nuestra localidad tenemos el Centro de Estudios Musicales, C.E.M., que es un centro oficial, donde acuden a estudiar los músicos que desean continuar los estudios en el Conservatorio de Valencia, y hacer que este arte forme parte de su vida, y conseguir una profesión.

También está la "Escoleta de Música", destinada a las personas que no quieren estudiar solfeo oficial. Se puede empezar a partir de los 3 años, tocando diferentes instrumentos, siempre acorde a la edad del alumno.

Hay familias enteras en el grupo.

En antaño ensayaban nuestros músicos en el Musical, que está ubicado en la Plaza del Progrés, posteriormente pasaron a la C/Adelina Domingo. En el año 2021, a causa de la pandemia, realizaban los ensayos en el patio de la escuela "Santa Bárbara", y por la noche en el local u Hogar del Jubilado.

La S.A.M. ha ganado diferentes premios musicales, entre ellos, el 9 de Octubre de 2017, fue galardonada con el premio local Ciudad de Benifaió; el 21 Julio 2018 recibió

el 3er. premio en el Certamen Internacional de Bandas de Música/ C.I.M.B.- Ciudad de Valencia.

El presidente actual es **D. Francisco/Paco Grau Ull**.

Las Bandas participan en actos religiosos, cívicos, festivales, etc., como Fallas, procesiones de Semana Santa, Corpus, fiestas tradicionales y populares.-"

Hoy nos acompaña la Sra. **M^a Dolores Rosa Huertas**, que es biznieta del Sr. Pascual Rosa Ferrís (25/07/1880 -13/11/1970) quien tocaba el fiscorno en la Banda Primitiva de Benifayó de Espioca), sobrina del músico Sr. Vicente Baixauli Rosa; y también del Sr. Juan Bonifacio Beltrán (quien tocaba el bombardino en la S.A.M.). Es hija del Sr. Pascual Rosa Beltrán (quien ha cantado zarzuela, tangos y boleros en diversos escenarios. Su registro de voz es tenor, de estética luminosa, bien timbrada y regula los armónicos de manera excepcional. Ha cantado formando parte de "Artistas Locals", la Tuna de Benifaió y varias corales polifónicas, entre ellas la de Liria/Llíria.) Ella nos participa:

-*"Adoro la música y todo ese entramado mundo apasionante de gran complejidad formado por reglas, acordes y tonalidades que se entrelazan y adquieren belleza al hacer perceptible y sonoro lo que hay escrito sobre papel.*

Acunaba a mis sobrinos cantando a sotto voce "Lascia Ch'io pianga" de Haendel; "O mio babbino caro" de Puccini y otras tantas arias que había escuchado. En casa teníamos un piano. Recuerdo cada vez que papá volvía de una Feria de Muestras (España, Italia, América), solía traer a casa discos de María Callas, Alfredo Kraus, Luciano Pa-



varotti. Es increíble como nos puede influenciar lo que absorbemos auditivamente desde nuestra infancia.

Adquirimos el órgano que fue de la Orquesta Serenade (1956-1973) Bernardino Gosp, y un clavinova que perteneció a la clavicenista y Directora d'Harmonia del Parnàs Dña. Marian Rosa Montagut, a quien admiro. Y dispongo de varios instrumentos.

Estudié Piano y Violín en el Conservatorio. Cursé E. Elementales del Plan Antiguo con D. Salvador Seguí hace varias décadas. Continué en el Cercle d'Arts Leopoldo Magenti con Dña. Marina Chaqués Girona. También recibí clases del gran saxofonista y amigo de nuestra familia D. Francisco Noguera Belenguer [26/07/1938-06/10/2018. Quien fue Director de las Orquestas de Hamburgo (Alemania) y Los Titanes del Jazz. Y dirigió acompañando a cantantes relevantes como Lola Flores, Rocío Jurado, Antonio Machín, etc.] Después, con el profesor y pianista D. Josep Duart García. También me han instruido: Dña. Florencia Martínez (organista) y D. Didier Ferrando (profesor y músico).

Escuchar música es terapia en enfermedades como el Alzheimer, porque a mi abuela Catalina, cuando le tocaba canciones con el órgano, recordaba su niñez y algunas vivencias, cantaba y recuperaba el habla.

Combinar la vida laboral y familiar con la música, puede resultar una tarea ardua a mi edad. Es cuestión de perseverancia y esfuerzo. El repertorio es amplio, y el nivel de exigencia que requiere entre estudios y obras, se necesita una media de 4h. diarias al piano para obtener resultados óptimos. Siendo de 8 a 12 h. de estudio de piano en Grado Superior.

En el año 2018 entré a formar parte de la Banda de Música S.A.M., lo cual es muy enriquecedor. Decidiendo retomar el Grado Profesional en el C.E.M. de la mano de la profesora y pianista Dña. Silvia Morera Ocón, continuando así la carrera de Piano.

Un recuerdo muy emocionante fue, en el día de Santa Cecilia de 2018, cuando la banda me recogió en mi casa, y el director, D. José Vicente Leal Mora me dio la bienvenida. Momentos después, dijeron cuando me nombraron: -" Fa cent anys, en Pasqual Rosa Ferrís tocava el fiscorn en la Banda Primitiva de Benifaió d'Espioca, cent anys després, la seua besnéta continuarà el seu llegat".-

*En Benifaió, dins l'Art de la Música, han destacat i destaquen alguns talents que poden ser referent pels joves. Aleshores, en eixe grup tenim a la senyoreta Maria Císcar Vidal /**MIA RIZZO**, una xica sincera que porta l'esperit valencià en la sang, una nova promesa que té*

les idees clares, l'esforç assimilat i una força de voluntat sorprenent. Ella ens comenta,

-“Mia Rizzo, naix de l'amor per la música i les emocions. Un desig vehement per compartir i expressar sentiments, que a hores d'ara, encara lluite per satisfer-ho. Sona a clíxé, però sempre he sabut el què volia, dedicar-me a la música, les arts escèniques i a la labor de causar emocions amb l'art com a mitjà d'expressió.

No és una carrera convencional, voler dedicar-se a la música. No és un treball insignificant ni ordinari, per tal cosa, he tingut que demostrar que aquest camí és el que vull prendre i per al que vaig nàixer.

Des de xicoteta, jo sempre deia que volia ser cantant, artista, etc.; i la meua família i jo passàvem el temps lliure, junts ballant i cantant boleros, son cubano, bossa nova, salsa,... Tenia onze anys i després de participar en una producció escolar de Grease al teatre d'Alzira. en eixe moment fou quan em vaig assabentar que volia fer això a diari, pujar-me'n a un escenari.

Primer, vaig començar per a formar-me. Em vaig inscriure al cor del CEM en Benifaió, a on comencí a explorar el món tan ampli de la música. Actuarem en actes i en moltes presentacions al Centre Cultural i en diverses lo-



cacions de Benifaió. També aconseguí ser cantant i solista al cor 'Coral de Veus d'Albal'. A mesura que va passar el temps, em vaig mudar a València per a apropar-me i assistir a la universitat. Allí vaig començar a expandir els meus horitzons musicals i em vaig inscriure a l'Escola de Teatre Musical "Escuela Off", on a més d'aprendre moltíssim, vaig fer amistat amb persones destacades que pertanyen o estan al voltant del Teatre Musical, i de moment, formen part de les companyies valencianes més importants d'aquest Art Escènic. Participí en algunes obres de fi de curs, tot i encara que ho vaig gaudir i vaig aprendre moltíssim, me n'adoní de que eixa no era la totalitat de la meua finalitat. Al cor, a les obres, sempre he hagut de fusionar-me amb la resta del conjunt d'artistes o actors, i he representat altres personatges, assumint el seu caràcter i personalitat.

El que millor faig és contar la veritat i expressar i compartir les coses a la meua manera, deixant que fluísca la meua personalitat. Per tal cosa, pense que quan escric música i la compartisc, o quan faig les meues versions dels clàssics, és quan més aconseguisc transmetre el missatge de base. Per això, ara m'he centrat en aquesta tasca.

Just abans de la pandèmia, vaig decidir aventurar-me i començar el meu projecte musical com a solista. Des de finals de 2019 soc artista independent emergent i combine el llançament del meu projecte en altres feines. Durant els mesos de confinament vaig traure les meues primeres cançons, marcant les bases musicals del meu estil. Sempre he tingut certa afinitat per la música llatina i les seues cançons en general, a les quals ara pretenc rendir homenatge. La majoria de la gent de la meua edat o més jove no escoltaria mai cançons d'aquests estils. És per això que vaig decidir basar el meu projecte a fer arribar aquests sons més 'antics' a una audiència més jove, creant composicions de base clàssica però amb produccions modernes amb tintes de Trap i Lo-fi.

Durant la pandèmia vaig compondre i publicar 'Mundo de dos', la meua primera cançó original, un bossa nova dedicada a ma mare, que a temps present acumula més de 560k reproduccions a Spotify i més de 262k reproduccions a YouTube. Quan van cancel·lar les falles per la covi, fallereta de sempre que soc, vaig dedicar una cançó a les falles i la nostra terra en general. Es diu "Dia de Falles" està a totes les plataformes digitals i, a YouTube va acompanyada d'un videoclip amb moltes imatges de València, de Benifaió, i de mols veïns i veïnes del nostre poble. Tot i que no són ritmes llatins, sí que voldria seguir eixe estil, incloent-hi alguns elements de la nostra cultura.

Des d'aquell moment he seguit fent música. Enguany eixirà el meu segon EP "CALLADITA", una recopilació d'històries basades en dones egípcies contades amb ritmes

tan diversos com el bolero, la salsa, inclús una espècie de nana de bressol sols per a guitarra i veu.

Em satisfaria explorar i conjugar eixa mescla de altres ritmes amb música de la nostra terra, com per exemple amb algun pasdoble. Perquè sent jo de família de compositors i musics, em complauria molt, rendir-li homenatge a mon tio Paco Moreno i a la meua iaia Maria Pilar Moreno, donant-li una segona vida al pasdoble que ell li va dedicar.

De cara al futur, el que m'agradaria és poder dedicar-me exclusivament a la música i començar a tocar i cantar per la nostra terra, València. M'esforce per participar en cicles culturals i moure el meu projecte perquè sé que, a mesura que més persones em coneguen i trien la meua obra, la majoria d'elles s'interessaran per el tipus de música que faig i el meu estil peculiar de contar les històries.

Cada dia seguisc esforçant-me, aplicant-me, estudiant Cant, Música, Piano, Guitarra, Producció Musical, Composició, i també apreng el funcionament d'aquesta indústria tan desconeguda per la majoria de la població. Aquesta és una carrera de paciència, constància i perseverança que no té ni bons ni mals camins, només idees, emocions i connexions; i jo estic fermament convençuda que és el meu camí i lluitaré per caminar-ho."

Desde este espacio cultural, queremos agradecer a todas estas personas que desinteresadamente colaboran y se esfuerzan por promover, fomentar y difundir la cultura musical en nuestra localidad, a quienes apoyan y cultivan nuestras tradiciones valencianas, como el Grupo de Tabalet i Dolçaina, así como el de Danza. Felicitar a las familias que sus miembros cultivan cualquier arte, porque el Arte es Cultura. Y principalmente, alentar a los jóvenes y a todas las generaciones a cultivar y potenciar el Arte Musical, porque la Música forma parte de la Historia y Cultura de nuestros pueblos, de Benifaió, del desarrollo mental y emocional equilibrado de sus gentes, y por ella hemos de invertir y apostar, apoyando a nuestros jóvenes talentos, para que en su tierra puedan ejercer su trabajo, su profesión, sin tener que emigrar a otros países, lejos de sus familias, amigos y su tierra natal.



L'Albufera

DE BENIFAIÓ

Encara que Benifaió no és un dels 13 termes municipals que formen part del parc natural de L'Albufera, històricament arrela una fèrtil vinculació que va més enllà de la merament professional. Així, no són poques les veïnes i veïns que es troben en este paratge com a casa.

Si hi ha una activitat fonamental per a entendre l'actual configuració de L'Albufera eixa és l'arrossera. De les 21.000 hectàrees del parc, vora 15.000 són arrossars. A més d'oferir un paisatge viu, el cultiu actua com una gran depuradora verda, ja que l'aigua que ix dels camps d'arròs està més neta que quan entra. Benifaió ha tingut en l'arròs un producte característic. Abans la marjal arribava al terme, en el poble hi havia diversos molins i molta producció es transportava en el tren.

Miguel Andrés Rovira Abel és un dels arrossers locals que continuen segant arròs en L'Albufera, concretament en Sollana i la pedania de El Romani. Llaura la varietat J. Sendra, per ser més pro-

Per Héctor Alepuz

ductiva, i ven la collita a l'empresa La Fallera. "A diferència d'altres produccions, l'arròs garanteix una rendibilitat més estable si treballes de manera mecanitzada, el que permet que algunes explotacions passen de pares a fills". En la imatge, tres generacions de la família Rovira 'Barrabola' posen en la segadora: ell junt a son pare Miguel Andrés Rovira, son tio Jose Maria Rovira i el seu fill Miguel Andrés Rovira Sanz.

El també delegat de Benifaió de l'Associació Valenciana d'Agricultors (AVA-ASAJA) afirma que "els arrossers estem molt satisfets de la nostra contribució ambiental, però el que no volem és que la pague només el sector. Gràcies als arrossars hi ha ànecs, flamencs i altres aus que troben un lloc idoni per a menjar i descansar enmig de les seues rutes migratòries. Però si l'avifauna causa danys, hauria de ser tota la societat la que ho sufragara. D'igual manera, patim més limitacions agràries per cultivar dins d'un parc natural i això hauria de veure's compensat a través de línies especials de suport o millors preus".

Una altra imatge icònica de L'Albufera és el barquer navegant amb una perxa entre canyars. Iván Piles Pellicer és nascut en Benifaió, entre setmana treballa en Alginet i el cap de setmana mostra el cor de L'Albufera a visitants i turistes en El Palmar. Junt a la seua parella Cristina Rostoll (es casen en octubre) porta l'empresa Natura Albufera. Abans del passeig en barca, obri les portes d'un centre d'interpretació, el qual es divideix en una primera part centrada en la formació de l'entorn i dels seus ecosistemes, i una segona que compta amb una





exposició etnològica, a fi de transmetre els usos, costums i tradicions.

“Què és el que més m’agrada de ser barquer? Estar a l’aire lliure, veure les aus, passar vora la vegetació autòctona...” assegura Iván, qui va fent l’excursió amena entre explicacions sobre el llac i comentaris divertits mentre el sol es pon i el cel regala colors impossibles. Per a portar esta embarcació típica, anomenada ‘albuferenc’, Iván es va traure un carnet, però afegeix que “realment han d’ensenyar-te persones del terreny que saben ben bé esta pràctica i es coneixen els llocs per on es pot creuar i per on no, en funció de la profunditat i la flora”.

Efectivament, la divulgació resulta essencial per a donar a conèixer els tresors d’esta espai protegit. Una de les veus que més i millor han anat contant les novetats de L’Albufera és la periodista de Benifaió Minerva Mínguez Calabuig. Actualment està al capdavant de la parcel·la social, sanitària i educativa dins de la gran àrea Comunitat Valenciana de Levante-EMV i forma part de l’Associació de Periodistes d’Informació Ambiental, matèria en la qual s’ha anat endinsant fins a especialitzar-se.

Minerva constata que “l’equilibri entre els usos agrícoles i els ecosistemes de la llacuna, així com la regeneració de l’aiguamoll després del col·lapse ambiental de la dècada dels anys setanta, són alguns dels reptes que encara té al davant un dels paratges més complexos i fascinants d’Europa.

Col·locar la lupa sobre el que les distintes Administracions han anat fent, o no, per la preservació de L’Albufera és una llavor a la qual no podem renunciar”. En este sentit, la periodista local posa l’accent en “la necessària aportació d’un cabal fixe d’aigua del Xúquer. El canvi climàtic, amb la pujada del nivell del mar, o la progressiva salinització de molts punts del llac són altres fronts que requereixen apostes serioses i decidides”.

L’Albufera es submergeix en un passat ben descrit per Vicent Blasco Ibàñez en les seues novel·les, manté un delicat equilibri en el present i entre tots hem de llaurar un futur del qual ens sentim orgullosos. Perquè, com era coneguda L’Albufera en poemes àrabs, ací al costat, com un reflex de la nostra identitat, tenim ‘l’espill del sol’.



Los paños mojados del alma

Per Nani R.H.
(María Dolores Rosa-Huertas)

Tenía el alma apelmazada
de absorber tantos preceptos,
tenía la ilusión mermada
carente de sentimientos.
Su pluma desvencijada
con derecho al pataleo
escribía desenfrenada
impetuosa, afilada
y al igual que a Galileo,
su tinta fue cercenada.

Bien frisaba los cincuenta,
era todo un caballero
con armadura de acero
ascético y eremita,
de retórica exquisita,
sin acritud y sincero.

Con el orgullo esquilado
era un hombre emancipado,
de este mundo exacerbado
de incandescencia y postín.

Por caprichos del destino
una delicia de dama
ostentosa y refinada,
se interpuso en su camino
en la antigua librería
"Las delicias del jardín".
Un lugar acogedor
donde el galán escritor
a menudo frecuentaba.

Su dueño era muy mayor
se llamaba don Horacio
caminaba muy despacio
y un poco mal escuchaba.
Se acercó al mostrador,
de aspecto muy recatado
llena de luz y candor
la más bella valenciana.
Preguntó por un tratado
buscando un libro en latín.
y dijo el señor librero
con deficiencia auditiva
--"¿La Regenta, de Clarín?"--
dejando el puro Cohiba
en su viejo cenicero.

Sintiéndose abochornada,
la dama sacó el pañuelo,
secó el rubor de su cara
poniendo el grito en el cielo.
Y acercándose de nuevo
a aquel señor sibilino
ella repitió en voz baja:
--"de Santo Tomás de Aquino"--
y Don Horacio, mohino
preguntó con desatino:
--"¿Cuál de Góngora y tocino,
el soneto de Quevedo?"--
señalando con atino
un ejemplar, con el dedo.

A lo que ella intercedía
levantando más la voz:
--"¡es, la SUMMA TEOLOGIA!"--
y el señor, poco veloz
de ella se despedía:
--"¡Ah, pues tenga usted un buen
día!"--
y con eso se quedó.

Observando tal enredo,
se reía con esmero
un escritor muy galán
y la dama, sulfurada,
cada vez más sonrojada
las carcajadas oía,
y en voz baja se decía:
--"¿quién sería ese truhán?
¿y el librero? ¡que mal farío!
¡dándole voz a la radio!
¿pues, si no la va a escuchar?"--

Al oírla murmurar,
el escritor se acercó
y quitándose el sombrero
a la dama preguntó:
--"¿Qué está escuchando el librero,
la Obertura de Tchaikovsky?"--
y Don Horacio irrumpió:
--"¿cual prefieren de Bukowski?"--
pero nadie contestó.
La dama ni se inmutó.

El escritor prosiguió
--"¿Viene usted muy a menudo?"--
y la dama respondió:
--"¡Es usted muy testarudo!"--
y girando la mirada
al verle, se sorprendió.
Pues tenía el escritor
cierto halo de nostalgia
y con sobria elegancia
Psique a Eros conoció.

Allí se detuvo el tiempo
un huracán de pasión
les envolvía por dentro.
Ella quedó anonadada
y el pañuelo cayó al suelo.

--"¿Qué es lo que mira, señor?"--
--"¡las velas del navegar!"--
--"¡es un mar de desconcierto!"--
Asintió sin cuestionar
ella temió averiguar
si era amor aquel afecto.
Su moral a sotavento
entre el bien y lo correcto.
La ética de su intelecto,
calibró cuanto trimar
las velas al fuerte viento
que sentía palpar.
Y ella cauta, se marchó.

Durante años buscó
a su Venus cartesiana
arrogante y obstinada.
Pero jamás la encontró
y el pañuelo conservó.

Cada dieciséis de julio
acudía a la librería
y compraba un ejemplar
de la Summa Teologia.
Un día dejaron allí
un ejemplar que ponía:

Era un Nitzsche, el paladín,
Homo sapiens de "Vitruvio",
de los vales, el "Danubio"
mi "Pensador", de Rodín.

16/7/2023 Los paños mojados del alma, Psique y Eros, de otro tiempo.
Dedicado a mis sobrinos: Carles, Alma, Aioras, Joan y Lola.

Escapar,

AUNQUE SEA A HURTADILLAS

Per Alfredo Mompó Pérez

Un de repente no esperado,
No buscado, no soñado.
En que el día se levanta claro,
Y en el matutino paseo,
Visten los pájaros con su canto
El cielo azul y límpido.

A través de sendas,
Marcadas y que no sigues,
Guiadas por esperanza e intuición.
Y aunque enredadas,
Vas por la correcta entre miles,
Saliendo al paso con decisión.

Después de fatiga,
De pasos en falso
y viento racheado,
se llega a la cima.
De repente, llega la tormenta.
Viento, lluvia y pedrisco
Fuego, y agua a las rodillas.

La huida por donde menos cuesta,
El más recto camino,
Escapar, aunque sea a hurtadillas

Con sol cálido y cielo sin brisa
Brillará la primavera
Con las notas de su mirada
Serena y sin prisa
Siempre a su vera,
A sus sueños asida.

Madre

Per Maribel Marqués Muñoz

Qué bonito nombre, madre. Aquella que todo lo da, sin esperar nada a cambio. La que, teniendo los ojos llenos de lágrimas, lo cambia por una sonrisa si nos ve. Pasa sus noches enteras atenta por si tiene que arropar a sus hijos y que no pasen frío. La que procura tener la nevera llena, aunque para ella a veces no llegue.

Y mientras tanto, los años van pasando. Cuando se mira en el espejo, a veces no se reconoce. Su cabello se torna gris y su piel cada vez más arrugada. Pero esa madre va viendo a sus hijos crecer y entonces entiende que su sacrificio ha merecido la pena.

Madres hay de muchos tipos. Algunas se ven acompañadas toda la vida por sus maridos, y con ellos comparten los retos que plantea esta vida. Pero otras están solas superando los obstáculos de la vida. ¡Esas son madre coraje!

¡Cuánto les debemos a todas ellas! Nunca les podremos devolver todo lo que hicieron por nosotros. Siempre con sus palabras de consuelo y la sonrisa dibujada. Sin una sola queja, aunque se vieran necesitadas. ¡Esas son madre coraje!

Aquellos que las hemos podido disfrutar, hemos sido afortunados. Ahora son nuestro modelo, todo un referente. Ese es nuestro legado para toda la vida.

Gracias, madre coraje. A ti, que todo te lo debo.

Desearos que paséis unas felices fiestas patronales en honor a Santa Bárbara, patrona de nuestro querido pueblo, Benifaió.



Grup de majors A LA PLAÇA

Años atrás había un grupo de personas mayores y por el tiempo y la edad desapareció.

Hoy en día los hemos reconstruido llamándole "Personas Mayores de Benifaió"

Somos unos 14 o 15 y queriendo que esta tradición no se pierda formamos un grupo. Un día estando en la Plaza, la Sra. alcaldesa Marta nos propuso subir a la plataforma del Ayuntamiento, al lado de la puerta principal, nos facilitó sillas, una cadena con cerrojo para guardarlas, nosotros como chiquillos nos pusimos muy contentos.

Todos los componentes del Ayuntamiento nos saludan

al pasar y lo mismo que también algunos vecinos, y nos sentimos muy orgullosos y satisfechos.

Hablamos de nuestros tiempos de juventud, tradiciones, juegos, fiestas, familia, la evolución del pueblo, la prosperidad del mismo, chistes, nombres y sobrenombres que antiguamente se ponían y las cosas que actualmente pasan.

Pedimos que nos perdonen si alguna vez molestamos al hablar fuerte, pues algunos estamos ya un poco sordos.

Deseamos a todo el pueblo unas felices Fiestas Patronales.



5 generacions de dones

Per Edelmira Tecles

Poble de Benifaió, és un plaer per a mi poder dirigir-me a tots vosaltres. Fa 58 anys que vaig vindre a aquest poble des d'Agres. Ací he criat a la meua família de la qual estic molt orgullosa. L'any passat m'atorgaren el títol de "Tatarabuela" i ja me direu si no és un grandíssim honor.

En la foto estem les 5 generacions de les quals són totes dones: la meua "tataraneta" Mia Carrasco Albors (1 anyet), la meua rebesneta Nerea Albors (23 anys), la meua neta Beatriz Albors (41 anys), la meua filla Juani Francés (63 anys) i jo Edelmira Tecles (88 anys).

En aquesta vida no hi ha res més bonic que la família!

Desitjar-vos que passeu unes bones festes.



Sant Antoni 2024

Les festeres i acompanyants de Sant Antoni, convidem a tota la població el pròxim mes de gener en el qual tindrà lloc la celebració de la missa i els actes de la nostra festa com són la xocolatada, la foguera, benedicció de pans i calderes, d'animallets i cavalls, la processó, missa i la disparà.

Agraint la col·laboració que estem rebent per part de l'església, l'ajuntament i tota la ciutadania, ajudant-nos de manera incondicional en patrocini i venda de loteria perquè puguem tirar endavant aquesta tradicional festa del barri, on des dels seus inicis fins ara, ha anat creixent any a any.

Volem fer des d'ací una menció especial, a la veïna de Benifaió, la Senyora Dña. Dolores Llácer San Félix "la tía Lolita", Com a reconeixement a tota una vida d'entrega i dedicació a la festa del barri de Sant Antoni.

Gràcies tia Lolita pel seu treball durant tants anys vinculada, fent-se càrrec de la missa i els pans els anys que no hi ha hagut festeres, i també per custodiar l'Anda, les calderes, paellers i tot el material que comporta la festa.

El grup de festeres i acompanyants, els desitgem unes bones festes patronals.

Festeres i acompanyants

Nati Campos Gómez
José Beltrán Campos
Lola Campos González
Pasqual Ròsa Beltrán
Conchín Rosa Mompó
Vicente Más Aguado
Leonor Más Aguado
José Duart Vilar
Tere Miñana Molina
Francisco Llorca Gomila
María Dolores Rosa Huertas
Conxa Ròsa Beltrán



Centinelas



Proyecto CES
Benifaió



Per E. Císcar

Qui no ha sentit mai l'expressió "boja dels gats"? De seguida ens fem la imatge mental: una dona de certa edat, que sembla obsessionada pel gats, que els alimenta i els acull i que no sap dir mai "no puc agafar-ne més".

Sempre hi ha hagut persones preocupades pel benestar dels animals. Els gats conviuen amb els humans des de temps antics. Es creu que a l'Orient Pròxim, allà pel 7500 aC, ja en tenien domesticats. Els antics egipcis els veneraven i també formen part de la mitologia japonesa o escandinava. Són animals molt nets, bastant independents i, tot s'ha de dir, molt elegants. Per això moltes persones els trien com a animals de companyia.

Però no tots els gatets tenen la sort de tenir una família que els cuide i els alimente. Els gats ferals, o gats de carrer, viuen en colònies més o menys nombroses i jerarquitzades. Poden haver estat abandonats, haver fugit dels seus amos, haver-se perdut o haver nascut d'altres gats ferals. L'esperança de vida en aquestes condicions hostils sol ser baixa, atès que necessiten molta proteïna i és difícil que en aquestes colònies urbanes puguin satisfer aquesta necessitat alimentària. Són, per tant, molt susceptibles de caure malalts, de ser atropellats o enverinats.

És per aquest motiu que, des de fa uns anys, estan creant-se associacions que s'encarreguen de tindre cura d'aquestes colònies de manera altruista. Les colònies de gats són beneficioses per a l'entorn, ja que controlen plagues de rosegadors o d'escarabats. Ara bé, si queden fora de control poden provocar molèsties en el veïnat, patir malalties o reproduir-se de manera massiva.

A Benifaió, un grup de persones va fundar en 2019 "Centinelas Peludos". Tenien experiència ajudant com a voluntàries altres protectores d'animals, recollint menjar i mantes, de manera que el naixement de l'associació afavorí el benestar dels gats ferals del poble.

Benifaió, com qualsevol altre poble, té nombroses colònies de gats. Els membres de "Centinelas peludos" detectaren el terrible estat d'alguns membres d'aquestes colònies i es posaren en marxa per posar-hi solució: presentaren a l'Ajuntament el projecte CES:

juntament amb la ciutadania del poble per tal de conscienciar de la importància de l'esterilització dels animals, així com de la necessitat que tots entenguem que no s'han d'abandonar els gats. Aquest escrit en el llibre de festes de segur que ajudarà que els veïns i les veïnes de Benifaió entenguen quina és la important faena que esta associació està duent a terme: busca l'equilibri saludable entre humans i animals.

Fan una crida a la ciutadania perquè necessiten cases d'acollida, perquè els animals que esterilitzen tinguen una recuperació ràpida i puguin tornar a la colònia perfectament recuperats. També necessiten voluntaris que es facen càrrec dels gatets que troben sense mare, de manera temporal, fins que troben família adoptiva definitiva. Les ajudes econòmiques tampoc venen mai malament. Tot aquell qui ho desitge, pot contactar-los a través de Facebook o Instagram, o a través del telèfon 644 863 575. A més, ens comenten que alimentar les colònies amb restes de menjar no és convenient, ja que genera brutícia. Així que la millor manera de col·laborar és contactar amb l'associació.

L'any passat es van unir a "Centinelas peludos" nous membres voluntaris. Gràcies a ells, a les quotes dels socis, a les donacions anònimes i a la subvenció de l'Ajuntament, aconseguiren esterilitzar tres colònies completes, entre quinze i vint gats cada una.

No és una tasca fàcil. La col·laboració de les persones voluntàries que alimenten les colònies amb menjar sec i aigua és fonamental. És per açò que cal agrair a aquestes persones el seu bon fer: Gema, M. José, Ramón, Luz, Patricia i Bea, mil gràcies. Sense cap dubte, açò contribueix a la salubritat general de la població i al benestar dels animals ferals.

A partir d'ara, quan vegeu una persona que alimenta els gats del carrer, de segur que la mirareu d'una altra manera. Almenys, jo pensaré: Mira, una persona que estima els animals deu ser, per força, una gran persona.

Gràcies a tots ells.

CAPTURA
ESTERILITZACIÓ
SOLTA



DELS GATS FERALS

Tot i la posada en marxa del seu projecte, no és fàcil acabar amb el problema, així que necessiten treballar con-



UNA MIRADA AL
Passat

Clavaris

DIVINA AURORA 1973
50 ANIVERSARI



Clavari

DIVINA
AURORA 1973
50 ANIVERSARI



Jesús DUART



Salvador ROVIRA



Vicente ESPLUGUES



Eduardo BELTRÁN



Eduardo CLÉRIGUES



Francisco MÁS



Vicente PILES



Ramiro MARTÍNEZ



Ernesto ESPLUGUES



Francisco CLÉRIGUES



Francisco MOLINA



Eugenio ROIG



Vicente ALEPUZ



Francisco ALEPUZ



Arcadio SATORRES



Leandro ALEPUZ

Clavaris

DIVINA
AURORA 1973
50 ANIVERSARI



Vicente REGAL



Angel MOLINA



Salvador PERELLÓ



José VAQUER



Salvador BALTASAR



Pascual LÓPEZ

50 anys han passat des que l'any 1973 fórem els clavaris de la Divina Aurora.

Missa solemne, processó del foc, cucanyes, pato i entrà de la murta amb cercavila per la banda de trompetes i majorets de la Creu Roja al costat de trets de boles fou alguns actes que realitzarem els 22 clavaris que formarem aquell any.

Enguany celebrem 50 anys d'aquells dies inoblidables, i cal recordar als nostres clavaris que descansen en l'eternitat: Leandro Alepuz, Eduardo Clérigues, Francisco Clérigues, Jesús Duart i Francisco Más sempre estareu al nostre cor.

I plegar i donar les gràcies per poder arribar a celebrar aquests anys.

Desitjar-vos unes bones festes, salut i benestar.

Clavaris Divina Aurora 50 anys (1973-2023)



Clavaris

DIVINA AURORA 1998

25 ANIVERSARI



Com passa el temps...

CLAVARIS DIVINA AURORA 1998 · 25 ANIVERSARI

Quasi res, 25 anys han passat des d'aquell mes d'agost del 1998, una de les últimes festes del segle XX. I és que els 73 joves Clavaris de Benifaió l'any 98 encara fórem clavaris "del segle passat". Si bé fórem els primers que no oferirem bous al carrer per temes legals això no va impedir oferir una festa gran, i així ho férem. Complirem amb la tradició i passarem a la història com un dels col·lectius festers més nombrosos.

Teníem entones 21 anys, amb ganes de menjar-se el món, per davant cadascun de nosaltres teníem molts projectes personals, però durant aquell mes d'agost de 1998 tots junts compar-

tiem un mateix sentiment: Disfrutar de la nostra festa, d'un privilegi, de ser CLAVARI.

Ara, tants anys després ens hem reunit de nou una gran majoria i durant tot l'any hem estat en contacte, organitzant esmorzars i conversant entre nosaltres que efectivament la vida passa i ho fa apressa, més del que pensàvem, però estem ací per a poder recordar-ho.

I en este temps dos dels nostres amics i companys ens van deixar ben joves, Paco Grau i José Sanz. En aquestes festes recordarem tots els moments viscuts amb ells, sempre estaran en els



Clavaris

DIVINA
AURORA 1998
25 ANIVERSARI

nostres cors i en cada tro que tirem en la processó del foc, la nostra festa va per ells.

Desitgem a tot el poble de Benifaió unes bones festes. Als Clavaris de la Divina Aurora 2023 desitjar-los unes festes grans, com les nostres, i que valoreu cada moment que aneu a viure, ara és el vostre any!

Ens trobem de nou d'ací a 25 anys, a un llunyà 2048 i entones celebrarem si podem el nostre mig segle de clavaris...els temps dirà.

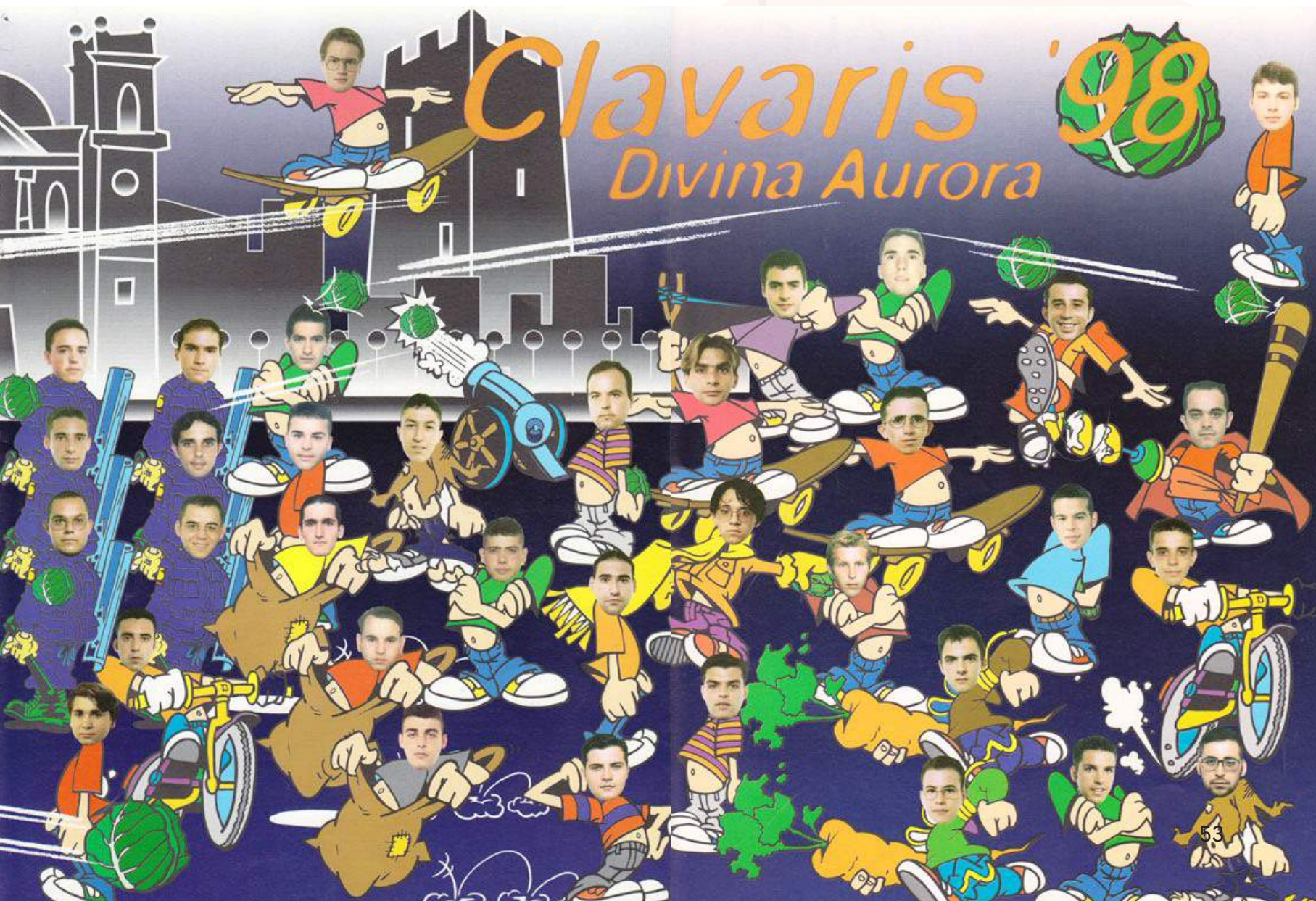


Paco Grau



José Sanz

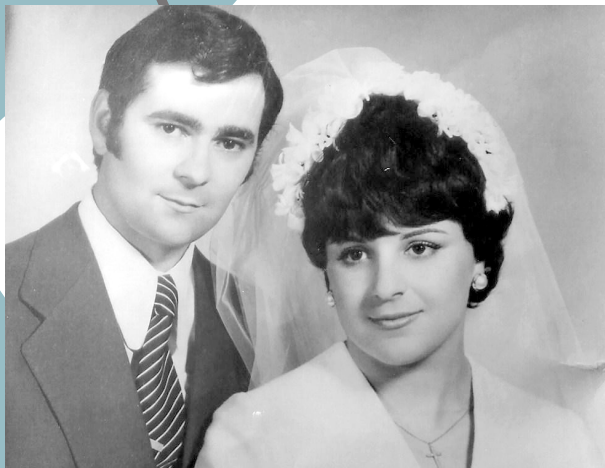
Clavaris de la Divina Aurora 1998



Bodes d'Or



Jean-Luc
WAUQUIER
&
Tere
COSTA
10/2/1973



Javier
ROVIRA
&
Dolores
MANENT
1/4/1973



Pepe
MUÑOZ
&
Tica
CLIMENT
30/4/1973



Francisco
RUEDA
&
Jesusa
DELGADO

13 /5/1973



Francisco
LOSADA
&
Elvira
FRANCÉS

29/7/1973



Daniel
FAJARDO
&
Amparo
GARCIA

4/8/1973



Sensio
SAN FELIX
&
Chelo
MONTAGUT

28/10/1973

Lola Martínez Ferrús

“la de la barrera”

MEMÒRIA D'UNA CENTENÀRIA

Enric Marí Garcia.
Cronista Oficial de Benifaió.
Doctor en Història Moderna

La tradición oral y la memoria colectiva forman parte de nuestro patrimonio inmaterial. La fuente oral está reconocida en la actualidad por los investigadores como una fuente más para la reconstrucción del pasado. De hecho, los testimonios orales se han convertido en una fuente verdaderamente importante, a veces la única que nos queda de la historia más específicamente contemporánea.

De la presentació del projecte “Devuélveme la voz” de la Universitat d'Alacant.

Dolores Martínez Ferrús va nèixer a Set Aigües el 6 de juliol de 1923. Per a quan es publique este article, Lola haurà complit cent anys i haurà rebut les felicitacions dels amics i del poble que l'acollí quan a penes tenia huit anys.



Rescatar la memòria oral propicia la interrelació entre la investigació i el seu entorn social immediat. Per això, malgrat que com a modernista, les fons habituals de la meua investigació han estat sempre els registres escrits, quan la seua filla, Marilyn Oliver, me va proposar esta entrevista, vaig acceptar ràpidament. Per això i pel fet que la nostra nova centenària manté una vitalitat i una eloqüència poc habitual per a la seua edat física.

Prèviament, vaig prendre nota amb la filla, al voltant d'un café, de diverses notes que m'acabaren d'atrapar en esta aventura. Me contava que l'avi Clemente era ferroviari i a València conegué a la jove Lola Ferrús, originària de Carcaixent. Es casaren aviat, ella amb a penes setze anys, i en poc més d'any i mig, nasqué Lola, la nostra centenària. Lola va tindre un germà, Vicente, que ja ha faltat.

Quedem a la casa de Lola, al carrer Sant Vicent. Manté una eloqüència i una memòria envejables per a una centenària.

Els inicis.

Parlem dels començament, de l'arribada de la família a Benifaió:

— Vaig arribar amb 8 anys i l'any següent vaig prendre la comunió, ja en Benifaió. Veníem de Requena, però jo havia nascut en Set Aigües. Com que vivíem en una casa de camp de la Renfe, i mon pare volia escolaritzar-nos, decidí que anàrem a viure a Benifaió. Vàrem arribar just el 14 d'abril, el dia que es

◀ Lola Martínez Ferrús en un moment de l'entrevista

Lola va nèixer
el 6 de juliol de
1923



proclamà la República. Jo tenia a penes huit anys, ja sabia llegir i escriure, m'ensenyaren a casa, però mon pare volia que continuarem estudiant.

Resulta evident l'esforç d'una família, a principi del segle XX, per donar una bona educació als fills, i les oportunitats que donava la professió dels ferroviaris, per a poder establir-se allà on l'expansió del ferrocarril permetia el manteniment de les famílies dels ferroviaris. Li pregunte sobre el treball de son pare, que era natural de Set Aigües, i havia estat de jove empleat al ferrocarril a València, i ens explica amb orgull que Clemente era ferroviari *"de pico y pala"*.

—Mon pare era republicà acèrrim, però acèrrim... però ma mare no, era més de religió. Això sí, mon pare, tan republicà que era, no mos va dir en la vida que no anàrem a missa, o que no 'comulgàrem', era un home que sempre mos donà llibertat, molt respectuós.

Ens parla més de son pare, que va morir en l'any 1970:

—Era molt reservat, molt introvertit. Treballava de solter en la construcció de la via, en València. Es va fer músic, i arribà a tocar el clarinet en la Banda Municipal de València. En aquells temps va fer un "solo" en la Banda Municipal. Encara conservàrem durant molt de temps el clarinet del pare desmuntat i guardat en un calaix de la màquina de cosir que hi havia a casa... Li agradava molt la música, i a mi també, però mai me va ensenyar música —es lamenta.

Abans de continuar li pregunte on s'establiren quan arribaren a Benifaió:

—Teníem la casa junt al Molí de Pons, en una caseta de la Renfe, al costat de la via. D'allí vaig eixir per a casar-me. Sempre estàvem per allí. Recorde molt bé a la senyora que me feia amb el gesmil en capoll, amb fil, una bronxa —("Enfilall de flors de gesmil que es posen les dones al cap, especialment per a ballar les danses tradicionals valencianes", segons el Diccionari Normatiu Valencià).



◀ Prenent
la primera
comunió a
Benifaió, als
9 anys

I li venen els records de joventut del Molí de Pons:

—El amos eren don António i donya Pura. Tenien dos gossos, un dàlmata, un altre d'eixos que es diuen "salchica". Al "Tim" me'l recorde molt, perquè a la criada que tenien, que li deien Mercedes, li agafà un ictus i es se va quedar paralítica completament en el llit, i Tim sempre estava baix del llit. Se va morir Mercedes als cinc dies d'agafar-li l'ictus i Tim se va morir tres dies després... Se casaren donya Pura, que era de Requena, i don António, que era d'ací. Donya pura era d'una família "muy, muy, muy distingida"... quan ella eixia al carrer, havia d'estar acompanyada d'una persona major... aristocràtica, com aquell que diu. Don António Pons tenia una germana, donya Mónica, que vivia a València. Do-

nya Mónica de vegades me parlava de que me casara amb "Tonín", el fill de Pons, però jo mateixa li deia que no podia ser, que ell tenia molts diners i jo no. Tonín va morir d'una intoxicació de marisc.

I Lola somriu, i comentem sarcàsticament que per a l'època, morir d'una intoxicació de marisc era una malaltia de rics, i Lola alça els muscles, i als seus ulls clars apunta una lluentor d'emoció.

Li pregunte sobre l'escola de Benifaió on continuà els estudis:

—L'escola on estudiàrem ara ja no existix. Estava enfront de l'Arrossera... l'escola de xicons dalt, i la de les xicones baix... era l'escola pública... per que ací al costat al col·legi de Cristo Rey, ací era molt car... ací venien els que tenien diners.

Li preguntem també sobre els estudis que li haguera agradat fet:

—Jo tindria 12 o 13 anys. A mi me donaren una beca, ho tenia tot pagat, pa fer la carrera que vullguera. La meua mestra de l'escola tenia una germana que era pintora, professora de Bellas Artes en València. M'oferiren anar a Belles Arts, parlaren amb ma mare i li digueren que només tenia que vestir-me, que de la resta s'encarregava ella. Però va arribar la guerra... i me va tallar la beca i me va tallar la pintura. A mi la guerra me va... —ara sí, calla i li canvia la cara.

La Guerra Civil

—Recorde molt bé quan esclatà la guerra. Estàvem al carrer, davant de casa, jugant a les cartes, passant "el rato" a l'estiu. I vingué un home, que li deien el "tio Subinyas", cridant "*apagad la luz, apagad la luz, que ha estallado la guerra!*"... Nosaltres es quedarem sorpresos... "la querra de què?... aquell home no deia altra cosa: "*Ha estallado la guerra, ha estallado la querra!*"... i ja al dia següent s'assabentàrem de l'alçament de Franco.

Intente amb delicadesa preguntar-li els records que li venen al cap sobre la guerra civil, que li va tallar els estudis a una jove Lola. Soc conscient que és un tema que a molts majors no els agrada recordar, i després d'un moment de silenci, ens parla de com son pare evità agafar les armes, i de la fam, i de la postguerra:

—Els primers dies de guerra, les milícies s'encararen a mon pare, i li digueren que agafara un fusell i

anara amb ells... i mon pare es posà serio i els contestà: "*yo soy un agente del gobierno, y si el gobierno no me lo manda, yo no puedo ir*"... un arma per a què, per a matar a la gent? Així va ser que mon pare es va lliurar d'agafar les armes. Això sí, jo recorde molt bé passar tot un dia amb una taronja. La família tenien diners, per què cobraven nòmina de ferroviaris, però com cadascú se feia les coses per a d'ell, no es venia res. Anaves amb diners, però no trobaves res, perquè els diners no valien. Nosaltres no teníem camps, no teníem terres, de res de res, i anava ma mare a comprar al mercat, i venia amb la cistella buida. En el mercat no hi havia res... Quan acabà la guerra jo me dediqué a guanyar diners al camp per a casa, i quan vaig complir els 18 anys, vaig entrar en la barrera. S'acabaren els estudis i s'acabà el poder viatjar.

Lola ens conta que ni tan sols a Set Aigües on vivia la seua iaia materna María Milan, mare de Clemente. I recorda com, de ben joveneta que anà a Set Aigües, les dones del poble li preguntaven si era "Milana", perquè s'assemblava molt a la seua àvia.

La barrera i el treball de la dona

De fet, a Lola la coneixen a Benifaió com a "Lola la de la barrera" ja que es posà a treballar com a guardabarrera ("persona que s'encarrega de posar les barreres o les cadenes en un pas a nivell quan passen els trens" segons el Diccionari Normatiu Valencià) en l'encreuament del Camí del Cementeri, quan va complir els 18 anys, allà per l'any 1941.

Li pregunte si era normal que les dones treballaren a la barrera i ens conta que en l'àmbit ferroviari no era del tot estrany. Això sí, que havies d'anar amb cura amb els caps de línia, que de vegades podien amenaçar-te o intimidar-te amb males pretensions.

—Moltes dones treballaven en el camp, i després als magatzems. A la barrera tampoc era jo soles. Ací al poble hi havien altres dos. Una xica de nom Amparito, que treballava ací al poble, i la germana Conxa en Alginet.

Pense que en plena postguerra no serien moltes les dones que treballarien amb un salari fixe, convertint a empleades com Lola en pioneres del treball assalariat femení. Novament el ferrocarril esdevenia una oportunitat per a incorporar a les dones al treball, en unes condicions que no eren les més favorables. Li pregunte per les condicions de treball

i la percepció sobre la feina de guardabarrera en comparació a altres dones treballadores:

—Jo treballava sis dies a la setmana... i el que ens quedava lliure l'empràvem per a netejar la casa. Teníem només 15 dies de vacances— i encara continua rememorant:

—No recorde si es guanyava més o menys —el treball en la postguerra era una qüestió de supervivència, no de competitivitat—. Això sí, la feina de la barrera era un lloc de treball fixe, diferent, no tenies que anar acatxat o a genolls, com en el camp. Mon pare va voler que jo treballara allí perquè era un jornal fixe. Vaig estar treballant en la barrera fins a l'any o dos anys de tindre a Marilyn (1962)... i es que, una vegada vaig ser mare, la meua sogra anava molt enfeinada per què jo treballava... cuidant la neta, fent el dinar, fins que Daniel, el meu marit, va dir prou.

Ens conta que el que va ser el seu marit, Daniel Oliver (que faltà fa més de 20 anys) la va conèixer precisament a la barrera. A l'ombra de la seua garita, les dones esperaven per a treballar a un magatzem pròxim, on Daniel era l'encarregat, i un bon dia li parlà a una de les treballadores del seu interès per Lola.

—Daniel anava a treballar a casa del tio Salvador Domingo, el "tio Roig" tenia un magatzem i treballava la ceba, la taronja i la fruita de temporada. Se reunien les dones prop de la barrera, es posaven a l'ombra de la garita. Daniel va parlar amb una d'aquestes dones que me pretenia.

Imatge de ►
joventut de Lola
"la de la barrera"



Daniel Oliver

—Al final me casí en Daniel Oliver. Abans, un xic que també era ferroviari i també li deien Daniel me pretengué i li ho va dir a ma mare. Però a mi no m'agradava. Daniel Oliver, per contra, era molt templat i presumit, així que me casí amb ell. Me costà tindre fills, després que dos parts me vingueren mal. Després de set anys de casada, amb 39 ans vaig tindre a Marilyn, i al poc de tems ja me deixí la barrera.

Li pregunte on es posaren a viure.

—Era una mala època en aquell temps, perquè no se trobava una casa, ni buscant-la una per una. No hi havia cases per a lloguers. Ni ell (Daniel) tenia lloc en sa casa ni jo tampoc. Fins que l'amo del Molí de Pons, don Antonio, va vindre un dia i ens va dir: "Lolita, ja tens casa... Se buida un pis". Era allí mateix, darrere del molí, que era tota una illa de cases, al Carrer Sant Carles, enfront de la pinadeta. El pis de dalt encara estava per acabar. Dalt vivia Enrique Cardona, l'home de Emerita, pare de M^a Fina i Emeritín Cardona. Jo vaig ser padrina de la seua boda, i la filla, Emeritín, madrina de la meua filla... ens féiem molt, érem com una família. I la casa, que ara ja es vella, en l'època tenia aigua potable, dos habitacions prou grans i altra mes xiqueta, estava molt bé, el pis era gran i era una finca molt bonica — i continua:

—Després visquérem en el carrer de La Torre i després al carrer de Sant Vicent, en esta casa, acabada de prendre la comunió la meua filla

Parlem del seu marit, Daniel Oliver, i me conten que va ser tractant de cebes. Comerciant que feia llavors de cebes, planters, saquets... tot el cicle de la ceba. En alguna temporada tenia també dones que treballaven en un magatzem llogat al molí de Pons:

—Encara tinc el banquet on m'assentava a vore com treballaven la ceba— rememora.

I ja amb el record més fresc, no deixa de preguntar-li com era la vida quotidiana, les festes, els costums del poble, i clar -deformació professional- li pregunte si recorda la festa de la Divina Aurora:

—És que les coses han canviat molt. El ambient del poble. S'assentaven al carrer, xerràvem, cosíem, ara la vida és més privada... i pel que me preguntes de la festa dels fadrins, que jo recorde s'ha celebrat sempre, des que jo tinc memòria. Recorde molt bé

que a una dona que li deien la tia Conxa del Mercat, una dona aixà grossa, se posava on és la joieria, tan tranquil·la i tan feliç, en el cantonet mateix se sentava en una cadira, i cridava el "no hi ha sebo!" per a que li tiraren els coets cap allà. Portava una falda aixina de grandota i s'arromangava. Les cordaes també des de sempre, des del cantó del Palmero fins a la casa de Balbino... Jo cordaes n'he vist poques, perquè eren a les dos del matí, i Daniel no era molt aficionat a la cordà. Això sí, els dos s'ho passàvem molt bé en la disparà de migdia. Daniel i jo ens posàvem a primera fila. Ni ell tenia por, ni jo tampoc.

I entre memòria i memòria apareixen els amics de la joventut "els meus ballaors" Coxero i Perera. Els ja citats compares Cardona. Les seues amigues Carmen Carreres (la germana del músic Alberto) "molt amiga meua" i la també molt amica Pura, la filla del Torçalo, i de Llavador, el metge..., i les nits de cinema a la Plaça de Bous, i de la sarsuela "*Marina*" al cinema Pinyana.

I finalment vull reprendre el tema dels viatges, amb l'excusa del "quilomètric" el quadern dels ferroviaris que els facilitava els viatges en tren: ni recorda haver-se'n aprofitat. No tenia temps. Recorda, sí, que de viatge de noces anaren a Barcelona "perquè teníem família", i viatges més recents a Calp o a Santiago de Compostela, aprofitant el "Año Santo Compostelano" de 1971, del que recorda:

—I també he anat a Santiago de Compostela, anàrem en autobús, per l'any 70 o 71, perquè era "año santo". Però en aquell temps ni se parlava del "Camino de Santiago". Anàrem en autobús per Madrid i recte a San Sebastián, i d'allí per tota la cornisa cantàbrica fins Santiago... I jo vaig anar "*de cargo*", perquè el meu home era soci de Paco Cabeça, que li va oferir el bitllet que tenia comprat. Si ara poguera, sí que faria el Camí de Santiago, però des de Roncesvalles... però —i es mira les cames— ja no podré.

Li pregunte finalment si no sovintejaven València:

—Te vaig a confessar una cosa— i es posa intrigant. El meu home tenia costum d'anar a missa, i un home del poble li va dir una vegada despectivament "com vas a missa ja, vol dir que t'has fet ric"... i ja no tornà més a missa en el poble. I saps que feia? Els dissabtes quan anava a València, aprofitava per anar a la Mare de Déu a sentir missa. Nosaltres ana-

vem a València molts dissabtes. Daniel freqüentava el "*Hogar del Ganadero*" on quedava per a fer negocis, en un travesser del carrer Russafa. I després anàvem a la "*Taverna Alcázar*" a dinar. Allí anava gent dels pobles a fer negocis, recorde a un amic de Daniel de la Pobla de Vallbona que li deien Anselmo Gilet, i altres que eren els germans Marimón.

I finalment, li pregunte del que se li ha quedat per fer en esta vida... i tornen a brillar-li els ulls al contestar:

—M'agradaria haver viatjat. Per què no podré anar a vore jo això? M'agradaria vore món, però no tant els monuments, sinò la Naturalesa. Jo haguera volgut vore coses com "*El Cañón del Colorado*", però ara ja no aniré. Veus, el Taj Mahal no m'ha cridat tant l'atenció. Ara... les Catarates d'Iguazú (que les de Niàgara tindran la fama, però Iguazú m'han dit que són més boniques)... i també m'agradaria vore les piràmides maya... si jo haguera tingut temps i diners, jo haguera vist moltes coses.

I fem per tallar l'entrevista, però a Lola li hem activat la memòria, i parlem encara de quan molt jove llegia d'amagat les novel·letes que li facilitava el seu germà "erem molt llegidors, però ma mare volia que pujara a fer els llits i entre els llançols llegia el que podia"... I parlem de Blasco Ibáñez "primer m'agradava molt, després començà a clavar-se en política i ja no m'agradava tant"... i parlem de que acaba de morir Antonio Gala:

—I també s'ha mort al tall Tina Turner— me respon, i m'obliga a contestar-li amb tot el respecte: "i és que només queden els bons".

M'acomia de l'escala de sa casa, convençut que la memòria oral dels nostres majors és un patrimoni col·lectiu que es troba en perill d'extinció i que no s'hauria de perdre. Que és un patrimoni intangible amb una infinita capacitat social, educativa i identitària... I mentre torne cap a casa, vaig pensant en la viabilitat d'emprendre un registre amb els testimonis de les nostres persones grans... quanta feina per fer!.

Gràcies Lola, i per molts anys!

Clemencia

GARCIA LLERANDI

Per Carlos Mezquita

Nació en Benifaió en el año 1892. Desde muy joven (12 años) comenzó sus actuaciones en una compañía de aficionados. Pronto sus cualidades de interpretación como Tiple cómica, le llevaron a tener un contrato en el Liceo de Valencia, situado por aquel entonces en la Plaza del Carmen.

—La sociedad coral *El Micalet* celebrará mañana velada teatral, poniendo en escena la pieza valenciana *¡Fora baix!*, y las zarzuelas *Falucho*, letra y música de un socio, y *Carceleras*.

—La Sociedad Nuevo Liceo celebrará velada, en la que tendrán lugar la *repris* de las aplaudidas zarzuelas *El mozo crúo* y *La corria de toros*, obras en las que tanta gracia derrocha la simpática tiple cómica señorita **Clemencia Llerandi**. Completará el programa la hermosa zarzuela *El túnel*, que tan gran éxito alcanzó el pasado domingo.

En 1908 en la provincia de Alicante y en la propia capital tuvo una excelente acogida durante un largo período de tiempo, tanto fue así que en los periódicos, todo eran alagos a la cantante.



Actuó en la Compañía Cómica Lírica de Manuel Rodrigo y Fernando González Lemos en el Teatro Circo de Albacete desde el 21/02/1909 al 28/02/1909. En esta gira, se interpretaron las zarzuelas: "La Cañamonera", música de Tomás López Torregrosa, "Bohemios" de Amadeo Vives, "Sangre Moza" de Joaquín Valverde, "El Maldito Dinero" (sainete lírico) de Ruperto Chapí, "La Patria Chica" de Ruperto Chapí, "El Día de Reyes" de Manuel Penella, "Alma de Dios" de José Serrano, "El Arte de ser Bonita" de Jerónimo Giménez, "Amor Ciego" de Manuel Penella, "Mal de Amopres" (sainete lírico) de José Serrano y "Las Bribonas" de Rafael Calleja.



TEATRO-CIRCO

Combinada con el cinematógrafo debutará en este teatro el sábado próximo, una compañía de zarzuela, cuyo personal es el siguiente:

Directores: Señores Tena y Garrigós.

Actrices: Carmen Corro, **Clemencia Llerandi**, Consuelo Aíde, Diadema Pérez, María Marco, Pilar Ripollés, Theudía Pérez y Teresa Palazón.

Actores: Alfredo Conesa, Antonio S. Mula, Blas Daroca, José Reverter, José María Torzo, Juan Martínez, José Marco y Salvador Garrigós.

Apuntadores: Mariano Romero y Polonio Conesa.

Doce señoras y diez caballeros de coro.

Precios: Plateas, á la sección sencilla, 1'58 pesetas; á la doble, 2'50; por abono, 3'15; Butacas, 0'36 y 0'59; Anfiteatro, 0'22 y 0'36; Entrada general, 0'13 y 0'22.

El impuesto del timbre á cargo del público.

Nota.—Quedan suprimidos todos los pases de favor de la anterior temporada.

El día 20 de Enero de 1912, participó en el estreno de la comedia lírica "La Canción del Trabajo", con el papel de "Malvaloca", estrenada en el teatro "Duque" de Sevilla .



REPARTO	
PERSONAJES	ACTORES
AMAPOLA.....	Srta. GIRONA.
MALVALOCA.....	" LLEBANDI
DOÑA MANUELA	SRA. CORTÉS
SALVADOR.....	Sr. MIGUEL
PACO.....	" MARÍN
ACEBUQUE.....	" LEÓN
FRANQUEZA.....	" GALLEGO
TIO TELERAS.....	" MORILLO

Campesinos, Muchachas, Trabajadores y coro general.

«La revista *Basar español*, estrenada anoche en el teatro del Duque, hizo pasar un agradable rato al público, que aplaudió varios números ó hizo repetir, entre otros, el de los golfos, que estuvo á cargo de las Srtas. Llerandi, Noriega y Rodríguez y los Bses. Gallego, Lucuiz y Estevarena. También merecieron los honores de la repetición el pasacalle de la estudiantina de guitarras, bandurrias y panderetas y el número de la modistilla y el estudiante, que hicieron Clemencia Llerandi y el Sr. Gallego.

Fotografías de la Biblioteca Nacional.



Actuación en Sevilla. Fotografías cedidas por Javier Viaplana y Alicia Sáez.

Llega 1915 año en que la cantante cruzará el charco para dar a conocer su arte por aquellas lejanas tierras Americanas.

El periódico Diario de la Marina La Habana (Cuba), con fecha 18 de Agosto de 1915, daba un aviso de la próxima llegada de Clencia a estas tierras:



Vapor en el que Clemencia García Llerandi viajó a tierras Caribeñas.

Pasados unos meses, llegó el cambio de país, el 17 de Marzo de 1916, anuncia la actuación de la cantante en la ciudad de Veracruz (México).

—| **TEATRO LIRICO** |—

En el próximo vapor español llegarán a Veracruz, procedentes de los teatros de España, la aplaudida primera tiple cómica

SEÑORITA CLEMENCIA LLERANDI

y el primer tenor SR. JUAN VALDOVI,

Contratados para el Teatro Lírico.



El periódico El Pueblo de México con fecha 8 de Enero de 1917 anuncia la actuación de la cantante en el Teatro Principal con la obra: El Asombro de Damasco de Pablo Luna

LOS · TRES · EXITOS · DEL · DIA!

UNICAMENTE EN EL PRINCIPAL

EL · ASOMBRO · DE · DAMASCO!

2 ACTOS · EXITO: LAURA MARIN, CLEMENTINA LLERANDI Y TODA LA COMPANIA

EXITO DE MILAGROS SOLER y toda la Compañía, en la Joya de Vives

LOS BOHEMIOS!!

3 ACTOS · GLANOROSO EXITO DE ELENA UREÑA

LA · SUERTE · PERRA

En esta Semana COLINA, RUGAMA Y PONCHO CASTILLO

En el PRINCIPAL: Muy pronto la gentil bailarina MARIA CRUZ y nuevos DEBUTS

Llega otro cambio de ciudad y de Teatro, esta vez en la ciudad de Orizaba (México) y el Teatro Llave.

La Zarzuela en el Teatro Llave

(Por correo).

ORIZABA, julio 4.

El último sábado, por la noche, debutó en el coliseo del "Parque Castillo," un cuadro de zarzuela y variedades que, aunque corto, no por eso deja de ser muy aceptable.

Viene al frente de dicho cuadro, el notable artista José Galeno, y como estrellas principales, figuran la primera tiple Clemencia y el tenor cómico Rafael Fuentes, quienes han sido recibidos perfectamente por el público de Pluviosilla.



No todo fueron alegrías en la vida de la artista, ya que en Septiembre de 1917, su hija falleció a causa de una larga enfermedad. El periódico El Pueblo con fecha 19 de Septiembre de 1917, así lo anunció.

(Por correo.)

ORIZABA, Ver., sep. 19.

Una pequeña y preciosa niñita hija de la mimada artista del público orizabeño, la aplaudida tiple Clemencia Llerandi, falleció víctima de la terrible meningitis.

La criautrita entró en agonía desde el último jueves, día en que iba a celebrar su función de beneficio la simpática artista, por cuyo motivo tuvo que suspenderse dicha función, trasladándola para hoy lunes, que tampoco podrá verificarse por el sensible acontecimiento.

La casa de la afligida madre se vió llena de numerosos amigos y admiradores suyos, que en Pluviosilla son incontables.

Reciba la simpática artista nuestro más sentido pésame.

El 30 de Agosto de 1918, D. José O. Casillas, empresario del Teatro " Llave " de Orizaba (México), interpone una queja por falta de cumplimiento de contrato contra Clemencia Llerandi, alegando ésta, diferencias surgidas con respecto a su beneficio, y negándose a trabajar en dicho teatro.

En 1948, Clemencia visitó Benifaíó durante unos días. Reunió a varios compañeros del gremio y organizó en el Cine Piñana una función a beneficio de los pobres de la localidad.

Su madre Hortensia, la acompañó desde que empezó su vida artística, dejando a sus cuatro hijos al cargo de su marido, nunca volvió a Benifaíó, ya que falleció en México.

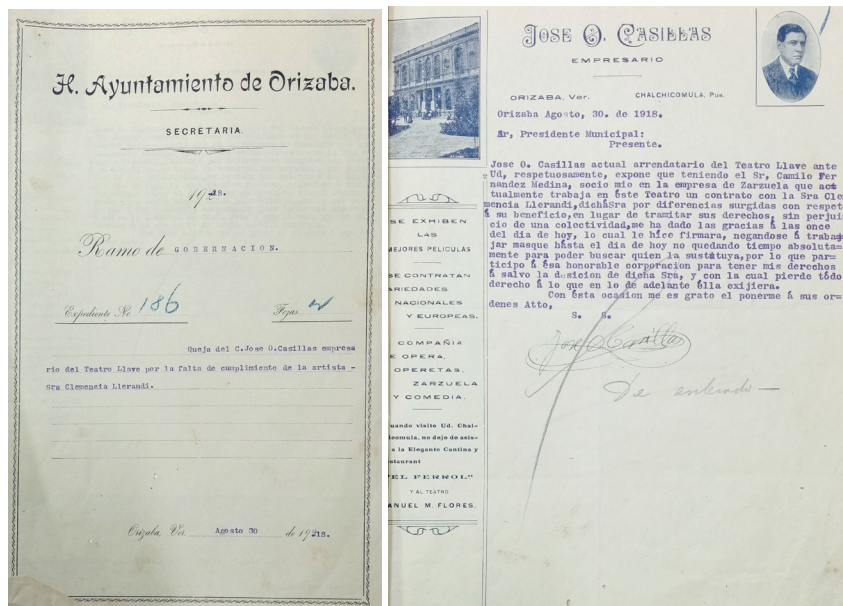
Clemencia Carcia Llerandi, se casó con Luis Villa Cebada tuvieron cuatro hijos; (la fallecida en 1917), Alma, Mario y Elisa.

Dedicatoria en el soporte:

A mi buen amigo y compañero / Ramon Arce recuerdo de / Clemencia G. Llerandi / 11-7-1919.

Fondo fotográfico Armando de Maria y Campos: Núm. Catálogo 0278. Carte de visite. Plata / gelatina. Yañes Orizaba. 9 X 14 cm.

La fotografia aparece publicada en el libro: Quiroga Pérez, Héctor (Selección, restauración digital y textos). *Antesala Teatral. Fotografía de gabinete y escénica (1871-1944). Antología del fondo fotográfico Armando de Maria y Campos.* México, CI-TRU-INBAL-CONACULTA, 2010. 339 pp.



Gracias a Javier Viaplana Balboa (sobrino-nieto) de Clemencia Llerandi y a su esposa Alicia Sáez por la cesión de las fotografías.



1917 Clemencia en México



1954 con su madre Hortensia Llerandi



1949 con el traje regional valenciano



1915 Cuba

EL [RE]DESCOBRIMENT D'UN
PERSONATGE BENIFAIONER BEN SINGULAR:

Vicente Martínez Gascó,

PINTOR I EL PRIMER FOTÒGRAF LOCAL CONEGUT

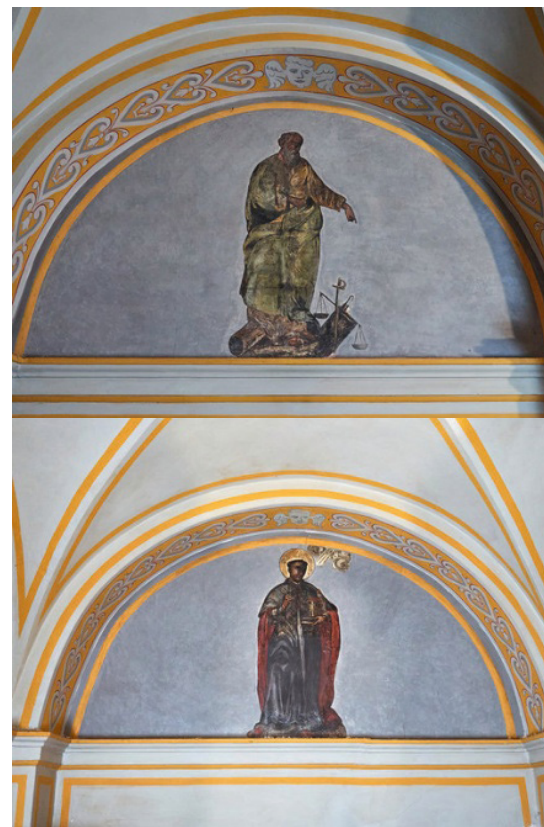
*Per Francesc Beltran López
Cronista honorari de Benifaió*



V. MARTINEZ G.
Fotógrafo y Pintor
Benifayó de Espioca

Amb motiu de la publicació *Benifaió: un segle d'història gràfica (1870-1970)* l'any 1998, em feia una pregunta aleshores encara sense una possible resposta: "Quan i com s'introduí la fotografia a Benifaió? Aquesta qüestió té encara una resposta poc precisa. Faria falta, encara més, la consulta i l'estudi d'un major nombre de fotografies". He de dir que sempre havia trobat anòmal la falta de fotògrafs lo-

cals coneguts, més o menys professionalitzats, al Benifaió de finals del segle XIX o principi del XX, a diferència d'altres poblacions similars. Coneixíem la coneguda nissaga Esparza, amb el primer estudi al costat del Bar Palmero a la plaça del Progrés, des de finals dels anys 20 del passat segle, i tanmateix a la ciutat de València; Piles, a partir de finals dels anys 40, el qual no sé si tingué obert cap estudi o simplement treballà de forma amateur; José Maïques, qui a partir de 1952 aconseguí popularitzar la fotografia a nivell local i als pobles de l'entorn, des del seu primer estudi al carrer San Carlos, al carrer Major el 1958, i finalment al carrer Santa Bàrbara el 1961 fins la seua jubilació, on van continuar les filles. Deixà un extens i valuós arxiu fotogràfic ara malauradament dispersat entre Benifaió i Almussafes, sense una explicació lògica des del punt de vista arxivístic. Vingué després David, un jove i premiat fotògraf benifaioner, establert durant bastants anys en un local a la Gran Via Germanies fins que va tancar per anar a residir a Alginet, per qüestions familiars.



Dos dels Doctors de l'Església, pintures recuperades de Vicente Martínez Gascó al reresagrari.

El nostre protagonista, Vicente Martínez Gascó, havia estat un total desconegut fins ara, del qual mai no s'havia sentit parlar al poble, fins que casualment durant la restauració del reresagrari a l'església parroquial el 2007, van aflorar restes de la primitiva pintura mural del XIX a sota del revestiment emblanquinat fet a partir de l'any 1940, on vam poder observar restes de les primitives, escasses i malmeses pintures ornamentals, de les quals solament es van poder reintegrar novament dos dels quatre Doctors de l'Església que hi havia a l'actual restitució pictòrica; al tambor de la menuda cúpula que corona aquesta suggestiva estança, ara convertida en sagristia, reeixia una cartella amb el nom de l'autor de les pintures murals: Vicente Martínez Gascó, i l'any de l'execució, ara imprecís en no haver pres nota al seu moment, datades, però, a finals del segle XIX; cartella a la qual jo vaig poder accedir, però que inexplicablement no van trobar cap inconvenient conservar-la i va ser recoberta seguidament amb la nova pintura dels murs en una remodelació autoritzada per Cultura.

sa a la patrona santa Bàrbara estava programat aquest notable acte històric i participatiu:

Gran Cabalgata Histórica y Artística

organizada por el acreditado pintor D. Vicente Martínez Gascó, que llevará el orden siguiente: jinete con el escudo de Benifayó y cuatro más con trajes de época; dulzaineros y Banda de Música; grupos de varias épocas; dos jinetes de época; carro del Amor; grupa de niños; cuatro jinetes de época; carro España; un rey de España y cuatro de armas montados; carro alegoría de Benifayó; cuatro jinetes con trajes de maceros y carruaje del Ayuntamiento, con acompañamiento de una Banda de música.



De nou, una última sorpresa ha estat la definitiva per certificar la personalitat del personatge: la troballa d'una fotografia on consta en un segell estampat l'empremta: *V. Martínez G. Fotógrafo y Pintor. Benifayó de Espioca*, fotografia datada probablement en la primera dècada del segle XX. Havíem aconseguit sense proposar-nos-ho precisar allò que ens havia semblat gairebé inexistent feia uns pocs anys: hi havia hagut un destacat fotògraf en exercici a partir de finals del segle XIX del qual no coneixíem cap referència, individu que a més a més hauria tingut una destacada funció pública com a pintor decorador i artístic, a més del d'exercir de fotògraf públic; un heterogeni personatge que hauria estat força popular en el seu temps, i que ha esdevingut a hores d'ara totalment ignorat. La meua inesperada troballa havia començat amb una recerca: vaig revisar la meua col·lecció de fotografia històrica, fruit entre d'altres de l'herència familiar,



Benifaió, programa de les festes patronals a l'octubre de 1903

El nom d'aquell desconegut pintor Vicente Martínez Gascó, ja havia estat novament acreditat al programa de les festes patronals a Benifaió de l'octubre de 1903, on per al dia 11, vespra de la festa gros-

i de diverses altruistes donacions recollides durant llargs anys, on destacaven les de dues notables famílies pel gran nombre de fotos recaptades, de les quals fins tot vaig tenir la sort que els donants em facilitaren els noms dels personatges fotografiats. Així vaig descobrir el nom imprès del fotògraf que apareixia en el marc d'algunes de les fotos: V. Martínez G., sense nomenar cap població, la qual cosa hauria fet que en aquell temps m'hagués passat inadvertit. Posteriorment, el fet que en alguna d'aquestes fotos familiars sí que hi constava el nom del fotògraf, i en canvi en d'altres no constava res, però oferien els mateixos formats, cartonatges, marcs, etc., semblaven confirmar un mateix taller; també el fet d'alguna foto que havia estat acolorida a mà, prova de l'habilitat del pintor-fotògraf, la qual cosa ratificava la fidelitat d'aquestes dues famílies amb aquest artífex local. Com a nota curiosa podria afegir que aquesta dualitat de professió pintor i fotògraf, no és anòmla a la Ribera, ja que al meu arxiu també es troba una fotografia datada als anys 10-20 del segle passat per *Juan Bautista Aznar, Pintor y Fotógrafo, Villanueva de Castellón*, una analogia riberenca ben original.



◀ Vicenta Duart Duart



◀ Clotilde Duart Raga, de llauradora

◀ Clotilde Raga Duart, Andreu Duart Rovira i Vicenta Duart Rovira, en una escena camperola; Acompanya el marc de cartró un curiós segell amb la fotografia de l'autor i les inicials.

V. Martínez G. Fotógrafo y Pintor.
Ampliaciones – Reproducciones.

Filiberta Duart
Raga, foto
acolorida a mà



Vicenta Marco
Fillol, 1904



estaquem aquesta altra nissaga familiar on també constaven les inicials en algunes de les fotos fetes pel fotògraf, i on d'algunes de les quals també vam poder recuperar en el seu dia el nom i cognom dels retratats, i que igualment ens remetien a una fidel assiduïtat i confiança d'aquest llinatge amb la professionalitat del fotògraf local.

Eduardo Marco
Fillol, s.d.



Josefa
Marco
Fillol, 1904





Reproduïm també aquestes dos últimes fotos que van estar retallades dels seus primitius formats dels marcs de cartró per fer-les més reduïdes i assequibles. Amb seguretat es tracta també de membres del llinatge Marco amb els seus familiars més menuts, per la qual cosa és molt possible que hagen estat executades pel pioner fotògraf local, com era costum en la família.

Així i tot, encara desconeixem els possibles vincles familiars de Vicente Martínez Gascó; sabem que aquest últim cognom era bastant habitual a Benifaió a partir del segle XIX, per la qual cosa tindria una evident permanència familiar al poble, i no cal dir Martínez; tampoc coneixem cap notícia de quin seria el seu domicili a Benifaió o el lloc d'un pro-



bable estudi professional, etc.; probablement amb el temps es podrien incloure noves referències biogràfiques per afegir a aquestes breus i apressades dades laborals i artístiques, i tanmateix potser ampliar el reduït recull fotogràfic que coneixem a hores d'ara, tot això perquè ens faça avançar històricament i cronològica en la seua recerca, de la qual cosa es podria esperar un estudi més ampli i potser gairebé definitiu del personatge i la seua obra. I com a un últim detall una curiositat, gràcies al segell que acompanya una de les fotos ací representada, hem pogut reproduir el rostre de tan avançat i pioner personatge benifaioner, de qui, i després de tants anys ignorat, actualment hem aconseguit fins i tot posar-li rostre.

Bernardo Adam Ferrero

I BENIFAIÓ

*Per Claudio José Blasco Rovira.
Músic i ex-president de la
Societat Artística Musical de Benifaió*

Exordi llegit el passat 25 de març de 2023 durant el "Concert de Primavera" celebrat per la banda de la SAM de Benifaió, dedicat a la memòria del mestre en Bernardo Adam Ferrero, director de la banda des de 1974 a 1983.



▲ Bernat Adam Llagües, fill de Bernardo Adam Ferrero, rep un ram de flors de part del president de la SAM, Francisco Grau Ull. Foto (detall): Salvador Rovira Llorens. Sam Benifaió.

Bernardo Adam Ferrero (Algemesí 28-2-1942, València 12-10-2022) es va fer càrrec de la banda de música de la Societat Artística Musical de Benifaió l'any 1974, destinat pel *Cuerpo Nacional de Directores de Bandas de Música Civiles*.¹ Prèviament havia estat al càrrec de la banda don José María Cervera Pérez, qui arrossegava problemes de salut des de 1969. Portava díhuit anys al càrrec, jublant-se l'any 1971. Mentrestant, portaren el pes de l'acadèmia benifaionera Salvador Chulià, Arturo Montes, José María Alba i Francesc Rosa, fins que va entrar en la Orquestra de TVE l'any 1973.

¹ Integrat posteriorment en el Col·legi Nacional de Directors de Bandes de Música Civils" BOE 99 de 25 d'abril de 1979. Bernardo Adam va ser el més jove dels components de la corporació de directors, i aviat va estar nomenat com a president de la corporació.

Don Bernardo, com el tractàrem els músics, encara era el mestre titular de la Banda de l'Ateneu de Cullera, per la qual cosa havia de compaginar la direcció de les dues bandes.

Al mateix agost de 1974, entràrem a formar part de la banda de la SAM la primera collita d'educands a la banda, destacant tres dones entre els nous músics, les primeres dones de la banda de Benifaió.



▲ A les festes populars del poble de 1974 va eixir la primera collita d'educands a la banda sota la direcció del mestre Bernardo Adam. Educands, d'esquerra a dreta: Merino (caixa); Claudio (oboe); Pepe (flauta), Cari (flauta); Pepi (clarinet); Isabel (clarinet); David (flauta), Yago (flauta) i Alemany (caixa). Al darrere, amb ulleres de sol, Bernardo Adam Ferrero al costat del president de la SAM, Miguel Alepuz Pons

Adam era un director inesgotable, didàctic i pedagògic. La seua joventut i ganes de moure el mon, portaven una ferocitat amable i molt educada en pro de la música i del seu estudi. Ens va ensenyar el camí del conservatori

a tots els joves estudiants. Als més majors, aquells que despuntaven o amb possibilitats de fer carrera, els preparà personalment per fer oposicions, com es el cas de Jesús Año, Carlos Mezquita o Vicent Climent.

Al 1975 i per oposició entra al "Cuerpo de Directores Músicos del Ejército", sent destinat a la banda militar "Maestrazgo número 3 de València". Ara, seran tres les bandes que deu compaginar, amb la de l'Ateneu de Cullera i la de la SAM de Benifaió.

Bernardo Adam ens portà directament la modernitat al poble i els nous canvis de temps que apuntaven a l'horitzó. Ens mudà la sonoritat del brillant -molt antic i desfasat- al normal, mig to més baix. La Societat Artística Musical de Benifaió va tindre que canviar obligatòriament tots els instruments, actualitzant-los, la qual cosa significà un feixuc esforç econòmic i logístic.



▲ A les festes majors del poble, el día 14 d'agost de 1978 eixiren els nous educands amb els nous trages: Víctor (saxo alt); Paco (clarinet); Reinés (trompeta) i Robert (caixa). Al darrere, altra vegada amb ulleres fosques, el mestre Bernardo Adam Ferrero, al costat del president Edmundo Blasco i Galve.

També canviarem la nostra imatge. Els antics uniformes musicals, amb botons daurats, brodats als pantalons, bocamànegues, i gorra de plat, varen ser eliminats i substituïts per un uniforme modern, sense reminiscències militars finiseculars, de color blau marí i amb una sola insígnia distintiva de la SAM a la solapa del trage.

Don Bernardo ens exhortava des de l'inici a cultivar la

pràctica de la música amb coneixement i metodologia, i a desenvolupar l'hàbit de l'atenció sonora.



▲ Porta d'entrada del Centre d'Estudis Musicals de Benifaió el nostre conservatori, inaugurat el curs 1977/78 sota la direcció del mestre Bernardo Adam.

L'any 1977 inauguràrem a Benifaió, sota el seu impuls, el seu el Centre d'Estudis Musicals, del que va ser el primer director. Entre els locals de la Societat a la plaça del Progrés i el Col·legi Hispania s'anà absorbent el flux creixent d'alumnes que s'hi matricularen, convertint-se en la base inicial del fort desenvolupament d'alumnat i activitats que pocs anys després donaria el seu fruit.

El Cronista Oficial de Benifaió, Casimiro Romero, apunta en l'estiu de 1977 al revulsiu que Adam havia suposat per a la música en Benifaió, en l'article titulat "La Sociedad Artístico Musical y su Banda de música":

"Ante las halagüeñas perspectivas de la Sociedad Artístico-Musical y su banda de música, después de un largo periodo de letargo del que está despertando con vivacidad, gracias a la capacidad laboriosa de unos entusiastas directivos, asesorados por don Bernardo Adam, que cual varita mágica, va tocando los adormecidos corazones alentando vivos anhelos de superación y remozamiento y contagiándoles ese entusiasmo por el divino arte que hace sentir muy hondo la lira del corazón..."²

El nou Centre d'Estudis Musicals oferia estudis de solfeig, ballet, guitarra, piano, vent-fusta, vent-metall, percussió, conjunt vocal, conjunt càmera i es proposava un curs d' iniciació a la música per a xiquets de 6 i 7 anys.

Al final del curs 1979, amb la incorporació de nous educands i educandes es va presentar la Banda Juvenil del

² Programa Oficial de Festes de Benifaió, 1977.

CEM, pensada com a cantera que poguera nodrir a la banda gran de la SAM.

Els mestres del Centre d'Estudis Musicals en aquells temps eren: Francisco Moreno (subdirector de la banda de Benifaió), Rafael Cárcel, Rafael Talens (clarinet solista de la Banda Militar de València), Juan Vicente Más Quiles (director de la Orquestra Simfònica de valència), Maria Teresa Arnau (professora de ballet), Enrique Gosp (director de la banda de música de Almussafes), Juan Fenollar, María Comenge Perales (professora de piano), Fernando Sanz (professor de guitarra), i el mateix Bernardo Adam (solfeig, piano i teoria de la música).

El Centre d'Estudis Musicals fon reconegut pels ens oficials d'aquell temps, tot i que al final del curs lectiu venia a Benifaió un tribunal del Conservatori Superior de Música de València per examinar-nos. Ningú no recorda ja els desplaçaments, principalment a València, dels i les estudiants locals, abans de posar-se en marxa el nostre "conservatori" local, en horaris dispersos durant la setmana, inclosos els dissabtes, per a joves de entre 10 i 15 anys en aquells moments, desplaçaments que hui serien, anem a dir, impossibles.

Amb ell, als concerts, algunes coses eren diferents, principalment pels grups musicals i els personatges interessants que venien per fer una conferència, un col·loqui, una xerrada... com va ser el cas de Vicent Giner Boira, Pedro Echevarria Bravo (acadèmic de la Real de Belles Arts de San Fernando de Madrid, qui inaugurà a Benifaió el curs 1977-78 del CEM), Vicente Gurrea Crespo, o Eduardo Lopez-Chavarri Andújar (crític musical de Las Provincias), junt a presigiosos grups i solistes que passaren per Benifaió gràcies a la intermediació de Adam Ferrero.

Eixe mateix any de 1979, don Bernardo, que ja havia deixat la banda de l'Ateneu de Cullera, és cridat per la Banda Primitiva de Lliria. L'any següent, i dins l'escalofó militar, és traslladat a la Banda de Música de Governació Militar de San Sebastián. Són, precisament, els anys de plom d'una Espanya en transició.

Professional de la música, amb una trajectòria de reconegut prestigi per tot arreu, siga ja per les composicions, publicacions, pedagogia, capacitat de direcció i tantes altres coses més, a l'any 1980 va crear, dins la Cadena Cope, un programa musical radiofònic "*La Música de Valencia*" un programa educatiu de divulgació, que entre altres temes, presentava instruments musicals i els feia sonar en directe... sovint alguns dels músics intèrprets venien de la Banda de Benifaió.

Dins de la seua prodigiosa capacitat de treball, encara tenia temps de fer de mantenidor a les presentacions falleres que li ho demanaren, com va ser el cas de la Falla Artur Más de Benifaió, el 16 de febrer de 1980.

En un dels seus articles (1980), Bernardo Adam ens deia "*La SAM creó el CEM donde en tres años de existencia se han realizado mas de 800 asignaturas, lo que significa que en un ciclo de 5 años se puede ofrecer la enseñanza musical a toda la población escolar de la EGB, donde esta asignatura queda maltrecha y olvidada en los planes de educación. Bello ejemplo social y artístico el desarrollado por este CEM al que debemos cuidar y proteger.*"

Concert faller o de primavera al teatre Jardín de Benifaió, sota la direcció de Bernardo Adam. Ca. 1979.



Al concert de Santa Cecília de 1980, dins de l'edifici de La Societat Artística Musical, la musa de la música, senyoreta Juani Bernabeu Castellanos, intercanvia un regal amb el mestre-director de la Banda Bernardo Adam.



Les seues destinacions professionals, l'obligaven sovint a demanar substitucions per a cobrir els seus desplaçaments, així coneguérem a uns nous mestres interins, con Jesus Gallart, Juan Vicente Más Quiles, Enrique Gosp, Francisco Moreno, Rafael Cárcel fins el final de la seua trajectòria al poble.

Adam ens deixà alguns articles sobre Benifaió, com "Función social y artística de las Bandas de música en la Región Valenciana"³, "La Educación Musical como Cultura de un Pueblo"⁴, "Música en Benifayó"⁵, "Músicos de Benifayó"⁶ i el llibre "1000 Músicos Valencianos"⁷ on incorporava a la violinista Adelina Domingo, al compositor Domingo Escribà Bonafé i al també compositor y director Domingo Escribà Campos.

Podíem parlar molt més d'ell i de la seua prolixa carrera com a pianista, director de desenes de bandes, compositor -amb més de cent cinquanta peces al seu nom- i musicòleg -amb un centenar d'articles i diversos llibres-, però només volem des d'estes pàgines retre un senzill homenatge a un home que a Benifaió ens deixà una banda renovada i una cantera per al futur. Don Bernardo Adam Ferrero ens va marcar el camí per fer les coses be i millor, deixant-nos marcat el camí per on transitar. Pense, personalment, que ho va aconseguir, malgrat que potser no ens adonàrem.



A l'església de Sant Pere de Benifaió, se celebrava la missa en honor a la patrona de la música, santa Cecília, l'any de 1980. Don Bernardo Adam està acompanyat pel president i vicepresident de la SAM, Edmundo Blasco Galve i Francisco Marco Alfonso, respectivament.

Mestre, que la terra et siga lleu.

3 Programa Oficial de Festes, Ajuntament de Benifaió, 1977.

4 Programa Oficial de Festes, Ajuntament de Benifaió, 1978.

5 Programa Oficial de Festes, Ajuntament de Benifaió, 1979.

6 Programa Oficial de Festes. Ajuntament de Benifaió, 1980.

7 Adam, B., 1000 músicos valencianos. València, Sounds of Glory, 2003.

Adelina Domingo

EN L'HAVANA (1900)

Per Llorenç Benaches

Fa temps vaig llegir unes línies biogràfiques sobre Adelina Domingo escrites per Remigio Esteve al seu llibre *Benifaió: querido pueblo. Biografías, cuentos y costumbres* i vaig fer una anotació en una de les meues llibretes. Finalment un dia vaig començar a buscar en diferents hemeroteques i vaig poder llegir la quantitat de cròniques que sobre aquesta xiqueta de Benifaió i la seua germana es publicaren en els diaris de l'època.

Amb tot això en aquestes línies en centraré en la seua estança a Cuba en els mesos de setembre a novembre de 1900 i concretament en les cròniques que van eixir publicades al diari **Diario de la Marina: periódico oficial del apostadero de La Habana**.



Adelina va arribar a l'Havana a primers de setembre juntament amb la seua germana Lucia i el seu pare Juan. El dia 9 de setembre li donaven la benvinguda a la ciutat d'aquesta manera a la secció *Gacetilla*:

Nuestro saludo de bienvenida a una niña que es una maravilla del violín, Adelina Domingo, aclamada en Madrid, San Sebastián, Biarritz, etc.

La prodigiosa artista antes de presentarse al público ofrecerá una audición en obsequio de la prensa.

▲
Adelina Domingo.
Font: Descubrir la historia

Probablemente será mañana, lunes, en el salón de conciertos de la casa de Anselmo López

¡Es un prodigio! - dice de Adelina Domingo la prensa de Madrid.

La crònica d'aquesta primera audició a l'illa va eixir publicada el dia 11 de setembre a la secció *Vida Habanera* escrita per Enrique Fontanills la qual transcrivim a continuació:

Adelina Domingo.

En el salón de conciertos de la casa de Anselmo López se nos reunió ayer a periodistas y artistas para la audición que en nuestro obsequio ofrecía Adelina Domingo, la niña violinista que acaba de llegar a la Habana.

Estábamos de la prensa el veterano maestro de la crítica musical, don Serafín Ramírez; los cronistas del arte Valdivia, Miguel González Gómez y Edgardo; y el ilustrado redactor de la Unión Española, don Juan Corzo.

Un grupo selecto de artistas: la señora Isabel Caballero con su hijo el violinista Pedro de Salazar; las celebradísimas pianistas Luisa Chartrand y María Adam de Aróstegui; los maestros Marín Varona y Mauri; y los violinistas López Cortes y Quiñones.

Dos dilettantis distinguidos, el doctor Gonzalo Aróstegui y el señor don Leopoldo Goicoechea, completaban tan selecta reunión.

Adelina Domingo –ya lo dejo dicho– es una niña.

Una valencianita de mirada inteligente y tímida sonrisa que apenas cuenta quince años. Su historia artística es muy curiosa. La escuché ayer de labios del doctor Belisario Mateu –que acompaña a la artista en su excursión– y procuraré transcribirla con fidelidad.

Hija del clarinete de la banda de bomberos de Valencia denotó, siendo muy niña, su vocación por la música haciendo de cualquier trozo de madera un violín y de cualquier caña un arco. Vista esta decisión tan resuelta y extraordinaria, su padre la llevó a Madrid, cuando ya Adelina tenía las primeras nociones del violín, con una carta de recomendación para el maestro Monasterio. Por su cordedad o lo que fuera, el padre vació en presentarse a Monasterio y anduvo errante por las calles de la Corte en compañía de la chicuela. El uno tocando el clarinete y la otra el violín, recogían, como pobres mendigos, puñados de perras a las puertas de los establecimientos públicos. No Vivian de otra cosa en obscuro y miserable cuartucho.

Un día determinaron ver a Monasterio. Llegaron hasta la Escuela Nacional y el portero les dijo: “Ahí está. Es aquel señor que baja las escaleras”. Mejor que hacer uso de la tarjeta determinaron una cosa: que Adelina se pusiese a tocar el violín. Don Jesús Monasterio se detuvo al oír

aquella extraña y delicada música y le faltó tiempo para llamar a los bohemios artistas, interesarse por ellos y hacer desde aquel día, tomando a su cargo la educación de Adelina Domingo, el porvenir de una artista que tanta gloria hoy promete.

La Diputación Provincial de Valencia, por una parte, y por otra, la magnanimidad de la Infanta Isabel, ayudaron con sus pensiones a que Adelina pudiese hacer holgadamente sus estudios en la Escuela Nacional. Hasta aquí la historia –muy curiosa, repito– que completaré con otros datos a continuación.

Desde que Adelina comenzó sus estudios en Madrid, hasta la terminación de los mismos, los primeros premios que han sido concedidos a los alumnos de la clase de violín los obtuvo la niña prodigio. En el último año de concurso presentó al tribunal de exámenes una lista de treinta obras. Adviértase que en los concursos se tocan las obras de memoria. Adelina obtuvo también un premio de mil pesetas, que la célebre Nilson instituyó para el alumno que sobresaliera de todos. En Madrid a la maravillosa violinista se le puso un sobrenombre que muchos ¡ay! Quisiéramos para apellido: la niña Mozart. Así como el inmortal compositor alemán asombraba con su precocidad prodigiosa, y en los esplendidos salones de la aristocracia de Viena se congregaban los maestros para deleitarse, la niña Adelina, en el pleno dominio de su instrumento, quizá sin ella mismo advertirlo, era solicitada de todo Madrid, donde su nombre, al poco tiempo, era conocidísimo, y la prensa de todos los matices le dedicaba tan grandes como merecidos elogios.

Adelina y su padre partieron para Francia, dando conciertos en los principales teatros de la aquella república y obteniendo ruidosos triunfos. Al regresar de su viaje al extranjero, fue contratada Adelina para los teatros de Segovia, Bilbao, Vitoria, San Sebastián, Biarritz y otras poblaciones. Estaba últimamente en Barcelona y pasó por su cabeza la idea de venir a Cuba. Y cosa hecha.

La artista ha llegado a la Habana y ayer nos ha producido verdadero asombro en el saloncito de Anselmo López en todas las piezas con que se dio a conocer por la seguridad de su pulsación, la limpidez admirable de los sonidos y su agilidad, buen gusto y exquisito sentimiento. Llamó ayer la atención en el Capricho Vasco de Sarasate y en el inspirado trémolo de Beriot, por el arte, el sentimiento y la expresión que imprimió a ambas melodías. Todas las piezas las tocó acompañada al piano por su hermana Lucia, más joven que ella, y como ella pequeñita y valenciana.

Adelina Domingo hará su presentación ante el público de la Habana en un concierto para seguir viaje a New York. Bien decían los periódicos de Madrid al hablar de Adelina: ¡Es un prodigio!

El 14 de setembre, a la secció *Gacetilla*, s'anunciava la primera presentació d'Adelina al teatre Albisu. A continuació incloem l'anunci: *La violinista valenciana Adelina Domingo hará su primera presentación en el teatro de Albisu la noche del martes. Por hoy basta esta breve noticia para satisfacción de las numerosas personas que mostraban vivo interés en oír a la maravillosa niña. Felicitamos, por el pronto, a la empresa Albisu por ser la primera en dar a conocer en tierra cubana una gloria del arte español.*

La primera actuació estava anunciada pel dia 18 de setembre però en els dies anteriors es publicaven anuncis així com algunes ressenyes relatives a la violinista.

Així, el 15 de setembre en l'anunci de la programació del teatre Albisu s'incloïa: *Entre las novedades que nos prepara la empresa del popular coliseo cuentan en primera línea el debut de la genial violinista Adelina Domingo. La admirable artista, aclamada en Paris, Madrid y en Barcelona, se presentará el martes por primera vez ante nuestro publico para dar muestra valiosa de los prodigios que realiza con su arco. La aparición de la notable artista valenciana –paisana de la Duatto– constituirá un verdadero acontecimiento musical."*

El 16 de setembre es repetia l'anunci i el 17 de setembre Adelina visitava la redacció del diari i apareixia la següent ressenya a la secció *Gacetilla*:

La violinista valenciana. Al llegar hoy a la redacción fuimos agradablemente sorprendidos por la visita de la genial violinista que como bien ha dicho un colega en gacetillas tiene un nombre que sabe a arte, Adelina, y un apellido que trasciende a fiesta, Domingo. Con Adelina Domingo, venia su hermana, la graciosa Lucia, una valencianita que tiene el aire de una de esas mousmé de que nos habla Pierre Loti en sus libros del Japón. Lucia acompaña a la violinista, al piano, en todas las piezas que ejecuta.

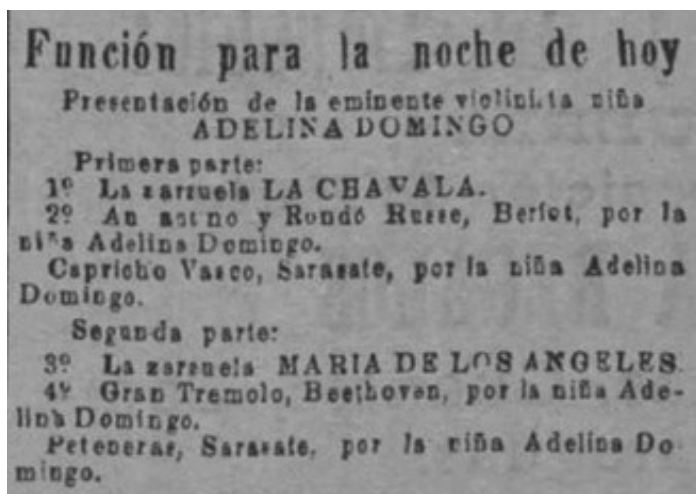
Agradecidos quedamos a la cortesía que nos ha dispensado la notable niña y esperamos que su debut, anunciado para la noche de mañana en el teatro de Albisu, se traduzca en un verdadero acontecimiento artístico.

El dimarts 18 de setembre va tindre lloc el concert de presentació d'Adelina Domingo. El teatre Albisu va combinar per a l'ocasió uns números de sarsuela seguits de



▲ Teatre Albisu de l'Havana
Fototeca històrica de la Direcció de Patrimoni Cultural de l'Oficina de l'Historiador de l'Havana

les interpretacions de la violinista. A continuació incloem el programa:



El mateix 18 de setembre, a la secció *Gacetilla*, es publicava la següent ressenya que havia estat publicada a la *Gaceta Musical*:

Un juicio autorizado.—Refiriéndose la *Gaceta Musical* a la violinista Adelina Domingo —cuyo debut anuncia para la noche de hoy los carteles de Albisu— se expresa en los siguientes términos:

"Entre las cualidades que tanto resaltan en la artista, merecen citarse su tono robusto y una fuerza del arco que no siempre poseen las violinistas; buen staccato, dominio completo de los sonidos armónicos que ejecuta en combinación con los naturales del instrumento a tiempo vivismo sin que le falseen; arco suave y ligero, y a veces duro y pesante como cuando ejecuta sobre la 4ª principalmente; seguridad de entonación en los pasajes a doble cuerda, en los arpeggios y acordes, y sobre todo un sentimiento, un gusto y una manera de tocar con todo lo cual sorprende agradablemente a cuantos la escuchan.

Muy difícil seria predecir hoy adonde podrá llegar esta artista, si después de una tournée fructuosa bajo todos conceptos, vuelve a encerrarse en su casa a estudiar, tres o cuatro años más, los grandes modelos que haya tenido ocasión de oír".

El juicio, de crítico tan docto como don Serafín Ramírez, no puede ser más lisonjero para la señorita Domingo.

El 19 de setembre es publicava la crònica del concert de presentació al públic illenc, a la secció *Noches Teatrales*, a càrrec d'Enrique Fontanills:

Noche de gala la de ayer para el teatro de Albisu con motivo de la aparición ante el público habanero de Adelina Domingo, la violinista valenciana, casi una niña, que precedida de una brillante reputación ha llegado a esta ciudad para seguir viaje a los Estados Unidos conquistando

nuevos lauros en su espléndida carrera de triunfos. Como en Madrid, como en Paris, como en Barcelona últimamente Adelina Domingo ha dado anoche en la Habana pruebas cumplidísimas del alto valor de sus facultades artísticas.

El violín en manos de Adelina es instrumento que gime o canta, suspira o ríe, expresa afectos, palpita emociones y nos transmite en sus sonidos, como la palabra los hilos eléctricos, las alegres o tristes emociones de un alma que el verbo del genio ha besado con sus labios rosa.

Arrullos de palomas enamoradas, cadencias de olas adormidas, música de brisas primaverales, ecos de amor, acentos de pasión o gritos de cólera, todo parece hablar en e lenguaje que posee Adelina con los efectos de su maravilloso arco. Más que aplaudida, fue anoche aclamada. Aclamación espontanea, unánime y ruidosa, como pocas veces se ha tributado en Albisu a una artista.

Su victoria estaba ganada desde que ejecutó el primer número que tenía en el programa. Los aplausos se repitieron desde entonces y siempre más nutridos, más alentadores y más entusiastas. Ejecución delicada, limpia y segura, mecanismo ágil y correcta posición del arco, todo esto reúne la admirable violinista a quien Madrid denominaba: "la niña Mozart". Pero si aplaudida fue Adelina en todas las piezas que ejecuto, fuerza es convenir en que donde más delirante entusiasmo produjo en el público fue al ejecutar las Peteneras de Sarasate, a las que siguió la jota aragonesa y otras piezas más que en medio de una ovación estruendosa pedía un público maravillado.

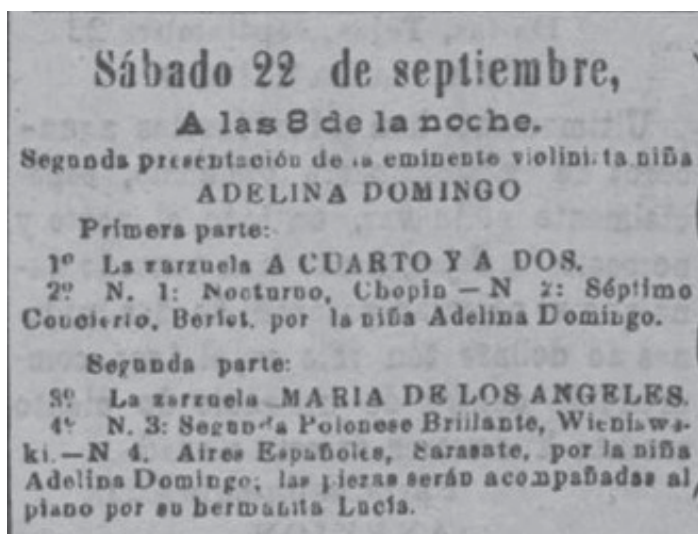
El éxito más franco y ruidoso que ha alcanzado en estos últimos tiempos una artista lo registra desde anoche, en los anales de nuestra vida musical, la genial e inspiradísima paisanita de Sorolla y de Benlliure. He ahí la síntesis de la primera aparición en la Habana de la niña Adelina Domingo.

Lucia, su hermana, pequeña y simpática como ella, la secundó admirablemente acompañándola al piano en todas las piezas del selecto, brillante e inolvidable concierto de que disfrutó anoche en el teatro Albisu una concurrencia por extremo numerosa.

El mateix dia i dies successius la premsa anunciava un segon concert d'Adelina que tindria lloc dissabte 22 de setembre.

El dissabte 22 de setembre tingué lloc la segona actuació d'Adelina al teatre Albisu que va actuar després de les sarsueles. En aquesta ocasió en el cartell anunciador de la premsa ja apareixia la seua germaneta Lucia i així es referien a la germaneta d'Adelina: *Todas las piezas que ejecute la violinista Adelina serán acompañadas al piano por su hermana Lucia "la japonesita", como ya muchos la conocen.*

A continuació incloem el programa:



Dos dies després, el 24 de setembre, apareixia la ressenya d'aquesta segona actuació al teatre Albisu a la secció Gacetilla: *Noches de Albisu. — Un nuevo triunfo artístico conquistó el sábado Adelina Domingo al reaparecer ante el público de Albisu. Fue aplaudida, mejor dicho, aplaudidísima en todas las piezas que ejecuto. Algunas tuvo que repetirlas para complacer al numeroso público que le rendía aclamación delirante. La admirable y admirada violinista ofrecerá el viernes su último concierto.*

El dijous 27 va col·laborar i participar en la funció organitzada en favor i a benefici del popular periodista i autor còmic Ignacio Sarachaga al teatre Payret. En el concert actuaren la Banda de Policia, la companyia de Bufons Cubans i la Companyia Còmic—Lírica del teatre Lara. El repertori ofert per Adelina anava intercalat entre les actuacions anteriors i fou el següent: *Adios a la Alhambra de Monasterio, Aires Bohemios de Sarasate, 12mo. Air varié de Beriot i Jota Aragonesa de Sarasate i l'acompanyava al piano la seua germaneta Lucía.*

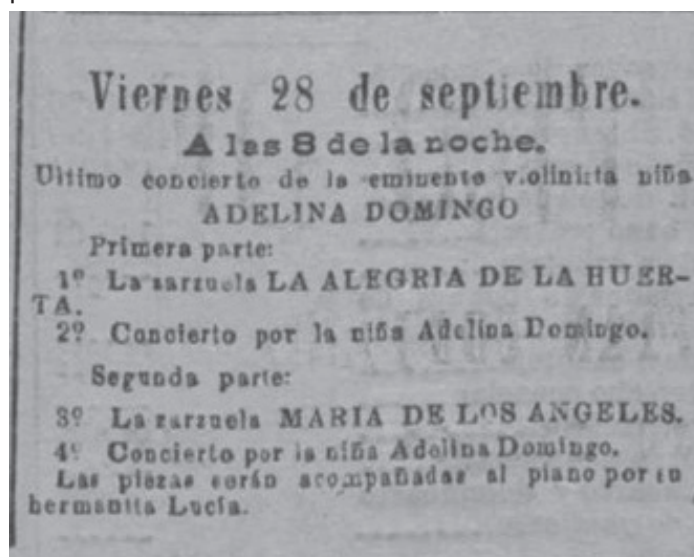
El mateix dia 27 en l'anunci del concert al teatre Payret es publicava la següent ressenya en la Gacetilla sobre Adelina: *la violinista valenciana cuyas apariciones en la*



▲
Teatre Payret

escena de Albisu se han señalado con triunfos, tiene en el programa cuatro números, algunos tan interesantes como el Adiós a la Alhambra, del maestro Monasterio, que ejecutara, al igual que las demás piezas, acompañada al piano por su hermana Lucía. El día següent la prensa es referia d'aquesta manera a la seua actuació en el teatre Payret: Adelina Domingo la violinista que hoy toda la Habana aclama, la virtuosa que realiza verdaderos prodigios con su admirable arco, produjo en el auditorio inmenso entusiasmo en la ejecución de los Aires Bohemios de Sarasate, que tocó acompañada al piano por su hermanita, la graciosa Lucía, una valencianita que más bien parece una mousmé escapada de las riberas del Yokohama.

El divendres 28 de setembre actuava per ultima vegada Adelina al teatre Albisu. El programa publicat per la premsa l'incloem a continuació:



Adelina va interpretar en la primera part: Fantasia Ballet de Beriot, Balada y Polonesa de Wienawski i en la segona part: Fantasia Rigoletto d'Alard i Canto del ruiseñor de Sarasate. La premsa es referia d'aquesta manera a l'ultima actuació: *La de ayer, como la de todas las funciones de moda, reunió en la sala del popular coliseo una concurrencia numerosa y selecta. El atractivo principal de la noche, el clou del espectáculo, que decimos cronistas y gacetilleros, consistía en la presentación de la violinista valenciana, la niña Adelina Domingo. Muy aplaudida en todos los números que tenía el programa. Algunos tuvo que repetirlos para satisfacer los deseos del entusiasta auditorio.*

El dissabte 29 de setembre el teatre anunciava una ultima actuació per a benefici d'Adelina Domingo per al dimecres 3 d'octubre.

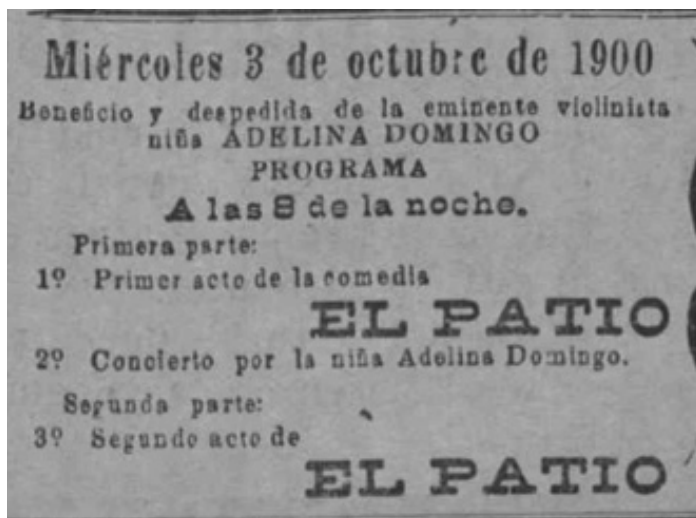
El 2 d'octubre, a la secció Gacetilla, s'anunciava l'actuació en benefici d'Adelina:

El beneficio de Adelina.— Para la noche de mañana está anunciado en el teatro Albisu el beneficio de la niña violinista Adelina Domingo. Grandes, legítimas simpatías se ha captado en breve tiempo la virtuosa valenciana entre el público de esta ciudad. Los cuatro conciertos que ha ofrecido durante su permanencia en la Habana han reafirmado, en la opinión de los inteligentes, la buena fama de que llegó precedida. Que el beneficio de Adelina ha de ser un éxito basta a asegurarlo el hecho de que dos días antes de la función ya están colocadas las principales localidades de Albisu por admiradores entusiastas que esperaban esa noche para demostrar con muchos aplausos y muchas flores sus simpatías por la genial violinista. Ha sido necesario aumentar el número de palcos, suprimiendo al efecto las butacas, y aun así, son pocos, muy pocos los que quedan por vender a estas horas.

La Lonja de Víveres, entusiasta siempre por proteger a los artistas que se lo merecen, ha tomado un número crecido de localidades. Muchos de los palcos han sido colocados entre familias muy conocidas de esta sociedad.

Albisu—no hay que dudarlo— estará mañana de gala con motivo de la función de gracia de la gentil niña violinista notable.

A continuació incloem el programa publicat del dimecres 3 d'octubre:

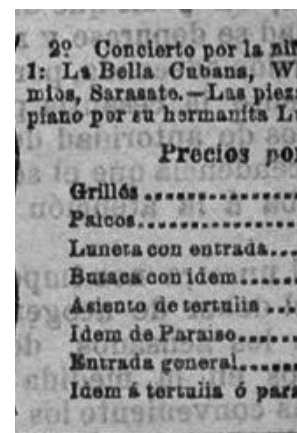
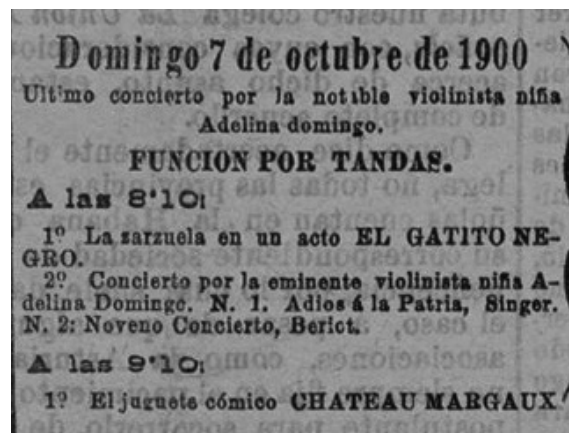


Adelina va interpretar després de cada acte el següent programa: 1.- Gran concierto con acompañamiento de orquesta -"Mendelssohn". A) Allegro molto apasionato, b) Andante i c) Allegro molto vivace. 2 Fantasia Rigoletto d'Alard. 3.- Peteneras de Sarasate i 4.- Gran trémolo. Capricho sobre un tema de Beethoven- Beriot. Com en tots els concerts va estar acompanyada al piano per la seua germana Lucia.

El dijous 4 d'octubre a la secció Gacetilla s'incloïa la següent crònica del concert:

Noches de Albisu.— Mucha concurrencia, anoche, en la función de gracia de Adelina Domingo. Y al igual que mucha concurrencia hubo muchos aplausos, muchos regalos y muchas flores para la genial violinista. El primer número del programa del concierto fue una ovación. Ejecuto Adelina acompañada de la orquesta, el Gran Concierto de Mendelssohn. Ha sido un doble triunfo: de la violinista y del maestro Rupnick. La primera, por la agilidad de su admirable arco; el segundo, por la superioridad de su inteligente batuta [...] El gran trémolo de Beriot, en opinión de los inteligentes, es lo mejor que ha tocado Adelina en los conciertos que ha ofrecido en Albisu. Anoche, cuando salió a ejecutarlo, estaba monísima. La había peinado la célebre Alejandrina y lucía más bonita y más gentil que nunca.

Degut a l'èxit d'aquest concert a benefici d'Adelina es va programar un altre que tingué lloc al teatre Albisu el diumenge 7 d'octubre. A continuació incloem el programa:



El mateix dia a la nit Adelina Domingo tancava la vetllada que al Centre Asturià de la ciutat es realitzava amb motiu del repartiment de premis als alumnes amb la Gran Jota de Sarrasate.



▲
Centre asturià de l'Havana

El 8 d'octubre a la secció Vida havanera es publicava al següent ressenya: *Entre Payret, Albisu y el Centro Asturiano pasé la noche de ayer [...] me trasladé enseguida a Albisu para presenciar el último concierto de Adelina Domingo [...] Muy aplaudida, como siempre, la genial Adelina, la violinista celebradísima a cuyos pies rinden tantas flores incontables admiradores. Adelina ha batido el récord a todos los artistas que nos han visitado. La notable violinista valenciana ha hecho anoche una jornada sin precedentes. Toco dos veces en la función de la Beneficencia Montañesa, otras dos veces en el teatro de Albisu y dos veces en la fiesta del Centro Asturiano. Ella, acompañada siempre de su hermanita Lucia, ha demostrado plenamente con esto que además del entusiasmo que siente por su arte tiene al servicio de su talento una actividad maravillosa.*

En Albisu uno de los números del concierto de Adelina Domingo era la Bella cubana. Tratase de una de las danzas del repertorio de White, el violinista cubano laureado en el Conservatorio de Paris. El público de Albisu aplaudió con vivo entusiasmo a la artista que solo ha sabido cosechar triunfos sobre aquella escena.

El 9 d'octubre s'anunciava en la premsa que Adelina participaria en la matiné del Casino Espanyol que tindria lloc el 14 d'octubre per celebrar l'apertura del curs escolar. A continuació incloem la ressenya de la secció Gaceta: *Aunque el programa no está combinado a estas horas, pues falta ultimar algunos detalles, podemos adelantar la noticia de que entre*

los atractivos principales de la fiesta cuentase un concierto por Adelina Domingo [...]



▲
Casino Espanyol de l'Havana

L'11 d'octubre es va publicar el programa per solemnitzar l'apertura del curs 1900-1901. Les peces a interpretar per Adelina Domingo eren: Aires de Baile de Beriot i Gran trémolo de Bethoven.

El 12 d'octubre Adelina Domingo va oferir un concert en la galeria fotogràfica dels senyors Otero i Colominas on no faltaria el Gran Tremolo de Beriot.

El 15 d'octubre a la secció Vida Havanera es ressenyava així l'actuació d'Adelina: *Adelina Domingo como siempre celebradísima. Su victoria en los salones del Casino Español es una gloriosa prolongación de los lauros conquistados por la virtuosa valenciana desde su primera aparición ante el público de la Habana.*

El 17 d'octubre la premsa ressenyava que Adelina Domingo havia anat cap a Cienfuegos a fer uns concerts. A continuació incloem la ressenya: *Adelina de viaje. – En el tren de la mañana debe haber salido hoy para Cienfuegos, la aplaudida violinista Adelina Domingo en compañía de su hermana Lucia. Las señoritas Domingo van a ofrecer una serie de conciertos en la Perla del Sur. Deseamos muchos lauros a las simpáticas artistas.*

El 19 d'octubre la premsa ressenyava una audició de les germanes Domingo en casa d'un industrial a la ciutat de Cienfuegos. A continuació incloem la ressenya:

Agradable fiesta. – Para festejar los días del conocido industrial y amigo nuestro don Eduardo Planté se efectuó en la noche del sábado, en su espaciosa morada, una agradable reunión familiar. El jardín El Fénix, que para cosas como éstas no tiene rival, convirtió el patio de la casa en pintoresco y tupido bosque. De dos partes componiase la fiesta: concierto y baile.

La primera parte realizada por el concurso de las aplaudidas hermanitas Adelina y Lucia Domingo, que ejecutaron, a maravilla, diversas piezas de su extenso repertorio. El señor Planté obsequio a las simpáticas artistas valencianas, ausentes hoy en Cienfuegos, con dos preciosas sortijas.

El 22 d'octubre la premsa de l'Havana ressenyava l'audició que les germanes Domingo havien ofert a la premsa en la ciutat de Cienfuegos, ressenya que incloem a continuació:

Adelina en Cienfuegos. – En el periódico La Correspondencia, de Cienfuegos, correspondiente al sábado último, leemos las líneas que se verán a continuación.

“La notable violinista española Adelina Domingo, dio anoche una audición musical dedicada a la Prensa, en la elegante morada de nuestro estimado amigo don José Villapol.

Al escucharla concurrió un selecto auditorio, el cual no escatimó sus aplausos a la niña genial que con facilidad pasmosa arranca al violín sus notas más difíciles y complejas, cautivando a cuantos la oyen. Tiene ganada la fama que la precede. Cuando coge el arco y lo deja co-

rrer sobre las cuerdas, parece un ángel dejando escapar del instrumento de Sarasate notas de música celestial. En las diferentes piezas que ejecutó anoche, todas de mérito extraordinario, mostró sus facultades colosales de concertista y su gusto inimitable para tocar.

Esta noche tocara en Terry, alternado con la compañía dramática del señor Serrador. El público ciengueguero amante de la divina música, no debe perder esta ocasión de oír a la señorita Domingo. Mañana Dara un concierto en el Casino Español, finalizando la fiesta con un baile.

Deseamos a la aplaudida concertista que siga alcanzado tantos lauros como los que merecidamente ha conquistado entre nosotros.

No tenim constància de més actuacions d'Adelina Domingo i la seua germaneta Lucia però pensem que amb el ritme que portaven a la illa possiblement en farien alguna més.

El 10 de novembre eixia publicada l'última ressenya que hem trobat i que feia referència a la continuació de la gira d'Adelina Domingo per terres americanes. Ara es dirigeix cap als Estats Units d'Amèrica. A continuació incloem la nota:

De viaje,- Han visitado esta redacción, para darnos su adiós de despedida, las niñas concertistas Adelina y Lucia Domingo.

Las celebradísimas artistas salen esta tarde, a bordo del México, con dirección a New York.

Buen viaje y muchos lauros.

Síntesis biogràfica d'Adelina apareguda en

La Música ilustrada hispano-americana (Barcelona). Número 30. 15 marzo 1900

Adelina Domingo Pons

Nació esta eximia artista en la villa de Benifayó (Valencia) el 6 de Julio de 1884, hija de una modesta familia. Su padre, en aquella época director de la banda de dicha villa, le hizo un espléndido bautizo, concurriendo la banda que él dirigía á la ceremonia religiosa propia en dichos casos; y, siendo amante del divino arte, le puso el nombre de Adelina, recordando á otra Adelina ya célebre. Cuando la niña contaba cuatro años, trasladóse á la capital para darle una educación todo lo esmerada que fuera posible, ingresando al efecto la pequeña Adelina en la Escuela Normal, y al cabo de un año fue premiada por el Excmo. Ayuntamiento con medalla de plata por su aplicación y constancia en la música y en primeras letras. Al ver su padre el entusiasmo y disposición que para la música poseía la niña, decidió

presentarla á D. Luis Sánchez, uno de los buenos maestros que hay en Valencia, aprovechando tan bien sus lecciones, que cuando sólo contaba ocho años de edad se presentó en el Teatro Principal y, en uno de los entre actos, ejecutó una fantasía de Ernst y Plumé. Con tan limpia y correcta afinación lo hizo que el público que llenaba por completo el teatro le tributó una ovación, llegando á tal altura el entusiasmo, que los bravos y los aplausos no terminaron hasta que volvió á repetir la misma fantasía. Alentado su padre por la serenidad y sentimiento artístico de Adelina, como por la ovación recibida, trasladóse á la corte con su infantil artista con objeto de presentarla al Mtro. D. Jesús de Monasterio para ver si la examinaba y descubría en ella á la artista, de alientos y afición suficientes para poder escalar los primeros puestos en la carrera musical. Presentada que le fué, preguntó el Sr. Monasterio lo que tocaba y lo que sabía, y la niña contestó con su natural sencillez:—Toco los estudios de V.— Sonrióse el maestro con incredulidad, y contestó que sus estudios eran de concierto y que no era posible que una niña tan pequeña los pudiera ejecutar. No obstante, se sentó el maestro al piano y le dijo estas palabras:—Vamos á ver: toca lo que quieras.—A esta indicación, nuestra Adelina tocó el primer estudio de los veinte originales de D. Jesús con tanta maestría y arte, que el Sr. Monasterio, loco de alegría y entusiasmo, se levantó y la cubrió de besos, diciéndole al mismo tiempo que á ver si tocaba el tercero de sus estudios ejecutándolo lo mismo que el primero. Bien pronto conoció que tenía ante sí á la heredera de Sarasate, como han dado en llamarla. Ingresó Adelina en el Conservatorio, bajo la protección y dirección del Sr. Monasterio. El Mtro. D. José Pinilla se encargó de su «educación como solista, obteniendo el primer premio por unanimidad. A los seis meses de haber ingresado tocó en unos ejercicios públicos, y la prensa de la corte la calificó más de concertista que de alumna. En aquel mismo año le fué concedida una pensión que la célebre Nilsson instituyó para la alumna que más se distinguiera por su aplicación y méritos. Obtuvo en todos los cursos de su carrera la calificación de sobresaliente. También el Sr. Monasterio, para que pudiera atender á sus estudios, influyó con la Diputación de Valencia, y se la pensionó con 1,000 pesetas. Poco después fué presentada por su maestro á SS. AA. RR. las infantas D.» Isabel y D.» Paz, tributándole calurosos elogios y dándole alientos para continuar su carrera. El 18 de Julio de 1898, el Sr. Monasterio la preparó para presentarse á concurso con opción al primer premio de perfeccionamiento de violín, obteniéndolo por unanimidad. Poco después nuestra notable violinista fué contratada para dar conciertos en los teatros de Vitoria, Bilbao, San Sebastián y Biarritz, siendo luego presentada en París en el palacio de S. M. la reina Isabel II, donde dio dos conciertos, tocando también en la redacción de Le Figaro y otros centros importantes. Recorrió varias capitales de la vecina república, y regresó á España, donde dio conciertos en los teatros de Tarragona, en cuya ciudad recibió, entre varios regalos, un precioso Stradivarius y un tarjetero de plata repleto de billetes de banco. Dio después conciertos en Valencia, Alicante, Ciudad Real, Toledo, Salamanca, Santander y Zaragoza.

MEPHYSTO.

NATI I DOLORETES, CONEGUDES COM **les alcaldesses**

Per Claudi J. Blasco Rovira

Són dues xiques de Benifaió que van nèixer als primers anys del segle XX. Eren filles de Batiste i Dolores; no cal explicar ara el rol de les dones en aquells temps, netejar, cuinar, cosir, treballar en una paraula.

Nati, la major, al temps ensenyava a cosir a les xicones del poble, principalment robes d'home com calçotets, bruses, camises, a més de tallar pantalons, etc. També tenia mans per a preparar potingues curatius naturals, a base de mel i herbes de ma muntanya, curant a moltes persones que li ho demanaven; els bonys, bacs, arraps, talls i tota mena de desgràcies menudes que diàriament es pogueren presentar a sa casa.

Dolorettes es va casar amb Pepe Ferrà, tingueren 4 fills. La seua especialitat era distinta, embenava a tots els acabats de nèixer si patien d'alguna hèrnia, amb molta delicadesa, fent igualment de matrona en



Nati i Dolorettes amb un grup d'amigues en l'any 1957



alguns casos. A més feia la presa d'ull tantes vegades com li ho demanaren també, quan algun problema personal, desgracia o depressió cercava algun familiar proper buscant solucions espirituals; feia la prova amb la tassa d'aigua, goteta d'oli al damunt, esperant resultat, resant els parenostres, avemaries i credos convinguts fins que el mal d'ull fora resolt, i millorava la persona afectada.

Són moltíssimes les persones que han aprofitat el do i mans de Dolorettes, i moltes xicones que han après a cosir gràcies a Nati. Molt bones persones i volgudes per tothom.

Nati en deixa al cap de 83 anys al 1989, i Dolorettes en 1997 amb 89 anys.

Vicenta García Buades, coneguda com la xiraleta, és una xica que era veïna de les alcaldesses, encomanant-me aquest treball, i que els està molt agraïda per l'ajut que ha rebut d'elles quan les hi ha necessitat, i no sap com demostrar el seu profund agraïment, sense deixar passar l'ocasió de comentar-ho al poble les tantes i tantes feines que fan les dones pel bé comú. I aquest era un d'eixos casos que cal ressaltar.

◀ *Sentada i dreta de peu les germanes Nati i Dolorettes*

LES entitats locals

FELICITEN LES FESTES



La processó del foc

TRADICIÓ I EVOLUCIÓ

Per la Penya del Coet

Fa uns quants anys, en el 2014, uns membres de la Penya el Coet, seguint l'objectiu i el camí de fer gran la festa, varen pensar que hauria de protegir d'alguna forma legal, administrativa, davant dels continus atacs per ignorància del govern europeu i d'alguns destarifs del mateix ajuntament front a la Cordà i el coet d'eixides. Per registre d'entrada es presentà una proposta per a demanar la declaració de la Cordà i la Processó com a Bé d'Interés Cultural o similar així com una sèrie de normes bàsiques per a garantir l'orde i supervivència de la festa per damunt de possibles arbitriats "humanes".

Eixa va ser la llavor de l'actual situació, que encara que quedant-se curta, s'han aconseguit les declaracions de Bé d'Interés Local i Bé d'Interés Turístic de la Processó, soles de la Processó, per alguna cosa es comença...

En l'ànim d'engrandir la festa i recuperar tradicions, volem donar-li un poc més de solemnitat a la vegada que recordar l'origen religiós de la Processó, que és ni més ni menys que això i no una passejada, almenys en este poble. Tenint en compte que la Cordà en el seu origen es desenvolupava dins del temple beneït en "Foc Diví" provinent de l'Esperit Sant en forma de coloma als feligresos presents en la missa, i l'inici actual de la Processó, un invent recent, pel qual el sagristà encén el primer coet en

la plaça, en el permís del senyor rector la Penya el Coet proposa el següent protocol:

En acabar la missa de la Divina Aurora, el senyor rector llig "l'homenatge al Foc Sagrat" junt amb el ciri pasqual i a continuació, del mateix ciri reparteix foc per un mig segur ("mecha", ciri,...) un representant de cada col·lectiu: clavaris, clavaris d'aniversari, clavariesses, penyes, no més de quatre o cinc.

Estos representants ixen de l'església en orde precedit de la Divina Aurora i una volta l'Anda fora, estos quatre o cinc repartiran el "Foc Diví" als primers participants de la Processó que a la volta passaran el Foc als que tinguen més prop, de manera que la Processó comence en Foc provinent del ciri pasqual i la trentena de participants que esperen en la plaça passen el foc a la resta.

Esperem que la idea siga del gust del poble i que contribueixca a l'engrandiment de la nostra festa, única en tot l'estat, que encara que hi ha passejades, baixades i altres actes en altres localitats, cap s'acosta a l'alta participació de la nostra, tant en tiradors i caixers com en espectadors i duració.

VISCA LA PROCESSÓ, LA CORDÀ I LA DIVINA AURORA.
VISCA BENIFAÍO I VISCA VALÈNCIA.

L'últim sac

PENYA EL COET

Per Leo García Gadea

Rematant el segle XX la Cordà reviscolà per l'espenta de la Penya, la domesticarem un poc. Abans es desenrotllava per tot el poble, des de la Plaça corrent els coets desbocats pel Passeig i el Carrer Nou i cremant-ne algun en qualsevol racó, com un volcà abocant lava sense control. En tancar la Plaça en els '90, concentràrem el foc i mostrarem a tots els benifaioners la Cordà de prop i en directe: a les dos de la matinada li botàvem foc a unes quantes dotzenes i no acabava fins que quedaven coets, no hi havia hora final. Foren més de cinc mil algun any. Que temps... Quan començava a amainar el ritme, cap allà les cinc de la matinada, el policia de torn eixia de l'ajuntament demanant el final ("leeeeeee, vaaaaaa, mone a dormir, aneu acabant que encara hi ha que netejar la plaça!"). Mentre uns començaven a arregar les tanques, altres acabaven de cremar algun soll.

I quan semblava que havíem apurat tota la pólvora, apareixia Pere "el Focho" en el seu sac de coets, no n'havia cremat cap. "Va, tireu cap ací que encara en queden!". El policia bufava, però poc podia fer. Deixàvem les tanques i acudíem a fer rogle mentre Pere abocava les huitanta dotzenes al mig. Casi mil coets en un tres i no res, l'últim

sac per als més coeters, com si centenars d'anguiles de foc s'escaparen d'un mornell al mig de l'Albufera.

Hui en dia a les tres en punt es dispara una carcassa i s'acaba la Cordà. Tampoc fa falta, no en queden molts.

Pere se n'ha anat sense avisar. Sense despedir-se. En el seu germà Lluís.

Sr. Pirotècnic, d'ara en avant no patisca, tire la carcassa a les tres en punt.

Pere ha cremat l'últim sac.



ASSOCIACIÓ d'Artistes de Benifaió



El dia dos de març, davant de l'assemblea de socis i després d'haver llegit i informat dels estatuts, es va signar per nou persones l'acta fundacional de l'associació ARTISTES DE BENIFAÍÓ.

Després de quasi tres mesos d'adaptació i millora dels estatuts, el dia vint-i-sis de maig la Directora General de Modernització i Relacions amb l'Administració de Justícia, signa la resolució per poder ser inscrits en el registre d'associacions de la Comunitat Valenciana i ens assignen un número de la secció primera.

Des de fa molts anys, els artistes locals hem col·laborat amb els espectacles de les festes del poble organitzats per l'Ajuntament. Ara, al cap dels anys, hem constituït una associació sense ànim de lucre, oberta al poble i societat en general amb la que pretenem com a primer objectiu divertir a la gent, fent espectacles musicals, cinema, poesia, pintura, dansa i teatre. Promocionant una escola de coneixements musicals i d'interpretació per a modular la veu. Promocionar el cant en general amb totes les cançons i els estils musicals, espectacles i el teatre en valencià, sense oblidar les nostres tradicions musicals i artístiques valencianes. Cal fomentar la parti-

cipació dels joves de Benifaió i incentivar la participació dels socis en el món audiovisual.

Habilitarem i promourem la Casa de l'Artista de Benifaió una local social amb la finalitat d'instalar els serveis administratius, econòmics i socials de l'associació, i disposar així d'un lloc per a reunir-se els socis i mantindre viu l'esperit de convivència i companyia, on poder assajar cançons, espectacles, teatre, karaoke o activitats programades per l'Associació.

Seguirem col·laborant i participant amb les activitats locals programades per l'Ajuntament, fent la gala D'ARTISTES LOCALS DE BENIFAÍÓ i promocionarem la nit dels joves artistes de Benifaió i concursos de talents per a incentivar la participació ciutadana.

Promocionarem activitats de caràcter social, assistencial i benèfiques per a les associacions esportives i culturals del poble o en general, que ens ho demanen.

En resum, volem fer un poble divertit i feliç, ric en activitats culturals, i si tu estàs d'acord amb els nostres objectius, ja ho saps, fes-te soci d'ARTISTES DE BENIFAÍÓ.

Aprofitem per a desitjar-vos unes molt felices festes

JUNTA DIRECTIVA PROVISIONAL ARTISTES DE BENIFAÍÓ

CIMA ASOCIACIÓN DE CIUDADANOS MAYORES DE BENIFAÍÓ

La Asociación de Ciudadanos Mayores de Benifaió la cuál presido tiene el gusto de felicitar a todos los ciudadanos en sus fiestas patronales y hacerles partícipes de las mismas.

Desde estas líneas os invitamos a participar en todos los eventos que organizamos para todas las personas mayores de Benifaió tales como viajes culturales, charlas, baile, meriendas y alguna paella que otra.

Este es el décimo quinto año desde nuestra fundación en la que ya contamos con más de 1140 socios y queremos seguir creciendo poniendo todo nuestro empeño en hacer cosas para nuestros mayores, esperamos vuestro apoyo para poder conseguirlo.

El presidente
Rafael Doria Satorres



SAM SOCIETAT ARTÍSTICA MUSICAL DE BENIFAÍO

Arriba la joiosa cita anual de les Festes Patronals i, com se sol dir, no hi ha festa sense música. Aquesta idea de validesa universal, multicultural, adquireix una força i un arrelament especial a les terres valencianes, terra de músics on n'hi haja. Benifaió no n'és una excepció. Seria difícil trobar una saga familiar d'aquest poble entre els membres de la qual no hi hagen o hi hagen hagut músics alimentant i mantenint una tradició ja secular d'importància reconeguda pels organismes internacionals que tutelen les manifestacions culturals arreu del món.

La Banda de Música d'aquesta Societat és la punta de l'iceberg, la part més visible d'una estructura societal complexa que té com a raó d'existir el comunicar i transmetre als seus conciutadans aquesta herència cultural valuosa i ho fa sortint al carrer per arrodonir la festa, fent concerts per compartir amb el públic els coneixements musicals adquirits i anant fora de Benifaió a participar en altres esdeveniments on deixar constància de marca

de qualitat. I aquesta marca de qualitat la construïm des dels fonaments, des dels nostres centres d'ensenyament amb un professorat actualitzat on joves i no tan joves es van fent músics per després, ja a la Banda, completar la seua formació en un ambient de camaraderia on es produeix l'amigable simbiosi entre la bisonyesa de l'educand/a i l'experiència de la veterania.

Cap d'escenari millor per gaudir de la música que les Festes Patronals, on hi haurà Concert de Festes, cercaviles i processons. Però no hem d'oblidar que tot això és possible gràcies, primer, a la feina de la SAM i de la Banda, i després però no menys important, a les aportacions econòmiques que permeten el seu sosteniment, entre les quals cal destacar amb majúscules la de l'Ajuntament de Benifaió per acord de tots els grups polítics, i la dels Socis de la SAM.

Paco Grau Ull
President



Protección Civil

Estimados vecinos y visitantes, estamos al comienzo de iniciar las fiestas patronales de Benifaió y como un año más deseamos desde esta agrupación local de voluntarios de protección civil que disfrutéis muy buenas fiestas y que sigáis colaborando

con la buena voluntad para que todos los eventos que se hacen en nuestro pueblo sean un referente de armonía y seguridad.

El Jefe de la Agrupación de PC
Fernando Hernández Navarro



ASOCIACIÓN Amigos de la Cerámica

Desde la Asociación Amigos de la Cerámica, queremos aprovechar este espacio para desearle a todo el pueblo de Benifaió unas Felices Fiestas Patronales. Al mismo tiempo, queremos invitar a todos los que les guste la cerámica que pase a visitar nuestro taller ubicado en la Calle San José de Calasanz nº4 en el que estamos desde hace más de 20 años, allí nos podrá ver trabajando las distintas técnicas que hacemos.

Todos los años realizamos una exposición en mayo o junio al finalizar el curso, en la que mostramos parte de los trabajos que hacemos a lo largo del año.

Nos dedicamos a la cerámica pintada a mano, modelamos arcilla con la que hacemos platos, bandejas, jarrones y algunas piezas de bisutería, que después pintamos todo de manera artesanal y cocidas en horno de cerámica.

Todo el que quiera formar parte de esta asociación será bienvenido. Os Esperamos. FELICES FIESTAS!!



AFABALS

Estimats veïns i veïnes de Benifaió.

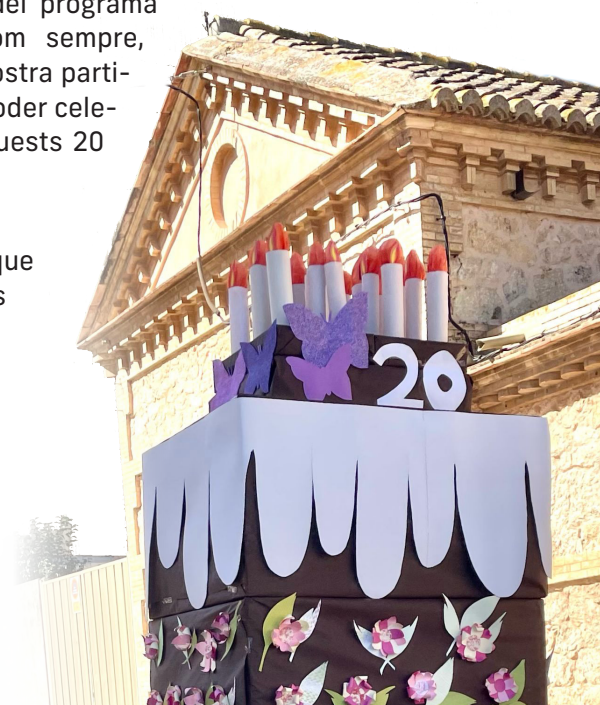
Des de l'Associació de familiars de persones amb Alzheimer i altres demències de Benifaió, Almussafes i Sollana, volem aprofitar l'ocasió per a saludar-vos amb motiu de les festes patronals del nostre poble. Enguany a més, AFABALS celebra el seu 20 aniversari, la qual cosa fa que siga un any encara més especial.

El 15 de desembre de 2003 es constituïa l'associació a Benifaió, amb la iniciativa de la qual avui és la seua presidenta Amparo Arcís Martínez, acompanyada per les sòcies fundadores Júlia Alepuz Rovira i Paz Grau Arcís. A mitjan 2004, el Centre d'Estimulació i Rehabilitació "La Llimera" va obrir les seues portes en l'antiga ubicació i va començar a realitzar activitats dirigides a persones amb demència i als seus familiars, posteriorment els nostres serveis es van ampliar a les poblacions veïnes d'Almussafes i Sollana, qui passaren a formar part de l'associació.

Actualment, el centre es constitueix com una unitat terapèutica i de respir familiar en la qual es vertebrem els nostres serveis i programes diaris que tenen com a objectiu prioritari el de proporcionar una atenció integral i especialitzada a les 40 persones usuàries amb la finalitat última de millorar la seua qualitat de vida i alentir, en la mesura que siga possible, l'evolució de la malaltia.

Dins dels actes commemoratius de l'aniversari de l'associació, vos avancem que s'estan organitzant diferents esdeveniments dirigits a la comunitat en general, com ara una jornada de portes obertes en el centre, diferents tallers sobre autocura o jornades amb experts entre altres. Pròximament, farem difusió del programa d'actes i, com sempre, esperem la vostra participació per poder celebrar junts aquests 20 anys!!...

Per últim, desitjar-vos que gaudiu d'unes bones festes!



UDP

UNIÓ DEMOCRÀTICA DE PENSIONISTES

Estimats veïns, estimades veïnes,

La Unió Democràtica de Pensionistes (UDP) de Benifaió tenim el plaer de saludar-vos, a través d'aquest llibret editat en motiu de les festes patronals del nostre poble. Unes festes que hem de continuar conservant ja que són el nostre passat, present i futur.

Voldria aprofitar l'ocasió, per convidar a tots els socis de la UDP de Benifaió, al sopar de germanor i ball, que farem el pròxim 24 d'agost, a les 20h, al CEIP Santa Bàrbara, sense dubte passarem una bona nit. No oblideu passar a pel ticket per la nostra l'oficina a la llar del jubilats.

Finalment, desitjar-vos que gaudiu d'aquestes festes que trauen al carrer art i tradició i per aquells, que encara no coneixen la nostra associació que vinguen a la llar perquè vegen tots els esdeveniments que fem (balls, dinars, viatges, concursos...) i s'animen a partici-

par-hi. Podreu comprovar que som una gran família en la qual es poden passar uns bons moments.

Us desitgem a tots i a totes unes bones festes!



La Presidenta,
Juani Caballero Limón



ASSOCIACIÓ d'Ames de Casa Tyrius Benifaió

Estimats veïns i veïnes:

Aquest any com podeu comprovar tenim una nova junta i nova presidenta. Esta nova junta es dirigeix a tota la població per oferir-nos i presentar-vos les nostres activitats que fem durant tot l'any. Podeu passar per la nostra seu el dimarts a la vesprada de 4 a 7, d'octubre a maig, allí vos informarem de tot.

Estem molt contentes per tota l'acollida que hem rebut per part de totes les sòcies, volem continuar avançant i fer moltes coses per a totes. Programarem a partir del curs que ve totes les activitats, viatges, xarrades etc.

Per últim, volem donar les gràcies a tot el poble, entitats i persones col·laboradores de manera desinteressada en la nostra associació.

Desitjar-vos que passeu unes bones festes en companyia dels vostres, familiars, amics etc.

La presidenta
M. Amparo Molina Beltrán



ACEB

ASSOCIACIÓ DE COMERÇOS I EMPRESES DE BENIFAÍO

PREMI CIUTAT DE BENIFAÍO 2022

Estimats veïns i veïnes:

Desitge assenyalar la importància que ACEB confereix a aquest premi. La seua concessió constitueix un orgull, però igualment una enorme responsabilitat per a continuar amb una trajectòria iniciada fa 21 anys que té esperances de continuar sent útil per llarg temps.

Em cap la distinció de representar a una associació creada l'any 2001 per un grup de persones que compartien un mateix ideal, fomentar el comerç local dinamitzant els diferents sectors i àrees de negoci dels nostres comerços i empreses. Un espai comú a tots nosaltres, amb identitats diferents però compartides

Els meus predecessors, van anar impulsant que ACEB passara de ser una associació que promovia i donava suport al comerç local, a ser hui dia un referent en el desenvolupament i foment del comerç, convertint-lo en un agent de vertebració i cohesió amb una presència cada vegada més visible en la societat.

La nostra associació ha sobreviscut aquests 20 anys perquè ha sabut adaptar-se als canvis que, en paral·lel, ha experimentat la societat durant aqueix període de temps, com un actiu que proporciona, riquesa i ocupació al poble, qualitat de vida i recursos econòmics, és a dir, com un vector de desenvolupament sostenible. Factor essencial per a invertir la tendència d'aqueixos pobles i barris que es buiden i empobreixen

És important assenyalar que ACEB és una organització independent, que duu a terme les seues activitats gràcies al suport dels seus socis, d'empreses, de diferents

patrocinadors i convenis de col·laboració en aquest cas amb l'ajuntament de Benifaió, i d'ajudes de diferents administracions. Però, sobretot, gràcies al treball desinteressat d'un nodrit grup de professionals amb perfils molt diversos, per als qui la defensa i promoció del comerç constitueix un objectiu irrenunciable.

A la magnífica labor dels seus presidents hem d'afegir, el que és un dels majors actius de l'associació, la dedicació entusiasta de tot l'equip tècnic i de la seua Junta Directiva, i la fidelitat i el compromís dels seus socis.

El present i futur passa per posicionar a ACEB i al comerç local com un referent en el qual a compres i serveis es refereix. Compres de preu just, compres ètiques i conscients, eliminació d'emissions, compra de productes ecològics, comerç inclusiu i conciliador. Aquests seran alguns dels ODS que implementarem perquè el comerç tradicional s'adapte a nous escenaris.

La ciutadania està cridada a jugar progressivament un paper més actiu, sent necessari reconèixer la utilitat de les associacions i de les organitzacions sense ànim de lucre. Aquestes mai substituiran ni assumiran les responsabilitats que corresponen a les institucions responsables però són eines imprescindibles, perquè faciliten la col·laboració entre tots els actors implicats

Moltes gràcies per la seua atenció, en nom de tots els socis de Aceb, gràcies a l'Ajuntament de Benifaió i gràcies, als veïns i veïnes, pel vostre suport.

A tots i totes gaudiu d'unes bones festes.

Miguel Mari



AMUS ASSOCIACIÓ AMICS DE LA MÚSICA DE BENIFAIÓ

Com ja sabeu, Amics de la Música naix l'any 2012, aquesta associació musical creix ràpidament, i un any després, en 2013, s'obren les portes de la seua escola «Pascual Martínez Llopis», la qual rep el nom de l'eminent clarinetista nascut a Benifaió, a qui tots els músics de la localitat coneixen i admiren.

L'AMUS anhela, com un dels seus objectius principals, permetre l'accés a l'educació musical en tots els àmbits de la societat, amb l'oferiment d'estudis musicals assequibles i de qualitat per a xiquetes i xiquets, així com persones adultes que també vulguen aprendre aquest art.

La principal finalitat d'aquesta escola és nodrir a la banda. Així doncs, aquest curs, deu anys després de la seua creació, es va realitzar un acte solemne en el Saló d'Actes del Centre Cultural "Enric Valor de Benifaió" on es van presentar 15 nous músics, estudiants de l'escola, els quals han assolit el nivell musical suficient per a formar part de la Banda.

En aquest acte també es va procedir a la presentació de la Musa de la Música, Ana Chust Llacer, que va ser exaltada pel president de l'associació, Vicent Villar Blasco.

Cal tindre en compte, la participació en els programes d'intercanvi de Bandes en 2022-2023 amb la banda de Benifaraig. Comptem amb la banda juvenil la qual ja ha participat en concerts compartits amb bandes de L'Origuilla, Benifaraig, entre altres.

A més a més, gràcies als concerts de Santa Cecília, Nadal, estiu i audicions trimestrals que es fan cada any, com una tradició que es manté any darrere any, es pot considerar que aquesta associació està consolidada en Benifaió.

Totes les persones que formem part d'aquesta associació vos desitgem unes bones festes patronals, i vos convidem a vindre als nostres concerts i actes, així com animar-vos a formar part d'aquest somni que ja és una realitat.



Cáritas Parroquial

El grupo de voluntarios, en nombre de todos los participantes de estos Servicios, agradece a cuantos con su tiempo, su ayuda económica o su oración nos han ayudado en este curso 2022/2023.

HORARIO DE LOS SERVICIOS DE CARITAS

- ▶ Servicio de acogida al usuario:
Lunes de 10 a 12h.
- ▶ Servicio de ayuda para alimentación:
Martes de 10 a 12h.
- ▶ Servicio de recogida de ropa:
Lunes de 15:30 a 17:30h.
Jueves de 17 a 19h.



Cor Madrigal DE BENIFAIÓ

El Cor Madrigal de Benifaió desitja unes bones festes, plenes de civisme i alegria a tot el nostre poble.

Com és habitual, farem una breu ressenya de les activitats portades a terme per la nostra associació des de l'agost passat.

El 10 de setembre, dintre del programa d'intercanvis, vam rebre la visita de l'Agrupació Coral de Carcaixent (el nostre cor ja hi havia anat, allà, el mes de juny).

El 8 d'octubre, aollint-nos a la subvenció Cicle Coral, vam fer el Concert de Tardor, acompanyats al piano per Héctor Tarín i Marina Duart. El programa estava format per diferents peces de compositors com Mozart, Brahms, Schubert, Rossini, Fauré...

Per Nadal oferirem un concert format per nades del món.

Contractats per l'ajuntament, el 19 de març cantàrem la missa de Sant Josep; així mateix ho farem el dia de la

feita grossa, el 22 d'agost; i per celebrar el 9 d'Octubre, interpretarem el Te Deum.

El 5 d'abril oferírem, amb una església plena, un concert sacre: l'oratori Les set últimes paraules de Crist en la creu, del compositor austríac Franz Joseph Haydn, obra traduïda al valencià pel nostre director Candi Escrivà, amb la col·laboració de dos cantaires del Cor Madrigal, Eva Ciscar i Emili Sàez. En aquesta obra vam ser acompanyats per l'orquestra Sinfonietta Valenciana.

I continuarem amb nous projectes.

Volem agrair l'ajuda econòmica de l'Ajuntament i la col·laboració de la parròquia Sant Pere Apòstol i del col·legi Crist Rei per cedir-nos els espais..

I, sobretot, volem reconèixer la gran tasca que fa Candi Escrivà Alborch, director del Cor Madrigal.



CLAVARIESAS
2023

Cofradía Virgen del Perpetuo Socorro

Las clavarieras que celebraron su fiesta el pasado 24 de junio

Quieren desear muy buenas Fiestas Patronales a todos.



Dames de la Música DE BENIFAIÓ

Les Dames de la Música continuem treballant per a ajudar al Centre d'Estudis Musicals de Benifaió (CEM), sobretot, en la compra d'instruments per als seus estudiants, futurs músics que ens continuaran alegrant la vida amb els seus concerts, cercaviles, audicions i tot allò que es proposen.

És un orgull dedicar el nostre temps i el nostre esforç a una tasca fonamental com és, contribuir a que l'alumnat del CEM pugui disposar de material nou i de bona qualitat.

Agrair la fidelitat de les nostres sòcies i socis, la implicació dels comerços del poble, la inestimable col·laboració del nostre Ajuntament i en general, a tot el poble de Benifaió.

Enguany també comprarem instruments nous que us els podrem mostrar en el berenar que fem anualment per als nostres membres, on estarem acompanyades per la música, amb actuacions especials.

I per a poder seguir amb la nostra labor us demanem compromís amb l'Associació i amb els nostres músics, i als veïns i veïnes que encara no ens coneixen, podeu saber de les Dames de la Música a través del nostre correu electrònic damesdelamusica@gmail.com i la nostra pàgina:

<https://www.facebook.com/damesdelamusicaibenifaio/>



Motoclub Tramusser DE BENIFAIÓ

Somos un Grupo de Amigos con mucha Afición a las Motos, nos reunimos para toda clase de Actividades Relacionadas con las motos, a principios de 1997 fundamos el (Motoclub Tramusser de Benifaió) para organizar Rutas, Matinales, Concentraciones, y conservar esta bonita afición en el pueblo de Benifaió. Ya llevamos 26 años haciendo acontecimientos para conservar la Afición en nuestra Localidad.

Este Año Dentro del XIV Memorial de Fco. González de Motos Clásicas, un año más, el Motoclub Tramusser junto al Ayuntamiento de Benifaió recordamos el 14 Mayo 2023 la figura del (10 veces Campeón de España) de los años 60 (Francisco González Sanchis). Una Cita Emotiva ya que la presencia de su Nieto del laureado, estuvo presente en todos los actos y en el Homenaje colocando una Corona de Laurel en la Placa que lleva su Nombre y con un recorrido tanto por la localidad como por los pueblos de alrededor y terminando la cita en la Plaza del Progreso con Refresco incluido.

Agradecemos ante todo al Ayuntamiento Benifaió como a todos los colaboradores que siguen estando ahí durante todos estos años y poder tener la figura de Fco. González en el lugar que se merece (siempre recordado por los vecinos de Benifaió).



Club Frontennis BENIFAIÓ

Des del nostre Club volem desitjar a tots els veïns i veïnes del nostre poble que gaudeixen de les festes patronals i convidar-los a que s'apropen a la pista de frontennis per a poder participar i gaudir del nostre esport.

En esta temporada 22-23 que acaba de finalitzar hem tingut 3 equips, els quals han competit en les lligues de 1a, 2a i 3a de categoria provincial amb les seues respectives competicions de copa. L'equip de 1a ha quedat en el 4t lloc i s'ha classificat per a les semifinals de copa. L'equip de 2a ha quedat en 6é lloc i ha caigut eliminat en quarts de final de copa. L'equip de 3a ha quedat en 12é lloc i ha caigut eliminat en vuitens de final de copa. Pel que fa a l'escola de frontennis, esta temporada no hem pogut tirar-la endavant però estem lluitant per a començar-la de nou a setembre.

Entre la resta d'activitats del nostre Club cal destacar la consolidació del Torneig Local per a jugadors amb un nivell no federat o de 3a que celebrarà la seua edició número VI del 24 al 28 de juliol. També celebrarem el nostre tradicional Torneig Obert que enguany celebrarà l'edició XVII de l'1 a l'11 d'agost per a jugadors federats.

Finalment, dir que tot aquell que estiga interessat a entrar a jugar en el nostre Club pot passar per la pista de frontennis del Poliesportiu Municipal de dilluns a divendres què entrenem o cridar als telèfons de contacte que ficarem als cartells del campionat.

Salutacions i bones festes!

Xavier Ródenas.
Secretari del Club Frontennis Benifaió



Acción Católica Benifaió

La Acción Católica promueve el encuentro y el dialogo. Su objetivo y su prioridad es dar a conocer el Evangelio a través de lo estético, la búsqueda del sentido de la esperanza y la reflexión. Una experiencia espiritual que nos ayude al encuentro y reconocimiento del otro, y una profundización de nuestro amor para dar un testimonio más claro del Evangelio.

También agradecemos vuestra colaboración en el proyecto de este año de Manos Unidas, con una importante recudación económica, expresión de los que trabajan por la sensibilidad y ayuda de los más desfavorecidos.

La palabra de Dios nos recuerda que todo es bueno para dar gracias y gloria a Dios sin olvidar a los marginados de la Sociedad. Acojamos la buena noticia de Jesús para que Dios multiplique los frutos del Trabajo de Acción Católica y Manos Unidas, sensibilizándonos para un mundo más solidario y más justo.

Por todo, muchas gracias y felices fiestas.

La Junta

Gimnàstica de Manteniment



Un any més, com a monitora, tinc l'oportunitat d'escriure unes línies al llibre de festes de Benifaió, el meu poble.

Ja ha passat un any més de gimnàstica de manteniment, un any que ha passat volant i si l'hem de valorar, un any molt productiu i de molt bon treball. De prova està en les classes dia a dia, de les nombroses coreografies, que ens porten de cap!!!

És una satisfacció de part meua i de la regidora de serveis socials de l'ajuntament vore el gran resultat del nostre conjunt treball, el fet de vore com es poden gestionar aquests nombrosos grups i vore la nomenada llista d'espera com disminueix a final de curs, tot açò gràcies a la gestió ben feta.

I tot açò, per a dur a terme un objectiu en concret, és que en aquests exercicis per a les persones majors es promoure l'activitat esporti-



va i mantindre un bon estat de salut física i mental i al mateix temps millorar les relacions socials.

Destacar la nostra exhibició tradicional de Nadal a on en els seus preparatius o passem bomba, i els nostres esperats sopars de Nadal i Fi de Curs, a on no ens casem de ballar i disfrutar de la música.

Res més, convidar-vos a les nostres classes i desitjar-vos a tot el poble unes bones festes patronals.

Inma Gas

SOM I ESTEM

Desde la junta directiva de la asociación de personas con discapacidad "SOM I ESTEM" queremos enviaros un saludo muy cordial y felicitaros por las fiestas patronales 2023 que se celebran en nuestro pueblo. Este año hemos visto cómo la solidaridad y el apoyo mutuo han sido más fuertes que nunca.

Por eso, queremos agradecer de corazón la colaboración de todas las personas y entidades que han contribuido a que nuestra asociación siga desarrollando su labor de atención, integración y defensa de los derechos de las personas con discapacidad. Gracias a vuestra generosidad, hemos podido seguir ofreciendo servicios, actividades y proyectos que mejoran la calidad de vida de nuestros socios y de sus familias.



Esperamos seguir contando con vuestra colaboración y apoyo en el futuro. Recordad que "SOM I ESTEM" somos todos y todas, y que juntos y juntas podemos hacer de Benifaió un pueblo más inclusivo, diverso y solidario.

La junta directiva.

SOM SOCIETAT I ESTEM EN LA SOCIETAT

Triesport Roquette



Un any més des del Club Triatló Roquette Benifaió, aprofitant l'oportunitat brindada per l'ajuntament, ens dirigim a tots vostès per desitjar-los unes bones festes.

Aprofitar este espai per a animar tan adults com a tots els xiquets/xiquetes que vullguen gaudir del nostre deport format per les tres modalitats de nadar, bici i correr, perquè s'unisquen al nostre club i formar part d'esta família, i convidar-los vindre a setembre a les nostres jornades de portes obertes i conèixer amb més profunditat el nostre deport.

I per ultim donar-li el nostre agraïment al nostre patrocinador Roquette Laisa, i donar les gràcies a l'Ajuntament de Benifaió i a la Regidoria d'Esports per permetre'ns utilitzar les instal·lacions de la piscina coberta per als entrenaments i per la seua col·laboració en tots els esdeveniments esportius i facilitar-nos un espai per entrenar. A tots ells Gràcies



Gómez Madrid Kangurs

CLUB D'ATLETISME

Gómez Madrid Kangurs, busca homes i dones que compartisquen l'afició a l'esport aeròbic com córrer per asfalt, per muntanya o realitzar esport en general. Ens agrada compartir entrenaments i carreres populars amb un club on hi ha bon rotllo i moltes ganes d'obrir els braços a tots els que s'animen a formar part d'és club. Anima't és sa i econòmic i tindràs ocasió de socialitzar amb nosaltres. T'esperem!



Estrenem equipament, i presentació oficial en les instal·lacions del nostre patrocinador Gómez Madrid, sempre amb el seu compromís amb l'esport, agraïm el seu suport i esperem que siga per molts anys.

Club Deportivo Petanca

BENIFAÍO

Un año más nuestro Club Deportivo Petanca Benifaió colabora en el libro de fiestas patronales 2023 y como cada año estamos en plena fase de competiciones tanto a nivel regional como autonómico y nacional en estos momentos ya hemos jugado varias fases provinciales tanto en individual como en tripletas y en dupletas, también hemos participado en varias previas de clasificación para campeonatos nacionales y en septiembre disputaremos la liga de la comunidad disputando los finales de play-off en Benifaió, con los jugadores Michel Bargues, Javier Orozco, Javier Bayona, Manuel Ruiz, José Linares, José Luis Martínez, Dani Carmona, Francisco Iborra, Luis Berlanas, Francisco Javier Díaz, Rafa Carmona y José Naranjo un elenco de petanqueros jóvenes y experimentados que nos deleitarán cada fin de semana de competición con su juego espectacular y decidido al ataque para conseguir representar a nuestro club al máximo escalafón nacional.

También vamos a seguir con el programa social que llevamos haciendo durante años destacando eventos como el tradicional torneo de fiestas el 15 de agosto, nuestro día de las paellas del club el cual es un día muy bonito donde la armonía y el buen ambiente es tradicional y realizaremos nuestro torneo de navidad, estos eventos demuestran la gran aportación de los socios al club y el buen trabajo realizado hasta el momento de nuestra junta directiva.

Todas estas competiciones durante el año importantes de nuestro club las podréis seguir a través de nuestra página de facebook Club D Petanca Benifaió y a nivel nacional podréis también ver competiciones de campeonatos de España a través de la app liga sport en la sección petanca y en youtube en la página de petanca singular tv tanto en el móvil como en la televisión podréis disfrutar de las competiciones de alto nivel que se televisan en directo lo que viene a decir que el deporte de la petanca está muy de moda y con una juventud con un nivel espectacular.

Agradecer a todos nuestros seguidores el apoyo recibido y también a la concejalía de deportes del ayuntamiento que siempre nos ha apoyado en todo lo necesario para este deporte de la petanca y nos ha seguido con entusiasmo en todas las competiciones deseando finalmente poder realizar junto a ellos el ansiado proyecto deportivo de nuestro club tener unas instalaciones deportivas de nivel condicionadas para practicar este bonito deporte y poder así crear una escuela deportiva para iniciación de los chico/as que quieran competir en este bonito y espectacular deporte.

Sin nada más que decir se despide la junta directiva del club que os invita a pasar unas felices fiestas patronales y disfrutar de nuestro deporte. LA PETANCA



La Junta Directiva

C.D. Benifaió

Les festes de Benifaió són un moment especial en el qual celebrem les tradicions i els valors que ens defineixen com a poble. Aquest any, volem aprofitar aquesta oportunitat i a través d'aquest article, volem animar els pares a portar els seus fills i filles al club, especialment en les primeres etapes de la seua vida, i fer un crida a les xiquetes per a formar la secció femenina del club.

Jugar al futbol no només contribueix a millorar l'activitat física i la salut, sinó que també promou valors com l'autodisciplina, la responsabilitat i la superació personal. El futbol també fomenta l'aprenentatge de competències socials i emocionals, com la cooperació, la resiliència i l'empatia, que seran essencials en el seu creixement personal i professional.

El CD Benifaió destaca per ser un autèntic transmissor de valors. A través del futbol, inculca als seus membres, des de les categories inferiors, valors com el respecte, l'esforç, la disciplina i l'esperit d'equip. Aquesta filosofia de treball en equip i de creixement personal és fonamental per al club, que busca formar no només bons jugadors, sinó també persones de bé



Així que pares i mares de Benifaió, obrim les portes perquè els vostres fills i filles puguin viure una experiència esportiva única, fent nous amics, aprenent valors importants i gaudint del meravellós món del futbol.

Us esperem al CDBenifaió.

ALERALLAETES !! ALERALLAETS!!

Club Esportiu Mussa

Setmana de la Joventut Futbol-7: torneig que organitzem des del Club Esportiu Mussa sent aquest any l'edició núm 44, possiblement el torneig «decano» de Benifaió. Aquest 2022, després de dos anys sense poder fer dit campionat, s'ha tornat a organitzar, esperant poder-ho fer durant molts anys. Agraïm la col·laboració de l'Ajuntament, l'àrea d'esports, per a la consecució d'aquest torneig.

El nombre d'equips inscrits ha estat de 9 conjunts, destacar que un dels nou equips, és format, íntegrament per les Clavariesses'22, aportant gran simpatia i desenfado a tots els seus encontres.

En el merament esportiu, el desenvolupament del torneig ha seguit un dels millors dels últims anys, amb el bon joc i l'esportivitat que ha estat present a tots els partits.

Aquestos són els guardonats:

Campió: Arbitro Penalti

Subcampió: Talleres Terres

Millor Jugador: Carlos Serrano

Millor afició: Clavariesses United

Millor Porter: Sergio Calatayud

Campió Repesca: Rapo Teams

Subcampió Repesca: Bar Xe Que Bo

Des del Club Esportiu Mussa donem TOT L'AGRAÏMENT possible als comerços locals que amb el seu gran suport fan possible l'existència d'aquest club: Carp. Metal. Fèlix Moreno, Òptica Clérigues, Seguros Oscar Balsells, Jaume Joiers, Cerveseria Samoa, Auto-escola Guillem, Fisioterapia Balance, Chovi, Helados La Ibense, Font Salut, Bar Amèrica, Funerària Meneses, Assessoria Miguel Gómez, Casa Alòs, Almussafes Market, Bar Cafeteria Bonasera, Loteria Virgen Carmen, Citroën Gonzalo, Entrenament personal Jose Duart, Constr. Toledo, Bar Els Rogets, Pizz. Ricco Ricco, Bar Inma, Auto-Repar Pons i Carns Enrique.

GRÀCIES

Res més, desitjar que tots els veïns de Benifaió gaudiu i tingueu unes bones festes patronals



Club Gimnàstica Rítmica

ROQUETTE BENIFAIÓ

La gimnasia rítmica es una disciplina deportiva que combina elementos de ballet, gimnasia y danza, así como el uso de diversos aparatos como la cuerda, el aro, la pelota, las mazas y la cinta.

En este deporte se realizan tanto competiciones como exhibiciones en las que la gimnasta se acompaña de música para mantener un ritmo en sus movimientos, realizando un montaje con o sin aparato.

La gimnasia rítmica desarrolla la armonía, la gracia y la belleza mediante movimientos creativos, traducidos en expresiones personales a través de la combinación musical, teatral y técnica, que transmite, principalmente, satisfacción estética a los espectadores.

En nuestro club podrás encontrar la mejor manera de practicar este bello deporte mediante la escuela de base y los distintos campus que ofrecemos, con una enseñanza lúdica mediante valores como el respeto, disciplina, tolerancia, superación, compañerismo y trabajo en equipo.



A su vez también trabajamos con grupos de competición mediante una correcta planificación técnica y unos objetivos marcados que nos llevan a conseguir importantes resultados a nivel provincial, autonómico y nacional.



Benifaió Futsal Club

Benifaió Futsal Club, som una associació esportiva sense ànim de lucre, nascuda al 2020 al sentir la necessitat de crear un club de FUTSAL al poble de BENIFAIO.

La principal finalitat del club és promoure un estil de vida saludable a través d'aquest esport, prioritzant els valors de la igualtat i el respecte.

La nostra activitat va dirigida a qualsevol persona que vulga practicar Futsal, sense importar el seu nivell, sexe, condició física o nacionalitat. Volem crear un espai en el qual totes les persones siguin ben rebudes. Fomentar i promoure el Futsal femení a la nostra població ja que fins ara les dones de BENIFAIO no tenien aquesta oportunitat.

A través de la pràctica del futsal, desenvolupar un programa d'estil de vida saludable, educant als nostres esportistes per adquirir bons hàbits.

Promoure Benifaió: exportant la bona imatge de la nostra població sempre a través de valors com companyerisme, el respecte i humilitat.

Aprofitem l'aparador que ens dona aquest llibre de festes per a convidar a tot el poble a gaudir d'aquest esport i per animar tant a xiquets com a xiquetes que vullguen formar part de l'escola de Futsal que tenim en marxa, així com per desitjar-vos molt bones festes patronals.

BENIFAIO FUTSAL CLUB

“Per unes festes lliures d'agressions sexistes”



**Ajuntament
de Benifaió**



**GENERALITAT
VALENCIANA**

Vicepresidència i Conselleria
d'Igualtat i Polítiques Inclusives



**PUNTS VIOLETA
en actes festius**